

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

ŠTEVILKA: 8. LETO: XXVII

JESENICE, DNE 2. MARCA 1978

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

TEDEN DNI PRED VOLITVAMI DELEGACIJ IN DELEGATOV

Danes teden, 9. marca, bomo delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela, v delovnih skupnostih in skupnostih obrtnikov, volili delegacije za zbor združenega dela skupščine občine in skupščine samoupravnih interesnih skupnosti. V nedeljo, 12. marca, pa bomo delovni ljudje in občani volili delegacije za zbor krajevnih skupnosti in skupščini občine in delegacije za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti, glasovali pa bomo tudi o izvolitvi delegatov v družbenopolitičnem zboru skupščine občine.

V naši socialistični samoupravni demokraciji je evidentiranje možnih kandidatov za različne družbene odgovornosti stalen proces v katerem sodelujejo delovni ljudje in občani. Seveda pa dobi evidentiranje večjo intenzivnost in obseg pred volitvami delegacij in delegatov. Tako smo v jeseniški občini v obdobju evidentiranja, evidentirali v organizacijah združenega dela in krajevnih skupnostih 5.539 možnih kandidatov. V predkandidacijskem postopku, oziroma na prvih kandidacijskih konferencah v temeljnih samoupravnih skupnostih pa so se opredelili za 4.212 kandidatov za delegacije in delegate, ki jih bomo volili v navedenih dneh. Razveseljivo je, da je med kandidati kar 35 % žena, kar je približno toliko kot je med skupno zaposlenimi, zapo-

slenih žena v občini. Mladih kandidatov do 27 let starosti pa je 27 odstotkov.

Volitve, ki so pred nami, pomenijo novo etapo v demokratizaciji naših odnosov in pri vključevanju delov-

nih ljudi v neposredni delegatski sistem. Primerjava z zadnjimi volitvami nam namreč pokaže, da se bo v novem mandatskem obdobju število delovnih ljudi in občanov, neposredno vključenih v delegatski sistem, povečalo za trikrat in da bo v drugem delegatskem mandatskem obdobju vsak sedmi občan, oziroma vsak peti volilec delegat. Ta količinski kazalec sam po sebi še ne jamči tudi sorazmerno kvalitetno

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZMENJAVA IZKUŠENJ PRI DELITVI OSEBNIH DOHODKOV

Jubilejno deseto srečanje samoupravljalcev Rdeči prapor v Kragujevcu, je sicer že za nami, vendar bi zaradi aktualnosti in pomembnosti teme, ki je bila predmet razprav te velike manifestacije, kazalo o njej spregovoriti tudi v našem glasilu.

Tov. Edvard Kardelj je kot predsednik letošnjega »prapora« ocenil vsa dosedanja srečanja kot svojevrsten vsejugoslovanski kongres, na

katerem delavci razpravljajo o najbolj perečih vprašanjih svojega dela in življenja.

Prek tisoč delegatov in gostov je letos dva dni v Kragujevcu razpravljalo in izmenjalo izkušnje o pridobivanju in razporejanju sredstev za osebne dohodke, zato skoraj ni presenetljivo, če povem, da je pripravljani odbor dobil prek 100 referatov, ki so jih dopolnjevali številni diskusijski prispevki v delu komisij. Delegati so namreč spremljali osrednjo temo srečanja s stališča delitve osebnih dohodkov na osnovi rezultatov tekočega in minulega dela ter namenske delitve dohodka v temeljni organizaciji.

Posebno pozornost delegatov je vzbudil uvodni referat tov. Mike Špiljka na plenarni seji srečanja, v katerem je poudaril nujnost prizadevanj pri iskanju ustreznih osnov in meril za delitev osebnih dohodkov po delu, saj je bilo v praksi to področje zapostavljeno, delavci niso bili motivirani za boljše gospodar-

(Nadaljevanje na 3. strani)

OB PODPISU SPORAZUMA O ZDRUŽITVI V SOZD SLOVENSKE ŽELEZARNE

S podpisom samoupravnega sporazuma o združitvi v SOZD Slovenske železarne, 27. februarja, je bila potrjena stara in sklenjena nova zveza ustvarjalnega dela in sredstev delovnih organizacij železarn Jesenice, Ravne in Store, predelovalcev žice: Veriga Lesce, Plamen Kropa, Tovil Ljubljana in Žična Celje ter Metalurški inštitut Ljubljana.

Podpis sporazuma o združitvi v Slovenske železarne je sklenitev zahtevnega procesa, v katerem so strokovni in družbenopolitični delavci oblikovali delavci pa ocenjevali dokument združitve in ga v končnem tekstu tudi sprejeli. Ponosni smo lahko, da so delavci v vseh 61 TOZD, štirinajstih delovnih skupno-

stih skupnih službah in štirih enovitih delovnih organizacijah na referendumu izrekli zaupanje in zahtevali, da se zveza »slovenskega železarstva« nadaljuje, okrepi in kakovostno izboljša. To je veliko priznanje, saj pomeni, da smo v preteklosti kljub zapletenosti združevanja dela in sredstev v naši sestavljeni orga-

(Nadaljevanje na 6. strani)

OBISK VARILCEV TOVARNE KOVINARSKO KRŠKO

V soboto, 25. februarja, je obiskala našo železarno skupina varilcev skupno s tehnologi iz TOZD Kovinarska. Kovinarsko se namreč moderno opremlja za izdelavo procesne opreme in konstrukcij. Ker je varjenje eden glavnih načinov povezave konstrukcijskih delov, posvečajo v Krškem temu postopku vso pozornost. Pri varjenju uporabljajo naš dodajni material za vse postopke varjenja. V zadnjem času se je sodelovanje zelo okrepilo. Naši strokovnjaki sodelujejo pri uvedbi naših dodajnih materialov v njihovo tehnologijo. Spodbuden je rezultat, ki so ga dosegli pri avtomatskem varjenju nerjavnih Cr-Ni jekel pod praškom, skupno s sodelavci iz Železarne. Tako oblika sodelovanja s potrošniki dodajnih materialov je koristna in jo kaže podpirati in vseh ravneh. Pri tem nam je lahko v pomoč tudi društvo varilcev na Jesenicah, ki je ta obisk tudi organiziralo. Društvo varilcev pričakuje tudi v bodoče vso pomoč TOZD, kakor tudi ustreznih služb v Železarni, ki naj pomagajo pri realizaciji podobnih srečanj.

S. M.

REKORDNA MESEČNA PROIZVODNJA V VALJARNI PROFILOV

Valjarna profilov obratuje v okviru TOZD Valjarna žice in profilov. To je sicer stara valjarna, ki že 75 let obratuje na Javorniku, pred tem pa so s temi napravami že več let valjali jeklo v Bohinju. V to valjarno praktično ni bilo vložena kaj dosti denarja in so vse izboljšave kar je bilo narejenih v glavnem le prispevek posameznikov v obliki inovacij.

Pred leti je bila ta valjarna s svojo težko progo srce Železarne. Sedaj pa je že svojih deset let v odmiranju. To potrjuje tudi podatek, da je bilo včasih zaposlenih v obratu preko 700 delavcev, danes pa nas je le še 151. Vsa ta leta se na vseh nivojih pogovarjamo, da se mora obrat ustaviti, kar je pravilno glede na težke fizične pogoje dela. Če analiziramo vse te ravne v teh letih, potem bi te stare naprave morale že zdavnaj biti

prelite v naši jeklarni. Toda praksa je povsem drugačna. Valjarna se sicer postopoma ustavlja. Za težko progo, ki je bila likvidirana postopoma, ustavljamo tudi lahko progo. Leto za letom smo ustavljali posamezne izmene, tako da smo prešli od šest na triizmensko obratovanje.

Valjamo samo potrebni vložek za TOZD Jeklovlek, ker vsi vemo, da je

(Nadaljevanje na 3. strani)

ALI BO TEHNIČNI KADER SPLAVAL IZ KRIZE?

V prejšnji številki Železarja smo objavili prvi del odgovora na članek Janeza Komela »Na pragu krize tehničnega kadra«. Orisali smo zlasti kadrovske politiko na področju rednega štipendiranja in študija ob delu. Ugotovili smo da je Železarna iz več zornih kotov poudarjala pomen tehničnih kadrov.

DO LETA 1981: DVE TRETJINI TEHNIČNIH KADROV

Seštevek pod preglednico - ki smo jo objavili zadnjič - nam razkrije, da bo do leta 1981 prišlo 177 delavcev s prvo, drugo in tretjo stopnjo, od tega dve tretjini (66,7 %) tehničnih kadrov in ena tretjina (33,3 %) netehničnih kadrov. Če strnemo redni študij in študij ob

delu, potem do leta 1981 pričakujemo po posameznih strokah naslednje število delavcev vseh treh stopenj:

- 39 metalurgov
- 44 strojnikov
- 26 elektricarjev
- 1 gradbenika
- 1 kemika

(Nadaljevanje na 2. strani)

Sodelavke v jeklovleku

SODELAVKAM V TEMELJNIH ORGANIZACIJAH ZDRUŽENEGA DELA IN DELOVNIH SKUPNOSTIH TER OSTALIM DELOVNIM ŽENAM IN OBČANKAM ČESTITAMO OB 8. MARCU - MEDNARODNEM DNEVU ŽENSK

V FEBRUARJU 11 TOZD DOSEGLO ALI PRESEGLO OPERATIVNE PROGRAME

Proizvodni rezultati za mesec februar kažejo, da bodo mesečne operative programe skupne proizvodnje dosegle ali presegle naslednje TOZD:

Plavž, Jeklarna, Valjarna bluming-štekla, Valjarna debele pločevine, Hladna valjarna Jesenice, Žičarna, Profilaria, Vratni podboji, Jeklovlek, Elektrode in Žebljarna.

Mesečnega operativnega programa skupne proizvodnje pa verjetno ne bodo dosegle TOZD:

LIVARNA: Zaradi lažjih in zahtevnejših odlitkov planirana skupna proizvodnja ne bo dosežena. Presežen pa bo plan gotove proizvodnje.

VALJARNA ŽICE IN PROFILOV: Planirana skupna in gotova proizvodnja ne bo dosežena zaradi popravila ogrevne peči, ki je trajalo osem izmen in zaradi dvakratne okvare pogonskega motorja na progi 320 Ø. Valjarna profilov bo planirano skupno proizvodnjo predvidoma presegla.

HLADNA VALJARNA BELA: Glavni vzrok nižje proizvodnje so zastoji vzdrževalnega in tehnološkega značaja na Sendzimir ogrođu.

K.

NAGRAJEVANJE VZROK ZA REORGANIZACIJE

Dvajset let bo kmalu preteklo odkar spremljam nenavaden proces spreminjanja in novega oblikovanja proizvodnih obratov vzdrževanja in skupnih služb. Ta proces spreminjanja smo največkrat poimenovali »reorganizacija«. V navedenem obdobju smo ta izraz uporabljali zelo pogosto. Za to reorganizacijo, ki je bila včasih potrebna, mnogokrat pa tudi ne, so se pojavljale različne težnje proizvodnih obratov vzdrževanja in skupnih služb.

V teh reorganizacijah, ki so se pojavljale ob potrebah tedanjega časa, večkrat pa tudi ob nastopu novih vodilnih delavcev v obratih ali skupnih službah, so bile spremembe organizacijskega značaja z zahtevo po delovnih mestih, formiranju novih oddelkov z novo razporeditvijo in strukturo delovnih mest. Do tu je vse v redu in prav, če so take zahteve v skladu z razvojem Železarne in vsako leto vnaprej predvidene potrebe planirane z družbenim planom. V preteklosti pa ta razvojna pot mnogokrat ni bila finančno in celoti pokrita, še manj pa je bila upoštevana v planu zaposlenih.

Skoraj ironično se sliši, da smo pod firmo reorganizacije v tem obdobju »prenašali« malo prodajo od sindikata v Železarno, od Železarne v bivšo GEŽ in od tu zopet v Železarno.

Prav tako smo tudi čistilke »prenašali« iz obratov Železarne v GEŽ in zopet nazaj v Železarno.

Podoben primer smo imeli z administrativnim kadrom (personalni delavci, administratorji, kalkulantje, evidencičarji itd.), ki smo po večkrat »prenašali« iz obratov v skupne službe in ponovno čez nekaj let vračali obratom.

Enaka usoda je večkrat doletela tudi zaposlene na pripravi dela. Podobnih primerov je še več.

Najbolj obširna je bila v letu 1966 reorganizacija vzdrževanja, ki je terjala od vodstvene strukture mnogo časa za rezešitev mnogih problemov. Uvajanje nove organiziranosti je imelo nešteto nevednosti, da so se zaposleni navadili na nove oblike medsebojne organizacijske povezanosti.

(Nadaljevanje na 2. strani)

ALI BO TEHNIČNI KADER SPLAVLJAL IZ KRIZE?

(Nadaljevanje s 1. strani)

- 2 varnostna inženirja
- 2 matematika
- 3 fizike
- 30 ekonomistov
- 18 organizatorjev dela
- 5 pravnikov
- 1 politologa
- 1 knjižničarja
- 1 fizioterapevta
- 2 zdravnik
- 1 psihologa

ZAKAJ BEG IZ TEHNIKE IN NEPOSREDNE PROIZVODNJE?

Tov. Komel je v svojem prispevku začel tudi vprašanje o vzrokih, zaradi katerih se ljudje neradi odločajo za tehniko in delo v neposredni proizvodnji. To je problem, ki že dlje časa muči ne le Železarno, ampak celotno družbo. Vsekakor je vzroč-

nikov veliko, navedel jih bom nekaj, bolj po svoji presoji.

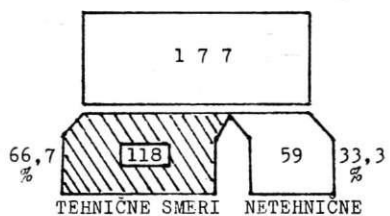
1. Osnovna »pripravljalnica« za študij na višjih in visokih šolah je še vedno gimnazija. Raziskave o dijakih gorenjskih gimnazij, ki jo je lansko leto izdelala SIS za zaposlovanje Kranj kaže, da se večina maturantov z Gorenjske odloča za družboslovje, le petina za tehniko. Ali natančno: družboslovje 65 %, tehnika 20 % in biomedicinske stroke 15 %. K temu nekoliko prispeva vse večje neravnovesje med spoloma, saj se razmerje v gimnazijah približuje številki 70:30 v korist deklet, za katera je sicer znano, da so manj nagnjena v tehnične poklice. Z druge strani je ugotovljeno, da gimnazije posrkajo v prve letnike najboljše osnovnošolce po učnem uspehu in hkrati dijake, pri katerih so splošne inteligenčne sposobnosti

nadpovprečne, slabše pa so nekatere sposobnosti, pomembne za tehnične poklice.

Tehnične poklice tako že dalj časa rešuje vpis maturantov s strokovnih (tehničnih) srednjih šol, vendar pa je celo med njimi mnogo tistih, ki tehniko zapustijo.

2. Študij družboslovja je lažji kot študij tehnike. Trditve, zaradi katere je bil med prizadetimi že mnogo krat ožen v strehi, ki pa po mojem prepričanju v glavnem drži, čeravno je ni mogoče kar direktno in do zadnje potankosti dokazati. Menim celo, da so splošna stališča »javnosti« vplivala na šole, ki so se domala nehote podredile pritisku in s tem stališče še utrdile. Potrebna pa je nasprotna akcija: načelno bi moral biti študij različnih družboslovnih smeri enako težak (kvaliteten) in resen, kakor študij tehnike. S tem bi ubili dve muhi na en mah: z družboslovja bi na splošno dobivali solidne strokovnjake, obenem pa bi zaprli pot različnim spekulantom na študij družboslovja, ki iščejo zgolj najkrajšo in najlažjo pot.

3. Kakor je študij na netehničnih šolah marsikdaj lažji kakor v tehniki, je podobno z delom po diplomu. Vendar pa tega v preteklosti nismo znali ali nismo hoteli ne dokazati ne priznati. Nagrajevanje je vse bolj lezlo v kalup formalne šolske izobrazbe, ne glede na opravljene delovne naloge in dosežene delovne rezultate. Razvilo se je geslo: Za »enake« diplome – enake plače! Ob dejstvih, ki smo jih že navedli, je bilo usihanje tehničnih kadrov v neposredni materialni proizvodnji docela logično.

Slika 1: Do leta 1981 pričakujemo na osnovi podeljenih štipendij in študijskih ugodnosti za redne študente in študente ob delu 177 diplomantov z diplomami prve in druge stopnje ter magistrjem. Od tega števila bo 118 delavcev s tehnično usmeritvijo in 59 z netehnično usmeritvijo ali v odstotkih: 66,7 % : 33,3 %.

4. Z druge strani se je neprestano širila lakota po najrazličnejših administrativnih opravilih, delno upravičena, delno neupravičena. Največkrat ni jasno, kdaj so podani kadrovske primanjkljaji čisti in kdaj ne. Pred dnevi smo na primer brali v Delu, da je bilo sredi lanskega leta v republiški upravi zaposlenih 1643 delavcev, potrebovali pa bi jih še okoli 500, v občinskih upravnih organih pa nekaj nad 800 delavcev. Če te primanjkljaje (?) v republiški upravi spremenimo v odstotke, dobimo kar 30 % deficit. Ne vem, ali je primerjava na mestu – toda po takih »ključih« bi morali v Železarno sprejeti še skoraj 2000 delavcev.

ZAKLJUČEK

Odgovor na članek Janeza Komele je sorazmerno dolg, a še zdaleč ni izčrpan. Upam, da smo z njim dokazali zlasti tole: tehnične stroke

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

ŠTIRIM AVTORJEM TEHNIČNE INOVACIJE 22.624 DIN

Naš samoupravni sporazum o izumih in tehničnih izboljšavah, ki od leta 1975 velja za vse delovne organizacije v okviru sestavljene organizacije združenega dela Slovenske železarne, kakor tudi zakon o združenem delu, odpirata delavcem široke možnosti pa tudi obvezujejo ta razširjanje inventivne dejavnosti v vseh sredinah združenega dela.

Take intencije zasledimo tudi v osnutku novega zakona o zaščiti izumov in tehničnih izboljšavah. Ti dokumenti zelo nedvoumno nakazujejo potrebo po večjem raziskovalnem, znanstvenem, razvojnem in inventivnem delu in s tem sprostitev vseh umskih, tehničnih in tehnoloških zmogljivosti delavcev v združenem delu. Predpisane so vse obveznosti lastnika in nosilca inovacije. Vsem prizadevnim in uspešnim avtorjem inovacij se morajo nuditi vse možnosti in tudi pravna in moralna zaščita. Vse to se pozitivno odraža tudi v povečani inventivni aktivnosti v temeljnih organizacijah združenega dela v Železarni.

V preteklem letu so štirje avtorji, delavci iz jeklarne, s skupinskim delom uvedli v proizvodnjo in predložili v oceno in nagraditev tehnično inovacijo štev. 2308, ki se nanaša na uvedbo visokotlačnega kisika v kotel jekla na električnih obločnih pečeh.

Štirje avtorji te tehnične in teh-

imajo v naši kadrovske politiki prednost in tudi dotok tega kadra bo sorazmerno dober. Seveda pa problem ni rešen s tem, da se ustrezni diplomant pojavi v Železarni. Znotraj delovne organizacije bomo morali prerezati s parolo o enakih osebnih dohodkih za enake diplome, dvigniti ne le »dohodkovnico«, ampak tudi družbeni položaj in ugled tehničnih strokovnjakov. Zunaj delovne organizacije pa bomo morali kot delegati na najrazličnejših področjih zahtevati princip svobodne menjave dela, uresničevati koncept usmerjenega izobraževanja, krepi vlogo po-

sebne izobraževalne skupnosti za metalurgijo in podobno.

Kdaj bo torej odpravljena kriza tehničnega kadra? Takrat, ko bo njihov ekonomski in družbeni položaj ustrezen njihovu delu in delovnim rezultatom. Takrat, ko bodo za znanje, pridobljeno s trdim in kvalitetnim študijem, vloženim v delo, dobili v celoti več kakor tisti, ki se niso odlikovali ne s prvim in ne z drugim. Vzroki za te spremembe so številni, le nekateri so v dosegu kadrovske politike. Zanje bomo morali poprijeti vsi.

Franc Belčič

KAJ BOMO VOLILI IN KDO BO VOLIL V ČETRTEK, 9. MARCA

V četrtek, 9. marca, bomo volili delegacije delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela, v delovnih skupnostih, ki opravljajo dela skupnega pomena za več TOZD, v delovnih skupnostih državnih organov, družbenopolitičnih organizacij in društev ter v drugih delovnih skupnostih, ki niso organizirane kot organizacije združenega dela, aktivne vojaške osebe in civilne osebe v službi v oboroženih silah SFRJ in v skupnostih obrtnikov.

Za vse delegacije, ki jih bomo volili, bodo skupna volišča in sicer v Železarni na istih mestih, kot smo glasovali na referendumu 31. januarja letos.

V Železarni bomo glede na pogoje, oziroma velikost posameznih temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti volili tri vrste delegacij in sicer posebne, združene in splošne za:

- zbor združenega dela skupščine občine Jesenice
- skupščine samoupravnih interesnih skupnosti:
- za socialno skrbstvo,
- za otroško varstvo,
- za pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- za zaposlovanje,
- za stanovanjsko gospodarstvo,
- za zdravstvo,
- za vzgojo in izobraževanje,
- za kulturo,
- za raziskovalno dejavnost in
- za telesno kulturo.

KAKO BOMNO GLASOVALI?

Na posameznih glasovnicah bo toliko kandidatov, kot bo štela posamezna delegacija. Na glasovnici bomo obkrožili številke pred imeni tistih kandidatov, za katere želimo, da so izvoljeni v delegacijo, vendar samo za tiste kandidate, katerih imena so vpisana na glasovnici. Pripisovanje novih kandidatov nima nobene veljave. Na glasovnici lahko črtamo največ polovico kandidatov, kajti glasovnica, na kateri bomo prečrtali več kot polovico kandidatov ne bo veljavna. Za člana delegacije pa bo izvoljen tisti, ki bo dobil večino glasov vseh delovnih ljudi v temeljni organizaciji združenega dela in delovnih skupnostih.

TEDEN DNI PRED VOLITVAMI DELEGACIJ IN DELEGATOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

rast delegatskega sistema. Vendar, če objektivno upoštevamo, da bomo s tem vključili v direktno šolo samoupravljanja kar 4.212 delovnih ljudi in občanov, ki s tem postajajo subjektivni faktor, oziroma socialistična in demokratična ustvarjalna sila družbe, organizirana in aktivna in akcija delovnih ljudi in občanov, potem mora prinesiti tudi pomembne kvalitativne premike v delegatskem sistemu in delegatskih odnosih.

Priprave na volitve pa so značilne tudi po tem, da v vseh sredinah in na vseh nivojih kritično analiziramo doseženo stopnjo razvoja pri uresničevanju novih družbenoekonomskih odnosov, oziroma pri uresničevanju oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi, ki se odraža v krepitvi ekonomske moči naše socialistične samoupravne družbe. Poleg objektivne ocene doseženih rezultatov v materialnem razvoju naše družbe in pri izboljšanju delovnih in življenjskih razmer delavcev in občanov, ki se kaže v tem, da je na Slovenskem družbeni proizvod, kljub zaostrenim gospodarskim razmeram doma in v svetu, v zadnjih štirih letih naraščal letno v povprečju po 5,2 %, predvsem mora veljati kritična ocena dosedanjemu delovanju delegatskega sistema in delegatskih odnosov ter življenjskim vprašanjem delovnih ljudi in občanov. Te kritične ocene in analize morajo v bistvu prispevati k še hitrejšemu spreminjanju družbenoekonomskih odnosov in uresničevanju delegatskega sistema in delegatskih odnosov.

Zal smo bili v naših dosedanjih ocenah in analizah nemalokrat zelo površni, morda celo formalistični, nemalokrat primitivno empirični, ali pa smo izrekli ocene in mnenja na pamet. Sredanja stopnja razvoja zahteva mnogo večjo prisotnost zavestnega faktorja z zvezo komunistov na čelu, ne kot končnega arbitra ali komande, temveč v demokratični povezanosti vseh družbenopolitičnih organizacij, vključno z znanostjo, kulturo in strokovnimi službami tako pri analizi in ocenjevanju stanja, kot pri nadaljnji graditvi delegatskega sistema.

Preveč je prisotnega praktikizma, črna belega ocenjevanja in kot že rečeno primitivnega empirizma in odsotnosti dialektično znanstvenega

marksističnega pristopa, kar zahteva na eni strani že omenjeno demokratično povezanost vseh subjektivnih sil socialistične samoupravne družbe, kamor vključujemo tudi znanost, kulturo in strokovne službe, na drugi strani pa nenehno skrb za povečevanje znanja delegatov in sploh za krepitev in dviganje družbene, samoupravljalne zavesti.

Kljub tem kritičnim mislim, moramo danes iskreno priznati in biti ponosni na to, da so spremembe v družbenoekonomskih odnosih bistveno okrepile samoupravni in demokratični položaj delavca, delovnega človeka in občana. Njihove demokratične pravice danes segajo na celotno področje družbene reprodukcije, s tem pa se je okrepila in še krepi tudi njihova zavest. Seveda se mnogokje zaostajamo pa tudi nismo imuni do različnih odstopanj, vendarle pa na razvojni proces moramo gledati dialektično celovito in vedeti, da se uresničevanje novega vedno boje s starim, čeprav preživelim, pa vendarle še prisotnim v naši zavesti ali podzavesti. Toda dejstvo je, da se naši delavci in delovni ljudje sploh vse bolj osvobajajo miselnosti meznega delavca in da se je delegatski sistem utrdil kot praktična oblika uresničevanja demokratičnih pravic človeka in njegovega vplivanja in odločanja pri uresničevanju svojih lastnih interesov na vseh področjih družbenega življenja. Dejstvo je tudi, da smo v dosedanjem razvoju ustvarili tudi njune ekonomske in splošne družbene pogoje za »intenzivno, racionalno in učinkovito graditev takšne socialne in kulturne družbene nadstavbe, ki mora biti v polni meri v interesu delavskega razreda in vseh delovnih ljudi oziroma občanov.« (Edvard Kardelj – Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja).

Vse to in doseženi uspehi v našem samoupravnem socialističnem razvoju izpirajo življenjsko moč in učinkovitost političnega sistema.

Volitve, ki so pred nami, zato pomenijo novo etapo v kvalitetni rasti našega političnega sistema in uresničevanja oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi. Na volitvah, ki so pred nami, bomo izvolili kar 4.212 delovnih ljudi in občanov, ki bodo v naslednjih štirih letih zastopali naše interese in izražali naša stališča in mnenja in skupščini občine in v skupščinah samoupravnih interesnih skupnosti.

IZMENJAVA IZKUŠENJ PRI DELITVI OSEBNIH DOHODKOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

jenje z družbenimi sredstvi, osebni dohodki pa so se gibali neodvisno od ustvarjenega dohodka in rezultatov dela v organizacijah združenega dela.

V zadnjem obdobju so se pri oblikovanju dohodkovnih samoupravnih splošnih aktov pojavljala različna napačna pojmovanja in nekatere od njih je tov. Špiljak še posebej izrazil:

— raznolikost nalog in opravil zahteva tudi specifične osnove in merila za delitev osebnih dohodkov, nikakor pa se ne smemo zadovoljiti z ugotovitvijo, da rezultati cele vrste del sploh niso merljivi;

— strah pred visokimi osebnimi dohodki in prevelikimi razlikami med njimi je zaviral prizadevanja organizatorjev in kreatorjev proizvodnje, novatorjev in racionalizatorjev ter delavcev v delovnih skupnostih, ki bi lahko največ prispevali k povečanju produktivnosti dela. Poiskati je treba ustrezna merila tudi za vrednotenje njihovih delovnih rezultatov in če iz njih izhajajo visoki osebni dohodki, se jih ni treba bati;

— upreti se moramo zahtevam po izenačevanju osebnih dohodkov skupin delavcev z enakimi kvalifikacijami, stažem, šolsko izobrazbo itd., ne da pri tem upoštevamo rezultate dela, medtem ko kvalifikacija še vedno ostaja bistven pogoj pri razporejanju delavcev za naloge in opravila. Solidarnosti in delitve po delu ne smemo med seboj mešati, vendar pa graditi našo socialno politiko na načelih solidarnosti.

Predsednik zveze sindikatov Jugoslavije je opozoril tudi na nekatera izredno pomembna, vendar še ne zadovoljiva rešena vprašanja, ki bi izredno pospešila dogajanje sistema delitve po delu. To je predvsem zreduciranje razlik v dohodku med panogami na razlike, ki resnično izvirajo iz dela, hitrejše in učinkovitejše združevanje dela in sredstev, s čimer pa je povezano ustrezno vrednotenje minulnega dela, ki se mora izraziti kot interes delavca, da z boljšim gospodarjenjem poveča tudi svoj osebni dohodek ter kot faktor razširjene reprodukcije. V naši družbeni praksi se je pokazalo kot posebno pereče vprašanje neusklajenost družbenih potreb z materialnimi možnostmi združenega dela in ustvarjenim dohodkom, kar ima za posledico neusklajeno planiranje ter težave, pri odločanju delavcev o razporejanju dohodka v temeljni organizaciji.

Tov. Špiljak je fazo oblikovanja novih samoupravnih sporazumov in pravilnikov o delitvi OD po rezultatih dela ocenil kot izredno aktivno, konkretno in tudi ustvarjalno: »Povsod so iskali in povsod so našli nekaj dobrega, na čemer se lahko dograjuje in izpolnjuje«. Opo-

zoril pa je na tiste primere, kjer so pri sestavljanju nalog in opravil izhajali le iz strokovne izobrazbe in staža, ne pa iz resnične težavnosti in zahtevnosti del ter delovnih pogojev, zato ni čudno, če delavci ponekod še vedno težje po zaposlitvi v »pisarnah«.

Po dvodnevni izmenjavi izkušenj — ki se je tretji dan nadaljevala za okroglo mizo s sodelovanjem strokovnih sodelavcev na isto temo — so delegati jubilejnega srečanja, med drugim sklenili, da so razlike v OD, ki izvirajo iz rezultatov dela sprejemljive in celo zaželene, nesporemljiva pa je uravnolovka, ker je v bistvu nezdružljiva z dohodkom kot motivom proizvodnje in delitvijo po rezultatih dela. Ugotovili so, da so merila za merjenje delovnih učinkov v glavnem zanesljiva, dileme pa se pojavijo, ko je treba vzpostaviti odnose med individualnimi potrošniki količine dela in družbeno priznanimi količinami potrebnega dela za določen proizvod, ki se realizira na tržišču in izrazi v dohodku temeljne organizacije.

V povzetku so delegati poudarili, da smo prešli pojmovanja o vnaprej zagotovljenem osebnem dohodku ali vsaj startni osnovi neodvisno od rezultatov dela. Prav tako, so nesporemljiva stališča, da je osebni dohodek od rezultatov dela le variabilni del nad startno osnovo — nasprotno: celoten osebni dohodek mora biti odvisen od prispevka delavca in zato tudi v celoti spremenljiv.

Precej pozornosti so delegati namenili inovacijam in racionalizacijam ter poudarili, da se delavčev prispevek na tej osnovi ne meri s količino vložene dela, temveč z vrednostnim učinkom, v katerem so udeleženi tudi vsi delavci, ki uporabljajo rezultate tega ustvarjalnega doprinosa. Merila pa morajo biti dovolj stimulativna, da bomo lažje izkoristili ogromne rezerve v sredstvih, kadrih in organizaciji.

Ob koncu je bila poudarjena zahteva po pravočasnem, natančnem in kombiniranem informiranju delavcev o vseh elementih poslovanja, planiranja in dohodka ne-le v

lastni organizaciji združenega dela, temveč tudi v tistih organizacijah, kjer so smiselne primerjave.

Ko govorimo o jubilejnem srečanju, ne moremo mimo priznanja »rdeči prapor samoupravljanja« jugoslovanski ljudski armadi, ki ga je zanj prejel vezni sekretar za ljudsko obrambo Nikola Ljubičić.

Med številnimi brzojavkami, ki so želele delegatom uspešno delo, so najbolj navdušeno pozdravili Titovo pozdravno pismo, v katerem ocenjuje srečanja v Kragujevcu kot posebej pomembna zato »... ker je sa-

moupravljanje sprostito pobudo milijonov delovnih ljudi in omogočilo neoviran razmah neizmernega bogastva njihovih ustvarjalnih sposobnosti in to na vseh področjih dela in življenja.

Kragujevčani s svojo herojsko zgodovino, ki so jo uspeli tako preseljeno upodobiti v kulturnih spomenikih, so ponovno dokazali organizatorske sposobnosti, saj so vtisi s srečanja nepozabni.

Z Jesenic so se letošnjega »Rdečega prapora« udeležili: Ambrož Slavko, Frišnik Bogo, Šerbič Štefan in Tušar Albina.

Vzdrževalca — ključavničarja pri montaži novega hladnega navijalca za valjarno štekel

OBVESTILA KOLEKTIVU — OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK — 6. 3.	NOVAK FRANC	BURJA ANTON, st.
TOREK — 7. 3.	PRAPROTNIK NIKO	PIKON JANEZ
SREDA — 8. 3.	KRAPEŽ BERTI	ERŽEN STANE
ČETRTEK — 9. 3.	ZUPAN MIRKO	MENCINGER STANE
PETEK — 10. 3.	BRUMAT MARTIN	BERNIK FRANC
SOBOTA — 11. 3.	SLAMNIK IVAN	SITAR ANTON
NEDELJA — 12. 3.	ZIDAR JOŽE	RAVNIHAR PETER

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 358
vezni telefon je: 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:
dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 6. do 11. marca, bodo delale naslednje obratne ambulante:
Dopoldan: I. obratna ambulanta — dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta dr. med. Vesna Furlan-Zidar.
Popoldan: III. obratna ambulanta — dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta — dr. med. Lidija Nakovska.
V soboto, 11. marca samo dopoldan III. obratna ambulanta — dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta — dr. med. Lidija Nakovska.
V zobni ambulanti:
Dopoldan: I. zobna ambulanta v. den. Viktor Stražisar.
Popoldan: II. zobna ambulanta dr. stom. Alojz Smolej.
V soboto, 11. marca samo dopoldan I. zobna ambulanta v. den. Viktor Stražisar.
Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

VABILO NA PREDAVANJE

Zveza inženirjev in tehnikov občine Jesenice in družbenopolitične organizacije železarne Jesenice prireajo jutri v petek, 3. marca, ob 18. uri v spodnjih prostorih Kazine predavanje:
NOTRANJNI IN ZUNANJI POLITIČNI POLOŽAJ JUGOSLAVIJE
Predaval bo: PAVEL LOTRIČ.
Vabljeni vsi člani naše delovne organizacije.

Na osnovi sklepa odbora za delovna razmerja v TOZD Energetika z dne 23. 2. 1978 in v skladu s samoupravnim sporazumom o medsebojnih razmerjih in odgovornosti delavcev v TOZD, dajemo

OBJAVO

za proste delovne naloge in opravila:
3/22 D-3 strojnik stikalničar HE Vintgar 2 osebi

Pogoji:
Kandidati morajo imeti zaključeno poklicno šolo elektro ali strojne stroke ter najmanj pet let ustreznih delovnih izkušenj.
Prijava z osnovnimi podatki o strokovnosti pošljite v roku 15 dni na kadrovske sektor, z oznako »za TOZD Energetiko«.

Delovna skupnost za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje — kadrovske sektor, daje naslednje

OBVESTILO

za interese, ki se želijo zaposliti v temeljni organizaciji Elektrode.
Objava del in nalog je bila v Železarni, dne 23. februarja. Na objavljena dela in naloge se mora vsak, oz. vsaka pismeno prijaviti v roku, ki je bil v objavi naveden.
Vse prošnje za zaposlitev žena, ki jih že imamo, se pri navedeni objavi ne bodo upoštevale. Na objavo del in nalog se morate posebej prijaviti.

REKORDNA MESEČNA PROIZVODNJA V VALJARNI PROFILOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

ta TOZD ena med boljšimi, ki s svojo finalizacijo dviga finančni uspeh Železarne.

Vsi v Železarni vemo in tudi občutimo pomanjkanje delavcev. Še bolj pa se to odraža v valjarni profilov. Kakor sem že omenil, so resnično težki pogoji dela. Razumljivo je tudi, da mladi delavci niso zainteresirani za delo v obratu, o katerem se dnevno govori, da se bo proizvodnja ustavila.

Ravno zaradi tega je v septembru 1976 prišlo do takega pomanjkanja delavcev, da je bil obrat prisiljen ustaviti še eno izmeno. Po zagotovitvi vseh dejavnikov v Železarni, da bo preskrbljeno potrebno število delavcev in da bo obrat dobil pravočasno tudi dovolj vložnega materiala, se je vodstvo obrata obvezalo, da z dvema izmenama oskrbuje TOZD Jeklovlek z vložkom. Toda stari slovenski pregovor pravi: »Obljubiti in narediti je preveč.« Trenutno valjarna profilov dela s trinajstimi (13) ljudmi izpod normativ. Razumljivo je, da je treba nadoknaditi tudi vso bolezensko in ostalo odsotnost. Tudi glede vložka je stalno prekanje, tako da se dostikrat ne more valjati po predvidenih programih. Razumemo, da sta oba dejavnika resno prisotna v Železarni, toda če hočemo, da bo jeklovlek lahko izpolnil obveznosti se moramo zavedati, da jih mora pred njim tudi valjarna profilov.

Najbolj resna situacija je bila prisotna prav v mesecu februarju. Poleg težav, ki sem jih navedel, ima mesec le 22 delovnih dni, da pa je bila težava še večja, se je temu pridružilo še pomanjkanje vode. Razumljivo je, da valjarna ne more

valjati avtomatskih kvalitet brez turbine, kjer lahko poljubno po potrebi uravnavamo število obratov. Zato je valjarna takoj prve dni meseca februarja valjala štiri dni le betonsko železo iz drog, ki so praktično odpadke v valjarni žice. V teh dneh je bilo sicer izvaljanih 263 ton betonskega železa, ki je šel v prodajo, toda za štiri dni proizvodnje valjarne je bila oškodovana TOZD Jeklovlek.

Plan 1.250 ton vložka za TOZD Jeklovlek je bil resno ogrožen. Da se vsaj delno nadoknadi izpad proizvodnje, je vodstvo valjarne profilov skušalo organizirati delo v prostih sobotah.

Vsi delavci valjarne profilov so razumeli potrebo in nesebično prišli za delo. Ustvarili so pravzaprav še veliko več. Z dvema sobotama je bila nadoknadena le polovica izpadlega delovnega časa. Delali so s takim elanom, da so kljub vsem navedenim težavam plan za TOZD Jeklovlek ne le dosegli, temveč presegli, in sicer za 71 ton. Za ta uspeh moramo pohvaliti slehernega delavca v valjarni profilov. S tem dosežkom pa so delavci valjarne profilov dosegli še en uspeh. S tem so presegli doslej doseženo največjo mesečno proizvodnjo gotove proizvodnje, ki je doslej z dvema izmenama znašala 2.594 ton za 55 ton. Za to rekordno proizvodnjo v teh neugodnih pogojih, je pa še posebej upravičena pohvala. Ker smo ravno v predkonjurnem obdobju, tak uspeh lahko pripisujemo kot počastitev kongresu zveze komunistov.

Ob sklepu sestavka naj navedem še to, da sem tudi jaz sam člen v verigi proizvodnje v valjarni profilov in upam, da mi 15. ne bodo sodelavci zamerili, če ne bodo pri tej proizvodnji tudi rekordni osebni dohodki.

J. B.

Milan Marolt

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Žebljarna

11. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 22. februarja, je imel odbor za gospodarstvo svojo 11. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Vlado Stenovec. Dnevni red je obsegal osem točk, in sicer: pregled sklepov prejšnje seje, OD v januarju, plan za mesec marec, inventivni viški in manjki, nova elektrojeklarna, poročilo o službenih potovanjih v letu 1977 in poraba sredstev za reprezentanco, osnutek začasnega navodila za urejanje normativna delovnih mest in vrednotenje delovnih nalog.

Pri pregledu sklepov so ugotovili, da so nekateri izvršeni, drugi pa se izvajajo.

Osebnih dohodkov, so ugotovili, je bil v mesecu januarju boljši v primerjavi z mesecem decembrom, in sicer zato, ker je bilo v januarju evidentiranega več rednega dopusta na proste sobote.

Predlog plana za mesec marec je 1.020 ton. Družbeni in operativni plan sta enaka, ki ju bo moč realizirati le z delom ob prostih sobotah.

Odbor za gospodarstvo je potrdil poročilo inventurne komisije o inventurnih viških in manjkih.

Obravnavali so tudi priprave za gradnjo nove elektrojeklarne, za katero daje SZ Jugoslaviji kredit pod zelo ugodnimi pogoji. Bili so mnenja, da bi morali razmišljati o možnosti izgradnje elektrojeklarne z jugoslovanskimi podjetji in domačimi bankami in projektanti, predvsem zato, ker je uvoz investicijske opreme sedanji gospodarski situaciji izredno problematičen.

Odbor za gospodarstvo je vzel na znanje poročilo o službenih potovanjih v letu 1977 in poročilo o porabi sredstev reprezentance — brez pripomb.

Obravnavali so osnutek začasnega navodila za urejanje normativna delovnih mest in vrednotenja delovnih nalog in sprejeli sklep, oziroma dali pripombo, da naj komisija za kategorizacijo presojo svojih stališč ne daje delavskemu svetu delovne organizacije, ki naj odloča o pritožbi DS TOZD, ampak naj doseže sporazum o spornem delovnem

mestu z DS TOZD, ki je bolj seznanjen s problematiko in zainteresiran za rešitev problema.

Komisija za kategorizacijo naj bo formirana tako, da bo v njej lahko sodeloval kot član tudi vodja tiste TOZD, katere problematika kategorizacije se obravnava.

Odbor za gospodarstvo je razpravljal o posredovanju razdelitvi sredstev IV za leto 1978 in dal naslednje pripombe in zahteve:

Sredstva za IV naj razdeljuje posebna komisija in vrednoti predložene probleme posameznih TOZD na osnovi nujnih vzdrževalnih del in obnov. V predloženi razdelitvi ključni realni in za TOZD Žebljarno tudi ni sprejemljivi.

TOZD Vratni podboji

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA

V ponedeljek, 27. februarja, je predsednik Janez Vidmar sklical 16. sejo delavskega sveta TOZD Vratni podboji.

Pri pregledu sklepov zadnje seje je vodja TOZD pojasnil v zvezi kategorizacije delovnih mest, da je primerjava kategorij z enakimi delovnimi mesti v Železarni v postopku.

Delegati so bili seznanjeni z informacijo o pripravah za gradnjo nove elektrojeklarne, na katero niso imeli pripomb.

Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za financiranje nalog ljudske obrambe in predlog sklepa sveta za ljudsko obrambo, varnost in družbeno samozasčito o ovrednotenem programu skupnih nalog, za katerega se bodo v letu 1978 združevale sredstva na podlagi tretjega člena samoupravnega sporazuma.

Delavski svet se je strinjal z normativno spremembo v sistemizaciji delovnih mest v samopostrežni restavraciji. V zvezi s prenosom normativna delovnih mest računovodstva v DS za komercialne in finančne zadeve, se delavski svet strinja, da se prenos izvrši samo za računovodstvo TOZD Vanjo Simeonov in s tem zniža normativ za eno osebo, ker bi prenos ostalih delovnih mest povzročil vrsto težav, ki bi močno vplivale na specifično delo TOZD Družbena prehrana.

Delavski svet TOZD Družbena prehrana je soglašal tudi s sklepi odbora za gospodarstvo pri DS ŽS s tem, da bo dokončni sklep zavzel po obrazložitvi poslovnega odbora, kako v bodoče poslovati in kriti stroške določenih dejavnosti, ki se v restavraciji ŽJ odvijajo!

Delavski svet je potrdil predlog pravilnika za podelitev nagrade »novator leta« in pravilnika za podelitev »Pantzove nagrade«.

D. T.

TOZD Vzdrževanje

13. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja TOZD Vzdrževanje, je 15. februarja sklical 13. sejo odbora, na kateri je uvodoma podal pregled uresničevanja sklepov zadnje seje, iz katerega je bilo razvidno, da so bili vsi sklepi realizirani. Pod tekočo problematiko so bile izvedene preporočene delavcev, kakršne so predlagali vodje področij. Ob teh predlogih pa je odbor ugotovil nekaj nepravilnosti, zato je sprejel sklep, da se morajo vodje področij vzdrževanja o zavrnjenih kandidatih posvetovati z vodjem TOZD in skupno ugotoviti, kdaj se da v potrditev ponovni predlog. Odbor je zasledil več primerov, ko vodje predlagajo preemistitve kljub temu, da je bil kandidat že zavrnjen. Odbor smatra take predloge kot zavajanje samoupravnih organov.

Na objavljeni prosta delovna mesta: vodja grupe za TIDN, asistent za strojno vzdrževanje plavž in asistent za strojno vzdrževanje Bela, je odbor ugotovil, da za

Odbor je bil mnenja, da je predlog koriščenja sredstev IV za novo hladno valjarno Bela v višini 15.653.511 din nerazumljiv, ker je to novejši obrat, oziroma TOZD, in ni sprejemljiv predlog, da bi tak obrat sredstva IV koristil že prvo leto obratovanja v taki višini. To gre na račun zaostajanja najstarejših obratov, ki nujno rabijo sredstva za obnovo. Pri tem so prizadeti najbolj trije obrati kot najstarejši, in sicer TOZD Žebljarna, Remontne delavnice in Vzdrževanje. Odbor je v celoti potrdil program sredstev IV in AZ za žebljarno za leto 1978, in sicer: za IV 2.600.000 din in za AZ 7.350.000 din.

Obravnavali so tudi prošnjo TVD Partizan Jesenice, s katero leta prisi za finančni prispevek za obnovo strehe doma.

Odbor predlaga, da odgovorne službe pripravijo enoten predlog za prispevek TVD Partizan Jesenice za vse temeljne organizacije in delovne skupnosti Železarn, ki naj bo sestavni del predloga razdelitve sredstev skupne porabe. TM

vala sredstva na podlagi 3. člena samoupravnega sporazuma, so delegati enoglasno potrdili.

Osnutek pravilnika o delitvi sredstev za osebne dohodke za TOZD Vratni podboji je bil informativno pregledan. Pred sprejemom pa ga bodo obravnavale še samoupravne delovne skupine in svoje pripombe posredovale DS.

V nadaljevanju so obravnavali osnutek pravilnika o uporabi motornih vozil in zasebnih motornih vozil za službene potrebe v Železarni in ga sprejeli.

Potrjen je bil tudi pravilnik o Pantzovi nagradi in pravilnik za dodelitev nagrade Novator leta.

Obravnavali so tudi predloge ukrepov za večjo produktivnost dela v TOZD Vratni podboji in sprejel sklep, da se morajo ukrepi dosledno in natančno izvajati. Za izkoriščanje notranjih rezerv so zadolžili neposredne vodje dela, družbenopolitične organizacije TOZD in vodja TOZD. Za vloženi material so zadolžili vodja TOZD, referenta priprave dela in asistenta za proizvodnjo. Za prodajo podbojev so pooblastili poslovodni odbor Železarn, ki naj mesečno pripravlja poročila o izvrševanju ukrepov in jih posreduje DS. Ukrepi začnejo veljati takoj.

DS je imenoval novo volilno komisijo v naslednji sestavi: predsednica Francka Močnik, namestnik Jože Trplan, tajnica Ana Likovič, namestnica Jelka Brišar, članica Francka Bavdaš, namestnica pa Marija Mlakar.

Za podpisnika finančne dokumentacije za SDK je DS imenoval Srečota Mežnarja in Gregorja Hudriča, za podpisovanje dokumentacije na nivoju delovne organizacije pa Petra Kunca, Iva Arzenška, Borisa Berganta, Toneta Varla, Dušana Stareta, Emila Azmana, Janeza Bidovca, Jerneja Hočevarja, Mitja Medvedčka, Matevža Maleja, Ljudvika Berglesa, Ernesta Pušnika in Milana Budja.

Delegati so soglašali s sklepi o izvedbi revalorizacije in sklepi o amortizaciji osnovnih sredstev.

Sprejeli so še sklep, da se zadolži socialno službo Železarn, da v najkrajšem času reši stanovanjski problem Julke Oven in o tem obvesti DS TOZD. HK

TOZD Vzdrževanje

13. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja TOZD Vzdrževanje, je 15. februarja sklical 13. sejo odbora, na kateri je uvodoma podal pregled uresničevanja sklepov zadnje seje, iz katerega je bilo razvidno, da so bili vsi sklepi realizirani. Pod tekočo problematiko so bile izvedene preporočene delavcev, kakršne so predlagali vodje področij. Ob teh predlogih pa je odbor ugotovil nekaj nepravilnosti, zato je sprejel sklep, da se morajo vodje področij vzdrževanja o zavrnjenih kandidatih posvetovati z vodjem TOZD in skupno ugotoviti, kdaj se da v potrditev ponovni predlog. Odbor je zasledil več primerov, ko vodje predlagajo preemistitve kljub temu, da je bil kandidat že zavrnjen. Odbor smatra take predloge kot zavajanje samoupravnih organov.

Na objavljeni prosta delovna mesta: vodja grupe za TIDN, asistent za strojno vzdrževanje plavž in asistent za strojno vzdrževanje Bela, je odbor ugotovil, da za

delovno mesto asistentov nihče izmed prijavljenih ne izpolnjuje pogojev glede šolske izobrazbe, zato ni izvedel razporeditve. Ravno tako še ni sprejel sklepa o zasedbi delovnega mesta vodja grupe za TIDN, ker zahteva za prijavitelja kandidata strokovno oceno in mnenje družbenopolitičnih organizacij TOZD Vzdrževanje.

Ob zaključku je odbor odobril izredno plačano odsotnost štirim delavcem za udeležbo na seminarju za proizvodne delavce člane ZK, oziroma sekretarje aktivov ZK. Ugodno je rešil tudi dve prošnji za pridobitev lastnosti delavcev TOZD Vzdrževanje, ter štiri vloge za prekinitev lastnosti delavca TOZD Vzdrževanje. Na vlogo smučarskega kluba Bohinj je odobril pet dni izredno neplačane odsotnosti sodelavcu za vodenje smučarskega tečaja za osnovnošolsko mladino. Potrdil pa je tudi plan pripravnikov za leto 1978.

KAJ BOMO VOLILI IN KDO BO VOLIL V NEDELJO, 12. MARCA

V nedeljo, 12. marca bomo delovni ljudje in občani volili delegacije v svojih krajevnih skupnostih in glasovali o izvolitvi delegatov v družbenopolitičnem zboru skupščine občine Jesenice. Istega dne bodo volili delegacije tudi delovni ljudje — kmetje.

V krajevnih skupnostih bomo glede na pogoje, oziroma velikost posameznih krajevnih skupnosti, volili tri vrste delegacij — posebne, združene in splošne za:

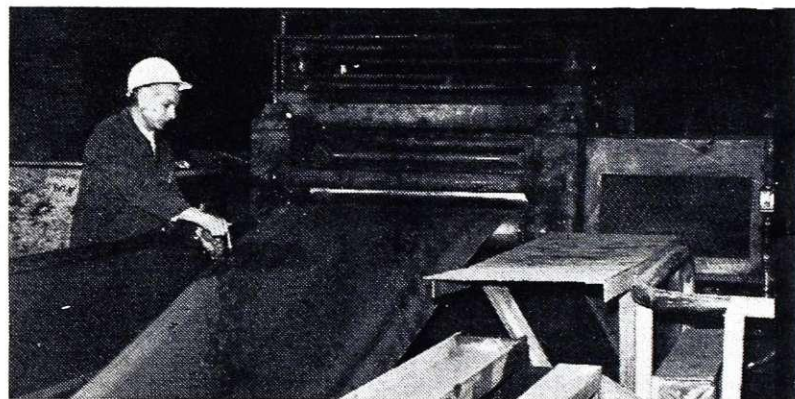
- zbor krajevnih skupnosti skupščine občine Jesenice
- skupščine samoupravnih interesnih skupnosti:
- za socialno skrbstvo,
- za otroško varstvo,
- za pokojninsko in invalidsko zavarovanje,
- za zaposlovanje,
- za stanovanjsko gospodarstvo,
- za zdravstvo,
- za vzgojo in izobraževanje,
- za kulturo,
- za raziskovalno dejavnost in
- za telesno kulturo.

KAKO BOMO GLASOVALI?

Na posameznih glasovnicah bo toliko kandidatov, kot bo štela posamezna delegacija. Na glasovnici bomo obkrožili številke pred imeni tistih kandidatov, za katere želimo, da so izvoljeni v delegacijo, vendar samo za tiste kandidate, katerih imena so vpisana na glasovnici. Pripisovanje novih kandidatov nima nobene veljave. Na glasovnici lahko črtamo največ polovico kandidatov, kajti glasovnica, na kateri bomo prečrtali več kot polovico kandidatov ne bo veljavna. Za člane delegacije pa bo izvoljen tisti, ki bo dobil večino glasov vseh delovnih ljudi in občanov v krajevni skupnosti.

GLASOVANJE O IZVOLITVI DELEGATOV V DRUŽBENOPOLITIČNI ZBOR SKUPŠČINE OBČINE JESENICE

V krajevnih skupnostih bomo glasovali tudi o izvolitvi delegatov v družbenopolitičnem zboru skupščine občine Jesenice, ki šteje 21 delegatov. Na glasovnici bo toliko kandidatov, kot je potrebno izvoliti delegatov v družbenopolitični zbor občinske skupščine. Na dnu glasovnice bo na eni strani natiskano »GLASUJEM ZA«, na drugi strani pa »GLASUJEM PROTI«. Vsak od nas bo imel dve možnosti. Če se bo s predlagano listo v celoti strinjal, bo obkrožil besedi »GLASUJEM ZA«, v nasprotnem primeru ob obkrožil besedi »GLASUJEM PROTI«. Druga možnost pa je, da volilec črta samo tiste posamezne kandidate na listi, s katerih izvolitvijo se ne strinja.

Sodelavec pri kontroli pločevine v valjarni Bela

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

HLADNA VALJARNA BELA

V petek, 17. februarja, je bila izredna seja izvršnega odbora OO sindikata. Seja je bila sklicana na zahtevo izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata Železarn. Seje se je udeležilo deset članov ter podpredsednik izvršnega odbora sindikata Železarn Jože Ambrožič.

Na seji so obravnavali vprašanje poravnave računa za kritje stroškov družabnega večera vodstvenih delavcev. Na osnovi razprave je bilo predlagano, da je treba na oglasni deski objaviti kdo je poravnal stroške tega srečanja.

V nadaljevanju seje so razpravljali o izvedbi izleta. Referentu tov. Sajovicu so naročili, da pripravi predlog v treh variantah in ga posreduje v obravnavo SDS. Sodelavcu Pivaču denarne pomoči tokrat niso dodelili, ker je pomoč že prejel in bodo to obravnavali ponovno na prihodnji seji. Beseda je tekla tudi o izvedbi tekmovanja v smučanju in sankanju.

Ob sklepu seje so razpravljali še o pomoči, ki naj bi jo dodelili v primeru smrti člana njihove organizacije.

DELOVNA SKUPNOST ZA KADROVSKE IN SPLOŠNE ZADEVE TER INFORMIRANJE

V torek, 21. februarja, je bila seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata. Podpredsednik osnovne organizacije sindikata Marjan Mahnič je poročal o poteku temeljne kandidacijske konference. Zatem so soglašali s predlogom imenovanja članov volilne komisije za skupščinske volitve, ki bodo v četrtek, 9. marca.

V nadaljevanju seje so odobrili enkratno denarno pomoč Slavku Ferčetu in Hadžeri Mulalić. Izvršni odbor OO sindikata bo disciplinski komisiji Železarn posredoval mnenje za člana njihove osnovne organizacije. Ob sklepu seje so razpravljali o predlogu za izvedbo piknikov in izletov. Izvršni odbor OO sindikata

ta meni, da naj bi piknike in izlete organizirali za vso delovno skupnost in ne po delovnih skupinah. Dogovorili so se, da bodo tekme v sankanju v soboto, 4. marca, na Pristavi. Člani odbora so bili seznanjeni s pripravo na svetovno prvenstvo B skupine v hokeju na ledu, ki bo v Beogradu. Sklenjeno je bilo, da finančne udeležbe ne bodo prispevali.

SEJA IZVRŠNEGA ODBORA SINDIKATA ŽELEZARNE

V četrtek, 23. februarja, je bila seja izvršnega odbora sindikata Železarn. Dnevni red je obsegal štiri točke. Najprej so spregovorili o pripravah letne konference sindikata Železarn in sprejeli sklep, da bo le-ta 24. marca. Predsednikom komisij so naročili, da pravočasno pripravijo poročila o opravljenem delu.

Sklenjeno je bilo, da bodo v Železarni zaposlene žene ob prazniku dneva žena prejele čestitko in 100 dinarjev. Poleg tega bo v soboto, 4. marca, v gledališču Tone Cufar ob 16. uri osrednja proslava, namenjena praznovanju dneva žena.

Predsednik Stefan Šterbič je poročal o dosedanjem poteku priprav na skupščinske volitve. Dejal je, da so liste kandidatov za delegacije v zbor združenega dela občinske skupščine ter delegacije za samoupravne interesne skupnosti pripravljene za tisk. Na kandidatski listi je prek 400 mladih delavcev, med kandidati pa je tudi veliko sodelavk. V celoti kandidira na skupščinskih volitvah 1.665 sodelavcev.

Izvršnemu odboru OO sindikata je bil posredovan predlog finančnega programa za leto 1978. Program je bil sprejet brez pripomb in ga bodo posredovali v razpravo in potrditev letni konferenci sindikata Železarn.

Ob sklepu seje je izvršni odbor sindikata Železarn obravnaval prošnje in pritožbe ter dodelil nekaj denarne pomoči iz solidarnostnega sklada. Članom IO sindikata Železarn je naročeno, da na dan volitev v četrtek, 9. marca, prispevajo svoj delež, k čim večji udeležbi na volitvah.

AKTIVNOST MLADIH V ŽIC

O aktivnosti mladih iz doma ŽIC že dolgo nismo nič pisali. Ne mislimo s tem, da mladi v domu niso nič delali. Nasprotno. Delali so veliko, vendar nimajo organiziranega obveščanja in zato nam je njihova aktivnost malo znana. Upamo, da bodo to kmalu rešili in da bodo o svojem delu več pisali.

V domu je okoli 103 mladincev, katerih aktivnost dvakrat mesečno ali po potrebi. Odbor za družbenopolitično življenje, kulturo in umetnost pod mentorstvom vzgojiteljev, odbor za šport in rekreacijo, odbor za zdravje, higieno in prehrano in odbor za učne uspehe.

Vsi ti odbori so imeli že nekaj sej, ki jih sklicujejo dvakrat mesečno ali po potrebi. Odbor za družbenopolitično življenje, kulturo in umetnost, je lani pripravil nekaj proslav.

Vsako leto imajo pohode skupaj s planinci, ker pa je v domu zanimanje za planine, bodo organizirali planinsko sekcijo, vendar imajo probleme z opremo, ki je v domu nimajo.

Uspešno sodelujejo s graničarji in se bodo pomlad pomerili v različnih športnih disciplinah kot naprimer v namiznem tenisu, nogometu, košarki itd. Mladi jim bodo obisk vrnili na karavli. Dogovarjajo se o organiziranju kurirske službe med graničarji in mladimi v domu.

Največ zanimanja pa je za športno dejavnost. V domu imajo velikokrat športno popoldne in tekmujejo med seboj po letnikih v različnih športnih panogah. Nekaj jih je vključenih tudi v športne klube na Jesenicah. Med drugimi bodo organizirali foto tečaj in tečaj za snemalno kamero, kajti pogoje imajo dokaj ugodne. Nekaj mladih uspešno sodeluje v kulturnem klubu Jutro.

Največ težav imajo z učenjem, kajti večina mladih v domu je iz drugih republik in imajo težave s slovenskim jezikom. Te probleme rešujejo na obveznih učnih urah. Največ težav s slovenskim jezikom imajo v prvem letniku, medtem, ko

gre v višjih letnikih laže. Učni uspehi v domu so zadovoljivi in so nekaj odstotkov boljši od učencev z Jesenic ali okolice. Tudi v pogledu discipline nimajo večjih problemov. Prosti čas porabijo za sprehode, ogleda kino predstav, za treninge in podobno.

V domu imajo tudi veliko možnost izobraževanja z branjem knjig, saj imajo svojo knjižnico z prek 1000 zvezki. Urediti morajo tudi svojo čitalnico z različnimi časopisi in revijami. Veliko je zanimanja tudi za mladinske delovne akcije. Lani je bilo na zvezni MDA Robaje 77, 18 mladincev, letos pa je zanimanje še večje in jih je okoli 40, ki bi se radi udeležili MDA. Prednost imajo tisti s pozitivnim uspehom.

Mladi v domu niso zadovoljni s tem, ker le malokateri učitelj pride pogledat v dom kaj delajo, kako živijo itd., čeprav bi bila to njihova dolžnost.

To je bil samo grob opis aktivnosti mladih v domu, ki se bo nedvomno še stopnjevalo, saj je v domu za delo v ZSMS dosti zanimanja.

V. Hribar

AVGUSTA POHOD PO GRANIČARSKIH POTEH

Graničarji karavle narodnega heroja Matija Verdnika Tomaža v Žirovnici in člani osnovne organizacije ZSMS Žirovnica, so pred nedavnim sprožili predlog, da bi se v mesecu avgustu, v okviru praznika graničarjev, organizirali pohod po graničarskih poteh v Karavankah. Z njim bi graničarji in ostala mladina počastila spomin na padle revolucionarje in borce NOV na tem področju, ter pripadnike graničarskih enot, ki so pri izvrševanju graničarskih nalog izgubili mlada življenja.

Ker so naloge za izvedbo takšnega pohoda precej obsežne so se predstavniki karavle odločili, da se formira koordinacijski odbor, ki bo skrbel za priprave.

V ponedeljek, 27. februarja, je bil pri OK ZSMS Jesenice prvi informativni sestanek, na katerega so bili poleg predstavnikov karavle in mladih iz Žirovnice vabljeni še predstavniki občinskega odbora ZZB NOV Jesenice, mladinskega odseka PD Jesenice, občinske zveze tabornikov, Elana Begunje, koordinacijskega sveta ZSMS Železarne ter občinskih konferenc ZSMS Radovljica in Tržič.

DOPOLNILO ČLANKA

V prejšnji številki Železarja je v članku »Besedo imajo mladi iz TOZD Željarnar«, prišlo do možnega dvoumnega razumevanja in sicer v zadnjem odstavku, ki se glasi: »Dve priznanji so podelili mentorjem, in sicer vodji TOZD Leonu Mesariču in Mihi Žemvi. Pomagala sta mladim željarnarjem pri njihovi aktivnosti z različnimi nasveti, DE-NARNO POMOCJO itd. Z veseljem sta se udeleževala sestankov in sta vesela, da mladi aktivno delajo.«

Na opozorilo nekaterih sodelavcev iz TOZD Željarnar se iz tega lahko razbere, kot da sta omenjena tovariša pomagala mladim željarnarjem z lastnimi denarnimi sredstvi. Praviloma bi moral zapisati, da sta se tov. Mesarič in tov. Žemva prizadevala, oziroma predlagala OO sindikata, da se mladim pomaga tudi z denarnimi sredstvi. Tako se je celotna OO sindikata TOZD Željarnar odločila, da se na predlog Mihe Žemva, kot bivšega predsednika OO sindikata in drugih članov, odobri mladinski organizaciji željarnar nekaj denarja iz sredstev OO sindikata, za nadaljnjo aktivnost.

Sodelavcem se zaradi tega nerodno napisanega stavka opravičujem.

VASJO HRIBAR

Že v predhodnih razgovorih je bilo ugotovljeno, da morajo pri izvedbi pohoda sodelovati vsi navedeni dejavniki. Na sestanku je najprej komandir karavle iz Žirovnice Drago Grbavac razložil temeljne smerice za izvedbo pohoda, kot so si ga zamislili na karavli. Zatem je opisal dva tragična dogodka, ko so pri opravljanju graničarskih dolžnosti preminuli štirje graničarji. Komandir karavle se je zavzel, da bi na obeh krajih tragičnih dogodkov postavili spominsko obeležje.

Prisotni na ponedeljkovem sestanku so v celoti podprli izvedbo tega pohoda, ki naj bi v prihodnje postal tradicionalen. To bo obenem pomembna skupna akcija graničarjev, mladine, predstavnikov drugih družbenopolitičnih organizacij ter družbenih organizacij in društev.

Na sestanku so imenovali koordinacijski odbor, ki bo začel s podrobnimi pripravami za avgustovski pohod po graničarskih poteh.

JR

MLADI V TOZD ŽIČARNA ZAČELI DOBRO

V ponedeljek, 20. februarja, je imela osnovna organizacija ZSMS TOZD Žičarna redno volilno konferenco. Za novega predsednika osnovne organizacije je bil izvoljen Halil Čindrak, za sekretarja pa Lado Sotlar.

Z delom dosedanjega predsedstva nismo bili preveč zadovoljni, ker je dejavnost mladih v TOZD Žičarna precej upadla. Novo predsedstvo si je izdelalo svoj plan do junija in resno začelo z delom. Prvi rezultati se že kažejo.

Novo predsedstvo je že sklicalo sestanek z vsemi mladimi delavci v TOZD Žičarna, na katerem sta bila prisotna tudi vodja TOZD Žičarne Janez Komel in vodja proizvodnje Sašo Piber.

Vodja TOZD je mladim delavcem razložil organiziranost celotne Železarne in organizacijo v TOZD Žičarna. Tov. Piber pa je mladim delavcem povedal nekaj o sami proizvodnji, o asortimentu žice katero predelujemo in podobno. Odgovarjala pa sta tudi na razna vprašanja, ki so jih postavljali mladi delavci.

Torej mladi v žičarni so začeli dobro in držimo jim pesti, da bo šlo tako naprej.

Miha Peternel

V TOZD PLAVŽ VZPOSTAVLJENO JEDRO

V sredo, 22. februarja, je bil sestanek OO ZSMS TOZD Plavž. Na sestanku je bilo 13 mladincev. Najprej so izvolili predsednika, sekretarja ter referente za kulturo, šport, informacije, LO in politično dejavnost.

Mnenja so bili, da bodo lahko oblikovali program dela organizacije v letu 1978 in uspešno delovali le, če se bo sestankov udeleževalo čimveč mladih. Vsi mladi bi se morali udeleževati v vseh dejavnostih in panogah, posebno pa še na kulturnem in športnem področju.

Da bi delo mladih v TOZD začelo, je pogoj, da sodelujemo prav vsi mladinci.

R. Hasib

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

ZALOGE KOVIN V ZEMELJSKI SKORJI

V sedanjih dobi vesoljskih poletov nas naš planet Zemlja v celoti preskrbuje z materiali, ki jih potrebujemo. Vsi kovinski ter nekovinski materiali, ki jih rabi naša civilizacija se nahajajo pod ali na zemeljski površini.

Element	razširjenost v %
1. Kisik	46,6000
2. Silicij	27,7000
3. Aluminij	8,1300
4. Železo	5,0000
5. Kalčij	3,6300
6. Natrij	2,8300
7. Kalij	2,5900
8. Magnezij	2,0900
9. Titan	0,4400
10. Vodik	0,1400
11. Fosfor	0,1050
12. Mangan	0,0950

13. Fluor	0,0625
14. Barij	0,0425
15. Stroncij	0,0375
16. Žveplo	0,0260
17. Ogljik	0,0200
18. Cirkon	0,0165
19. Vanadij	0,0135
20. Klor	0,0130
21. Krom	0,0100
22. Rubidij	0,0090
23. Nikelj	0,0075
24. Cink	0,0070
25. Cer	0,0060
26. Baker	0,0055
27. Ytrij	0,0033
28. Lantan	0,0030
29. Neodim	0,0028
30. Kobalt	0,0025

Razširjenost 30 elementov v odstotkih je navedena v zgornji tabeli. Kisik je na prvem mestu, skupaj s silicijem pa predstavljata skoraj 75 %. Osem najbolj razširjenih elementov sestavlja 98,6 % zemeljske površine. Ostalih 95 elementov pa predstavljajo v odstotkih zelo majhne številke. Zaradi izredno velike mase zemeljske skorje pa lahko tudi ti elementi pomenijo velike količine.

0,0625	Komercialna pomembnost in uporaba ni vedno v ustreznem odnosu z večjo ali manjšo razširjenostjo posameznega elementa. Letna svetovna poraba na primer, rubidija, predstavlja nekaj sto kilogramov, vendar ga je v zemeljski skorji sedemkrat več kot svinca.
0,0425	
0,0375	
0,0260	
0,0200	
0,0165	
0,0135	
0,0130	
0,0100	
0,0090	
0,0075	
0,0070	
0,0060	
0,0055	
0,0033	
0,0030	
0,0028	
0,0025	

DEFINICIJA PODATKOV O ZALOGAH

Kot zalogo smatramo koncentrirano količino določenega materiala na ali pod zemeljsko skorjo, ki omogoča takojšnjo ali bodočo ekonomsko izkoriščanje žaželene kovine ali minerala.

(Nadaljevanje na 6. strani)

Pripravljenost je vedno
boljša kakor
golo pričakovanje...

Tito

RAZVOJ BIOLOŠKEGA OROŽJA

ZDA so hitro zvedele za te priprave Nemcev in Japoncev in so ustanovile odbor za biološko vojno, v katerem je bilo več strokovnjakov. Leta 1943 so v Camp Detricku začeli graditi specialni raziskovalni center, v državah Missisipi in Utah so uredili posebna zemljišča za preizkušanje učinkov bioloških agensov, v Indiji pa za njihovo množično proizvodnjo.

UPORABA BIOLOŠKEGA OROŽJA V NOV

Že poleti in jeseni leta 1941 je med prebivalstvom v Bosni izbruhnil pegavi tifus. Širil se je proti zahodni Srbiji in prenašali so ga v glavnem begunci.

Na začetku leta 1942 je prišlo do hude epidemiološke situacije v Vzhodni Bosni in Zahodni Srbiji vzdolž Drine. Tam je bilo približno 30.000 beguncev iz bosenskih vasi, ki so zboleli za pegavim tifusom.

V enotah NOV in POJ v letih 1941 in 1942 pa se pegavi tifus ni huje razširil, čeprav so delovale tudi na območjih, ki jih je zajel. V letih 1942–1943 pa se je precej poslabšala epidemiološka situacija tudi v narodnoosvobodilni vojski.

Ob koncu januarja 1943, na začetku t. i. četrte sovražne ofenzive, so se začele enote NOV in POJ v zahodni Bosni, Liki in Kordunu umikati, s seboj pa so nosile tudi ranjence in bolnike iz partizanskih bolnišnic v zahodni Bosni. Z njimi se je umaknilo tudi okrog 50.000 beguncev iz Banije, Korduna in Like.

Med to ofenzivo na območju Bosanske krajine, zlasti na območju Šator planine, Nemci in ustaši niso dovolili, da bi pokopavali trupla mrtvih in ubitih beguncev – ženskih starcev in otrok – ker so želeli s tem povzročiti epidemijo v vaseh na območju Glamoča, Bosanskega Grahova in v drugih krajih, v katerih se niso zadrževale njihove čete.

Enake primere poznamo tudi v Podgrmeču.

V času od maja do julija 1944 so na območju severne Dalmacije v predelu Kistanja, Ervenika, Žegarja, Dalmatinske Krupe, Obrovca, Benkovca, Knina in Drniša diverzanti iz 264. nemške divizije okužili številne vodnjake, iz katerih so se oskrbovali z vodo partizani in krajevno prebivalstvo. Voda je bila okužena z bacili trebušnega tifusa. Z dobro organizirano obveščevalno službo NOVJ pa so to akcijo pravočasno odkrili in zatrli.

Prav tako so Nemci od aprila do avgusta leta 1944 na komunikaciji Bihac–Knin na območju vasi Dobro Selo, Doljani, Brotnja, Suvaja, Srb in Kupino stalno okuževali vodnjake z bacili trebušnega tifusa.

Med t. i. četrto sovražno ofenzivo januarja 1944. leta so Nemci in ustaši okrog Bihaca in Bosanskega Petrovca širili epidemijo pegavega tifusa, in sicer s podtikanjem specialno pripravljenih uš, vzeti z bolnikov s pegavim tifusom, v hiše. Za to vrsto diverzije so Nemci v vasi Bosanski Doljani opravljali specialne priprave. V štiri hiše so spravili okrog 60 bolnikov, v glavnem ženskih starcev in otrok. Tam so bili dneve in dneve v bedi, agoniji in z njih so pobirali uši, da bi jih zanašali v vasi, kjer so bili partizani. Po tem strahotnem eksperimentu so pobili vse okužene bolnike in jih zažgali skupaj s hišami, v katerih so bili.

Po t. i. četrtri ofenzivi so se begunci vračali v svoje zažgane vasi. Ker so bili okuženi s pegavim tifusom v Bosni, so ga nato raznašali po vsej Baniji in Kordunu. Tam se je od marca do aprila 1943 razvela ofenzivna epidemija. Prevladuje mnenje, da je od februarja do marca 1943 zbolelo za pegavim tifusom v Liki, Kordunu in Baniji več kot 30.000 ljudi, umrlo pa jih je okrog 5000.

Po nekaterih podatkih je zbolelo za pegavim tifusom v NOV in POJ od leta 1942 do 1943 okrog 100 do 1000 ljudi, od leta 1943 do 1944 pa 15 od 1000 ljudi. To desetkratno zmanjšanje je bilo posledica čedalje večjega aktivnega angažiranja borcev in vojaško-političnih vodstev za zatiranje pegavega tifusa oziroma rezultat precejšnjih epidemioloških izkušenj, pridobljenih med IV. in V. sovražni-kovo ofenzivo, ter določenih organizacijskih ukrepov (mobilne higienske ekipe, tečaji ipd.).

Epidemija pa je dosegla vrhunec marca leta 1945, toda v enem samem mesecu se je hitro zmanjšala. To je bila pravzaprav posledica prve množične uporabe diditija.

Vojaško-politično in sanitetno vodstvo NOV in POJ je že od začetka NOB pravilno ocenjevalo epidemiološko situacijo kot skrajno zaskrbljujočo in so si prizadevali, da bi največjo pozornost posvetili higieni-epidemiološki službi, predvsem v boju proti pegavemu tifusu.

Od začetka vojne se je stalno poudarjal pomen množične agitacije in propagande za širjenje higienske zavesti borčevskih množic in aktivno angažiranje vojaško-političnih organov v boju proti okužbam. V partizanskih enotah so ustanavljali higienske mobilne ekipe, ki so opravljale razkuževanje s partizanskimi sodi.

Te ekipe so organizirale tudi pranje perila in po možnosti tudi kopanje. Ni dvoma, da se je s temi ukrepi, zlasti z aktivnim stališčem borcev in vojaško-političnim vodstvom, posrečilo ublažiti izgube zaradi nalezljivih bolezni.

Poudariti je treba, da so bile izgube zaradi pegavega tifusa v enotah NOV in POJ precej manjše od izgub zaradi pegavega tifusa v prvi svetovni vojni v takratni redni vojski. Med NOB so bile izredno težke razmere edinole v t. i. četrtri in peti sovražni ofenzivi, kar je povzročilo resno epidemiološko situacijo.

1

5:3
8
104
103
101
101
99
101
97
98
107
107
107
108
99
103
112
115
96

pod-
i za
bno
ziliji
po-
ilski
i let
čet-
jega
gobo
očne
tudi

nske
roiz-
kon-
ližno
vega
oglj-
žele-
ena
bolje
onti

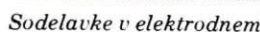
ČN
rv i
isok
stral
mar
del
upe
pora
o pr
njih
še n
kovi
oge i
ju b
ščan
1,5
to p
aru,
novi
porab
ališ

oce
leži
koba
omsk
gnan
droč
o tak

TEHNIČNI FELJTON – T

N. S.

R. K.

ZDA

INDIJA

Indijski rudniki železove rude vlagajo velike napore, da bi s svojo rudo prodrli v čim večji meri tudi na japonsko tržišče. Pred kratkim so štiri največje japonske železarske družbe pristale na dobavo poskusne količine iz rudnika Bailadiba. Vsaka bo prevzela po 25.000 ton te rude z vsebnostjo železa od 63 do 65% in jo bodo uporabili za poskusno proizvodnjo sintra v svojih železarnah. Na osnovi teh poskusov bo padla tudi odločitev o redni nabavi te indijske rude v prihodnosti.

ZAVELJCINA

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

Najnovejše raziskave in izsledki, ki so jih izvedli v ZDA kažejo, da lahko zaradi zgorevanja vedno večjih količin fosilnih goriv (premog, nafta, zemeljski plin), pričakujemo v nekoliko daljši prihodnosti določene negativne posledice. Rezultate raziskav o vplivu ogljikovega dioksida (CO_2), torej plina, ki nastane pri zgorevanju fosilnih goriv, na okolje je navedla v juliju preteklega leta komisija Nacionalne akademije znanosti v ZDA. Ti rezultati so v kratkem povedani naslednji: Meritve izvedene v obdobju preteklih osemnajstih letih, so nedvomno dokazale, da je količina CO_2 v naši atmosferi narasla za okoli 5 %. Glavni viri za to so uporaba fosilnih energetskih goriv, oziroma zgorevanje premoga, nafte in zemeljskega plina. V manjši meri je vplivalo na to povečanje tudi zmanjšanje gozdnih površin, predvsem v Afriki in Južni Ameriki. Znano je, da drevesa ter ostale rastline s postopkom, ki ga imenujemo fotosinteza, ob preobrazbi sončne energije v kemično, asimilirajo CO_2 iz ozračja ter ga pretvarjajo v organski ogljik ob sproščanju kisika.

Rezultati raziskav naj bi pripomogli k odločitvi, ali bomo tudi v bodoče naše energetske potrebe pokrivali predvsem s premogom, nafto in zemeljskim plinom. Ali pa bo treba pohiteti z razvijanjem in uporabo drugih energetskih virov kot so jedrska in sončna energija ter podobno. Tudi najbolj zaskrbljeni in vneta nasprotniki jedrske energije ne bodo mogli mimo neprijetnega dejstva, da lahko pride zaradi vedno večje porabe fosilnih goriv do znatnih sprememb na zemeljski površini.

Pri tem pa se lahko spomnimo tudi na gozdnove, ki jih je danes vedno manj in ki so do zdaj reševali ta problem učinkovito, hitro in zastonj!

DOLGOROČNA ZASNOVA RAZVOJA ŽELEZARSTVA V SVETU IN DEŽELAH V RAZVOJU

Zvezni komite za družbeno planiranje je pripravil predlog načrta priprav za izdelavo dolgoročnega plana razvoja Jugoslavije do leta 1995, oziroma 2000. Sedaj je v izvrševanju srednjeročni razvojni načrt do leta 1980. Vzporedno z analizo izvrševanja srednjeročnega načrta razvoja, bomo v letošnjem letu izdelali popravke vseh tistih predvidevanj, za katere je sedaj z gotovostjo vemo, da jih ne bomo mogli realizirati do leta 1980.

Vse pomembnejše investicije, katere so bile predvidene v srednjeročnem razvojnem planu za obdobje 1976–1980, bomo tudi uresničili, samo nekatere s časovnim premikom torej kasneje kot so bile načrtovane. Del investicij za razvojni program od leta 1981 do 1985 imamo tako že določenih, v letošnjem letu bomo pa izdelali še predloge programov proizvodnje in spremljajočih investicij razvojnih programov do leta 1985, oziroma pripraviti moramo srednjeročni program proizvodnje in razvoja SOZD Slovenske železarnice do leta 1985. Od leta 1985 do leta 2000 je samo še 15 let in če upoštevamo, da že izvršujemo planske naloge za tekoče leto 1978, nam ostaneta za sedanjí srednjeročni plan razvoja samo še dve leti in že bomo v naslednjem srednjeročnem obdobju. Srednjeročno razvojno obdobje do leta 1985 bo izhodiščno za dolgoročne zasnove razvoja železarstva v Sloveniji in v Jugoslaviji. V strokovni literaturi prva gibanja tudi za dolgoročni razvoj železarstva v svetu. Da bi lažje snovali lastni razvoj je prav, da vemo kaj se dogaja v svetu in kaj napovedujejo, da se bo dogajalo v naslednjih letih.

Zaradi splošne krize železarstva v industrijsko razvitih deželah, ki traja že tretje leto, do leta 1980 ne bodo realizirane vse predvidene investicije za povečanje zmogljivosti in marsikateri obrat in naprava v železarnah je bila ali še bo ustanovljena zaradi nenormalnih tržnih pogojev za železarske proizvode. Najbolj trezne napovedi so predvidevale, da bo znašala leta 1980 svetovna proizvodnja jekla 900 milijonov ton. Takšna napoved je bila dana leta 1974, to je v času izjemno ugodnih tržnih pogojev, ko je znašala svetovna proizvodnja jekla 710 milijonov ton ob razpoložljivih zmogljivostih 810 milijonov ton. Sedaj, ko že tri leta zapored ni bila dosežena proizvodnja iz leta 1974, si je kar težko zamisliti, da bi lahko leta 1980 znašala kaj več kot 800 milijonov ton in bo šele leta 1985 dosegla 1.100 milijonov ton, kar so najdrzejši napovedovali že za leto 1980. Čeprav je svetovna proizvodnja jekla v zastoju, pa gre razvoj v gradnji visoko produktivnih naprav in v posodabljanju tehnologije svojo pot naprej.

Pred štirimi leti so gradili največje naprave za aglomeriranje železove rude z sinternimi trakovi do 400 kv. metrov in storilnostjo do 40 ton na kv. meter v 24 urah, zadnje, največje naprave imajo trakove s površino do 600 kv. metrov in storilnostjo do 48 ton na kv. meter v 24 urah. Plavži so vse večji, čeprav tečejo razprave o smotnosti teh velikih, zaradi težav pri zagotavljanju pretoka ogromnih količin surovin na dan, na sorazmerno omejenem prostoru. Največja plavža sta sedaj plavž št. 2 v Oita na Japonskem, ki ima premer talnika 14,8 m in prostornino 5.070 kub. metrov ter dnevno proizvodnjo 12.000 ton, ter v Čerepovcu v SSSR s premerom talnika 15 m.

V proizvodnji jekla so zgrajeni največji konvertorji s težo ene šarže 385 ton. Produktivnost je narasla predvsem tako, da ob najugodnejših delovnih pogojih dosežejo tudi do 12.000 izlivov v enem letu. Veliko pozornost namenjajo obzidavi in imajo pri OBM konvertorjih, kjer pihajo skozi dno, vzdržnost dna tudi do 700 šarž in vzdržnost obzidave konvertorja 1450 šarž, Japonci so pri LD konvertorjih dosegli vzdržnost obzidave do 5.000 šarž in najboljši rezultat se je približal vzdržnosti 10.000.

Metalurgija izgotavljanja šarž v ponovici se ne omejuje samo na povečanje z elektro postopkom, temveč tudi s konvertorji. V konvertorju se pripravi šarž samo do prve stopnje rafinacije, izgotavlja pa se v ponovici, podobno kot pri kombinaciji elektro peč – ponovna metalurgija.

Konvertorski proces zajema vse večji delež v tehnologiji proizvodnje jekla v svetu. Računajo, da bo leta 1985 delež svetovne proizvodnje konvertorskega jekla 70 % in več, SM proces se postopno ukinja in bo delež padel pod 5 %, medtem ko tudi proizvodnja elektro jekla hitro raste

in računajo da bo leta 1985 dosegla 25 % svetovne proizvodnje.

Naprave za neprekinjeno vlivanje prinašajo s seboj svoje prednosti v boljšem izplenu, neprekinjeno vlivanje pa ima, predvsem v proizvodnji masovnih kvalitete, vse večji delež. Že leta 1985 bo delež neprekinjeno vlitga jekla tolikšen, da bo boljši izplen v svetovni proizvodnji jekla nadomestil okoli 5 % proizvodnje, kar pomeni 50 milijonov ton, torej količina, ki je vredna pozornosti.

V prihodnjih 25 letih predvidevajo, da v železarstvu ne bo nastopila nobena pomembnejša tehnološka sprememba, ki bi pomenila zagnan preobrat v proizvodnji surovega jekla. Kisikov proces in neprekinjeno vlivanje jekla sta potrebna več kot 20 let, da sta se docela uveljavila in dobila prevladujoč pomen. Če bi tudi prišlo v naslednjih letih do novih spoznanj in odkritij v tehnologiji proizvodnje surovega jekla, v snovanju razvoja za naslednjih 15 do 20 let, tega še ni treba upoštevati.

Za leto 2000 previdni ocenjevalci napovedujejo, da bo znašala svetovna proizvodnja jekla 1.400 milijonov ton, najvišja količina, ki jo navajajo v ocenah pa znaša 1.700 milijonov ton.

Posebno zanimivo je, kakšna so razvojna predvidevanja za dežele v razvoju, ki bodo tudi v bodoče vplivale na dogajanja na svetovnem trgu in kolikšen delež svetovne proizvodnje jekla naj bi imele v prihodnjih 22 letih. Leta 1974 so dežele v razvoju uvažale 45 milijonov ton jeklarskih izdelkov. Do leta 1985 ocenjujejo, da bo znašala poraba jeklarskih izdelkov 85 milijonov ton več, kot znaša današnja proizvodnja v deželah v razvoju, ki znaša okoli 65 milijonov ton. Leta 1985 bi proizvodnja okoli 150 milijonov ton surovega jekla komaj krila lastno porabo v deželah v razvoju v času, ko naj bi svetovna proizvodnja jekla znašala 1.100 milijonov ton.

Zmogljivosti, s katerimi razpolagajo dežele v razvoju znašajo okoli 70 milijonov ton. Če računamo z zelo visoko stopnjo izkoristka zmogljivosti, morajo do leta 1985 za realizacijo proizvodnje 150 milijonov ton surovega jekla, zgraditi še za okoli 90 milijonov ton novih kapacitet. Poleg LR Kitajske, ki je imela leta 1976 proizvodnjo jekla nekaj nad 26 milijonov ton, so bile pomembnejše proizvajalke še:

Brazilijska	9,2 milijona ton
Indija	9,4 milijona ton
Mehika	5,3 milijona ton
Južna Koreja	3,5 milijona ton
Severna Koreja	3,0 milijona ton
Argentina	2,4 milijona ton
Taivan	1,6 milijona ton
Venezuela	1,1 milijona ton

Do leta 1985 je nekaj ambicioznih načrtov izgradnje novih kapacitet. Za LR Kitajsko podatki niso znani, ocenjujejo pa, da bo proizvodnja dosegla 35 milijonov ton. Brazilijska ima namen doseči letno proizvodnjo 25 milijonov ton že nekaj prej. Venezuela gradi železarno, ki bo pričela z obratovanjem že konec letošnjega leta in bo imela letno zmogljivost štiri milijone ton. Bližnji vzhod in Severna Afrika bosta imela do leta 1985 skupaj od 12 do 14 milijonov ton novih zmogljivosti. V Mehiki so pravkar zgradili novo železarno za milijon ton v Las Truchas, v naslednji fazi pa bodo kapacitete povečali še za dva milijona ton. V republiki Koreji so v Pohandu zgradili železarno z letno zmogljivostjo 2,6 milijona ton, ki bo do leta 1979 dograjena na 5,5 milijona ton. V Taivanu je v gradnji železarna z LD postopkom za letno proizvodnjo 1,5 milijona ton, ki bo pričela s proizvodnjo leta 1979. V Argentini projektirajo na več lokacijah proizvodnjo jekla, ki naj bi dala letno 1980 okoli tri milijone ton dodatnih količin.

Na Filipinih je pred realizacijo projekt, ki predvideva gradnjo integrirane železarne za milijon ali dva ton, kar do pred kratkim še ni bilo dokončno odločeno.

Razen navedenih večjih projektov, je v gradnji in v projektiranju vrsta manjših železarn s po eno ali dvema električnima obročnima pečma v arabskih deželah in drugod, kar skupno navržne nekaj milijonov ton proizvodnje surovega jekla. Končno je treba navesti, da je bilo leta 1976 25 dežel v razvoju, ki so

imele proizvodnjo jekla, vendar v vsaki manj kot milijon ton in tudi ne predvidevajo v bližnji prihodnosti povečanja.

Kolišne stroške je treba danes predvidevati pri gradnji železarn po poprečnih svetovnih cenah in pogojih, ki so v deželah v razvoju? Za gradnje novih železarn in ob upoštevanju sodobnih zahtev zaščite okolja ter pri cenah iz leta 1976 računajo, da je treba investirati 1000 dolarjev za vsako tonno letne proizvodnje jekla in ob predpostavki, da je gradnja pričeta v letu 1978. Če bi gradnjo pričeli leta 1980 ocenjujejo, da je treba računati s povišanjem cen tako, da bo treba investirati za vsako tonno letne proizvodnje 1.300 dolarjev.

Tam, kjer povečujejo proizvodnjo v obstoječih železarnah stane povečanje med 700 do 800 dolarji za vsako tonno letne proizvodnje.

Vse te navedbe veljajo za klasične železarne s plavži in kisikovimi konvertorji za proizvodnjo jekla. Pri mini železarnah z električno pečjo, napravo za neprekinjeno vlivanje in valjarno profilov, so investicijski stroški občutno nižji in znašajo od 300 do 350 dolarjev za tonno letne proizvodnje, dodatno seveda še stroški za infrastrukturo, ki so pa odvisni od lokalnih pogojev.

Ce mini železarni dograje napravo za predredukcijo železove rude za letno kapaciteto 400.000 ton metaliziranih peletov, predstavlja to še dodatno investicijo 140 dolarjev na ton. Da bi dežele v razvoju dosegle leta 1985 prej navedeno predvideno proizvodnjo 150 milijonov ton, bi morali letno realizirati gradnjo za 12 milijonov ton proizvodnih zmogljivosti, kar zahteva ogromna sredstva, ki so pa na razpolago predvsem tam, kjer črpajo in prodajajo nafto.

Nadaljnji razvoj proizvodnje jekla v svetu do leta 2000 bi moral v deželah v razvoju znašati, če bi hoteli doseči 25 do 30 % svetovne proizvodnje, več kot dvojno proizvodnjo predvideno za leto 1985. Če ostanemo pri previdnejšem ocenjevanju in upoštevamo, da bo svetovna proizvodnja jekla leta 2000 samo 1.400 milijonov ton, potem bi znašala proizvodnja v deželah v razvoju v istem času 350 milijonov ton, kar pomeni, da bi bilo potrebno dograditi v 15 letih za 220 milijonov ton novih kapacitet, kar pomeni 14 do 15 milijonov ton vsako leto in še nadomestilo za del obstoječih, oziroma zastarelih kapacitet, kar pomeni letno gradnjo okoli 20 milijonov ton kapacitet vsako leto v 15-letnem obdobju.

Pri predpostavki, da bo znašala svetovna proizvodnja jekla leta 2000 »samo« 1.400 milijonov ton, ostane za industrijsko razvite dežele 1.050 ton. Sedanje zmogljivosti v teh železarnah znašajo okoli 740 milijonov ton, torej bo treba zgraditi najmanj za 400 milijonov ton novih kapacitet, pri čemer je treba upoštevati, da bo do takrat treba nadomestiti vsaj 200 milijonov obstoječih zmogljivosti. Teh 600 milijonov ton novih zmogljivosti bi bilo treba zgraditi v 22 letih ali letno okoli 27 milijonov ton.

Zanimive so še ocene o potrebi delovne sile za nove kapacitete, glede na možnosti zaposlovanja. Pri železarnah z letno zmogljivostjo 250.000 ton zadošča zelo malo število ključnih strokovnih delavcev, ker so močno mehanizirane in avtomatizirane. V industrijsko razvitih deželah železarna s klasično proizvodnjo s plavžem, kisikovim konvertorjem in valjarno vroče valjanih trakov ali pločevine za milijon ton letno, zaposluje 3.200 delavcev. V deželah v razvoju je zaposlovanje močnejše in navajajo primer, da ima železarna za dva milijona ton letne proizvodnje, 16.000 zaposlenih za proizvodnjo od koka do finalnih proizvodov.

Ker je v deželah v razvoju veliko železarn, ki dosegajo letno zmogljivost 500.000 je ocena, da bi bila v teh primerih normalna zaposlitev od 1.800 do 2.000 delavcev.

Vseh teh številok o zaposlovanju ne navajam zaradi primerjave z našimi železarnami, temveč zaradi tega, da dobimo približno predstavlo kolikšne napore zahteva predvideno povečanje proizvodnje v železarski industriji. Potrebni kadri so pa samo eden izmed problemov, katere je treba rešiti ob izgradnji novih železarn. Čeprav je proizvodnja surovega železa v plavžih izpopolnjena tako daleč, da je poraba koka pod 450 kg na tonno proizvodnjo surovega železa že običajen dosežek, je vprašanje koka, oziroma premoga za koksanje eden osnovnih problemov prihodnosti. Rešitve iščejo z uporabo slabših vrst premogov pri proizvodnji koka, z uporabo mazuta, zemeljskega plina in premogovega prahu kot nadomestek za koks, ki zgori v plavžih za dovod toplote. Vpihanemu zraku dodajo kisik, zrak predgrejemo že do 1300 stopinj Celzija.

Proizvodnja jekla v konvertorjih po kisikovem procesu je daleč prevladala druge tehnologije. Sam proces postopno opuščajo in bo mogoče čez deset let imel delež samo

V sedmi številki našega glasila ŽELEZAR je pisec PB napisal članek z naslovom »Kako se obnašamo«, v katerem obravnava prevzem naročila številka 194300-05825 za odstranjevanje sveč z zgradb DSSS in posipanje pločnikov. Ker je iz samega načina pisanja in vsebine razvidno, da je članek dobronameren in želi, da se izboljša komunikacija naročil, mislim, da mi ne bo zameril, če ga nekoliko popravim, hkrati pa s tem seznanim še ostale sodelavce.

Sistem naročanja in obračunavanja del po posameznem naročilu zahteva za vsako delo, tako za remonte, kot za režijska dela, rok dokončanja del.

KAKO SE OBNAŠAMO

To je hkrati tudi signalni termin za zaključek in obračun naročila. Ta datum mora biti podan ne glede na to kdaj naj se dela prične. Termin je v vsakem primeru le datum in ga ne opredeli besedica »nujno«. Beseda »nujno« nas lahko samo dodatno opomni na posebno pozornost do naročila. Ker v naročilu za odstranjevanje ledenih sveč in posipanje pločnikov ni bilo roka, smo tudi pri nas »ko smo dobro prečitali naročilo«, določili rok dokončanja del marec, v upanju in na osnovi preteklih izkušenj, da »bo mati narava poskrbela in od marca dalje ne bo več problemov, ki jih poraja zima«. Upam, da sem s tem delom piscu PB pojasnil sistem vpisovanja terminov, katerega avtorji pa nismo delavci v pripravi dela TOZD Remontne delavnice. Ker skupno z oddelkom za organizacijo SEO delamo trenutno na uvedbi nove poti naročila in na novih dokumentih in sistemu naročanja v skladu z reorganizacijo, bomo vsako konkretno in obratnemno ter koristno pripombo radi vgradili.

Druge zadeve, na katero bi rad opozoril pa je glede prostih kapacitet gradbenih tesarjev obrata GRD ter posredovanja v primeru izjemne situacije, v kateri smo se v februarjem sne-

ženju znašli. Takrat je vodja TOZD, ne glede na naročila, takoj sklical sešatek z obratovodji in organizirali smo akcijo podpiranja in čiščenja streh, lomljenja sveč, kidanja snega na transportu itd. K delu so pristopili tudi tesarji, ki so podpirali z lesenimi stebri ogrožene strešne konstrukcije in lomili sveče na vseh zgradbah, ne le na upravnih, za katere je bilo izdano naročilo. Seveda smo morali zato okrniti naše ekipe na remontih, saj vemo, da praktično ni remonta v Železarni brez tesarjev in da so tesarji že ob normalnih pogojih prezasedeni z delom. Kljub vsemu so skušali po najboljših močeh zavarovati naša življenja in premoženje (čeprav tudi oni nimajo kakšne posebne strokovnosti za lomljenje sveč) in mislim, da njihovo delo lahko le pohvalimo ter nam ni treba skrbeti za izkoriščenost njihovih kapacitet.

Največja težava je le, da tesarjev manjka in da dele ne svede prično rasti nenkrat na vseh zgradbah v Železarni ter bi jih morali tudi odstraniti hkrati, ob neugodnih vremenskih razmerah pa celo večkrat na dan. Tu pa bi bilo prav, da razmislimo o naslovnem vprašanju: »kako se obnašamo«. Ali smo res napravili vse v skladu s samozaščito, zaščito skupnega premoženja in posebej varnosti, če smo v slabi minuti napisali naročilo s »terminom« nujno. V primeru elementarnih nejevolj, ki nam grozijo, mislim, da moramo biti vsi od delavcev v proizvodnji pa do delavcev v službah »voja na okopu«. Tako so delale v tem primeru tudi druge delovne organizacije, ki nimajo tesarjev, pa so odstranile sveče iz žlebov. Tako bi tudi razbremenili naše sodelavce, da bi se bolj posvetili svojememu osnovnemu delu – čimhitrejšemu in boljše izvajanju remontov, kar tudi pogojuje velikost našega skupnega železarskega hleba in lepši jutrišnji dan naše železarne. Vinko Rotar

še nekaj odstotkov v svetovni proizvodnji jekla. Jeklo, proizvedeno v električnih pečeh zavzema vse večji delež in bo doseglo 25 %, in verjetno kasneje z opustitvijo SM procesa, tudi 30 in več odstotkov v svetovni proizvodnji jekla, v državah v razvoju pa bo ta delež še večji, predvsem v deželah, ki nimajo lastnih surovinskih virov bo prevladujoč. Elektro jeklarna z letno proizvodnjo 500.000 ton jekla rabi letno za taljenje 250 milijonov kwh električne energije. Če računamo, da bo od 820 milijonov ton novih kapacitet in nadomestitev, kolikor naj bi jih zgradili na svetu do leta 2000, potrebno zgraditi več kot tretjino zmogljivosti za elektro jekla, da bi od sedanjega deleža okoli 17 % dosegli delež 25 % in več v svetovni proizvodnji, potem nam je tudi jasno koliko elektrarn bo potrebno zgraditi samo za ta del proizvodnje.

Sedanja proizvodnja elektro jekla na svetu znaša okoli 120 milijonov ton. Leta 2000 naj bi znašala vsaj 350 milijonov ton, pri čemer moramo računati, da bo za tolikšno proizvodnjo treba zgraditi in nadomestiti obstoječe zmogljivosti za okoli 300 milijonov ton. Staro železo, kar ga sprošča opuščanje SM procesa, komaj nadomesti razliko v lastnem odpadku, ki nastaja zaradi vse večjega deleža neprekinjenega vlivanja in boljšega izplena ter drugih tehnoloških izboljšav. Staro železo bo v bodoče iskana surovina. Čim višji bo delež elektro jekla, tem težje bo za staro železo, predvsem pa za kvaliteto staro železo.

Dežele z bogato železovo rudo in cenanim energijskim virom bodo uporabljale za vložek v električnih pečeh železovo gobo. Tudi tiste dežele, ki imajo premalo starega železa pa nimajo niti rude, niti cenene reducenta, bodo morale ali kupovati ali same proizvajati železovo gobo.

V Jugoslaviji je znašala proizvodnja jekla leta 1977 malo manj kot 3,2 milijona ton. Na obstoječih in novih zmogljivostih, ker ne bodo do leta 1980 usklajene vse kapacitete za proizvodnjo koka, pripravo vsipa

in proizvodnjo surovega železa, bo možna leta 1980 proizvodnja okoli šest milijonov ton. Do leta 1985 obstajajo razne variante želja od 9 do 16 milijonov ton, med katerimi je najnižja tudi najbolj realna.

Kaj pa do leta 2000? Tekom prihodnjega leta bodo znane tudi te zasnove, namreč, ko bodo znane načrtovane potrebe, ne bo težko načrtovati tudi proizvodnjo, ki naj bi jih pokrivala. Za letos ugotavljajo, da bo znašala poraba jeklarskih proizvodov v Jugoslaviji 4,1 milijona ton. Predpostavljamo, da se bi do leta 1985 poraba podvojila. Pri letnem trendu povečanja 8 %, bi znašala poraba okoli 7,6 milijona ton izdelkov. Za tolikšno porabo, z upoštevanjem 20 % pokrivanja potreb iz uvoza ter izvoza 10 % proizvodnih viškov, bo okoli devet milijonov ton surovega jekla kar zadostovalo. V naslednjih 15 letih, če bi bil letni prirastek poprečno 5 %, kar bi gotovo zadoščalo in če bi se tudi delež uvoza znižal, bi morala biti letna proizvodnja okoli 18 milijonov do največ 20 milijonov ton prej prevelika kot premajhna. Počakajmo, kaj nam bodo navrgle razvojne želje.

Milan Marolt

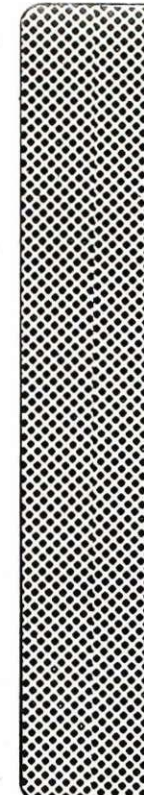
Železarski globus

SOVJETSKA ZVEZA

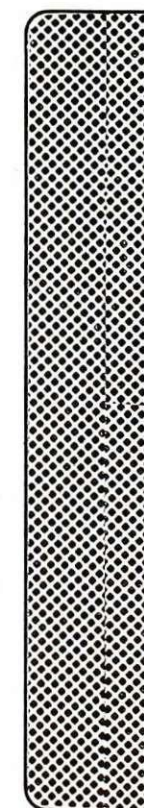
V zvezi z novo sovjetsko železarno, ki bo postavljena v bližini Kirska in bo obratovala z uporabo železove gobe preko obročnih električnih peč, sta bili 14. decembra 1977 podpisani dve pogodbi. S prvo sta dobili zahodnonemški podjetji Korf Stahl in Lurgi Chemie naročilo za dobavo štirih naprav za proizvodnjo železove gobe po sistemu Midrex in z letno proizvodno zmogljivostjo 1,7 milijonov ton. Na osnovi druge pogodbe pa bo zahodnonemsko podjetje Salzgitter dobavilo napravo za proizvodnjo peletov iz železove rude z letno zmogljivostjo 2,5 milijonov ton. Obe napravi bosta pričeli obratovati leht 1980.

3
DODATKI
K
SAMOUPRAVNIM
SPORAZUMOM
O
TEMELJIH
PLANOV
INTERESNIH
SKUPNOSTI
ZA
OBDOBJE
1976-1980
ZA
LETO
1978

**DODATKI (ANEKSI) K SAMOUPRAVNIM
SPORAZUMOM O TEMELJIH PLANOV
INTERESNIH SKUPNOSTI ZA OBDOBJE
1976-1980 ZA LETO 1978**

Opomba: podrobnejše informacije in podatke o poslovanju skupnosti v letu 1977 ter programe o izhodiščih in financiranju skupnosti v letu 1978 vsebuje gradivo skupnosti za slošne delegacije in konference delegacij, ki ste ga že prejeli.

SKUPNOST STAROSTNEGA ZAVAROVANJA KMETOV V SR SLOVENIJI

A N E K S

K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O TEMELJIH PLANA SKUPNOSTI STAROSTNEGA ZAVAROVANJA KMETOV V SR SLOVENIJI ZA OBDOBJE 1976 – 1980 ZA LETO 1978

Na podlagi 2. in 28. člena zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije ter 24. člena zakona o združenem delu in 8. člena samoupravnega sporazuma o temeljih plana samoupravne interesne Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji za obdobje 1976–1980 sklenejo delavci v delovnih skupnostih, delavci v delovnem razmerju pri zasebnih delodajalcih, delovni ljudje, ki opravljajo samostojno delo s sredstvi v lasti občanov, in drugi delovni ljudje, ki so po zakonu obvezno zavarovani v pokojninskem in invalidskem zavarovanju, delegacije kmetov v občinah ter samoupravna interesna skupnost starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji (v nadaljnjem besedilu: udeleženci)

A N E K S ŠT. 1

k Samoupravnemu sporazumu o temeljih plana samoupravne interesne skupnosti starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji za obdobje 1976 – 1980 za leto 1978

1.

Udeleženci s tem aneksom skladno s samoupravnim sporazumom o temeljih plana samoupravne interesne skupnosti starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji za obdobje 1976–1980 natančneje opredeljujejo program skupnosti, potrebna sredstva za izvedbo programa, način in obseg združevanja sredstev ter druge medsebojne pravice in obveznosti v letu 1978.

2.

Program skupnosti v letu 1978 temelji predvsem na naslednjih nalogah:

- določitvi samoupravne organiziranosti skupnosti po delegatskem načelu, predvsem oblikovanju delegatske baze; izvedbi volitev delegatov oziroma delegacij za skupščino skupnosti ter njenih organov,
- zagotovitvi osnovne dejavnosti skupnosti, to je zagotovitvi sredstev za tekoče izplačevanje kmečkih pokojnin in drugih denarnih dajatev,
- sprejetju sprememb in dopolnitev statuta skupnosti, predvsem pa v zvezi z novo organiziranostjo skupnosti in njenih organov,
- proučitvi možnosti širitve kroga zavarovancev (preužitkarji, kmetje-delavci, invalidsko zavarovanje kmetov itd.),
- proučitvi sedanjega sistema financiranja in možnosti zagotovitve novih virov financiranja,
- določitvi postopka za uveljavljanje pravic iz tega zavarovanja v skupnosti v zvezi z ustanovitvijo posebnega sodišča združenega dela,
- zagotovitvi materialnih in kadrovskih pogojev za učinkovitejšo organizacijo strokovne službe.

3.

Dogovorjeni obseg programa skupnosti in njegovo vrednost v letu 1978 opredeljujejo naslednja izhodišča:

- enak obseg pravic iz starostnega zavarovanja kmetov kot v letu 1977,
- planiran porast uživalcev kmečkih pokojnin po splošnih predpisih za 3 %, po posebnih predpisih (kmetje-borci) za 2 % ter uživalcev varstvenega dodatka za 1 %,
- letna valorizacija kmečke pokojnine za 15,5 % glede na povečan znesek najnižjih pokojninskih prejemkov po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju delavcev v letu 1977,
- povečana sredstva za samoupravno in informativno dejavnost in izvedbo volitev v tem letu,
- povečana sredstva za zagotovitev materialnih in kadrovskih pogojev za delovanje in modernizacijo strokovne službe,

– povečana skrb za pobiranje predpisanih prispevkov za starostno zavarovanje kmetov, ki jih plačujejo kmetje-zavarovanci.

4.

Starostna pokojnina bo v letu 1978 znašala 595 din, to je 30 % mejnega zneska najnižjih pokojninskih prejemkov iz preteklega leta (1979 din) po predpisih o pokojninskem in invalidskem zavarovanju delavcev.

5.

Število upokojencev bo v letu 1978 ob načrtovanem povečanju za 3-odstotno letno znašalo približno 42.340, od tega bo 1.595 kmetov-borcev. Varstveni dodatek za socialno ogrožene borce NOV pa bo od skupnega števila upokojencev prejelo približno 2.720 kmetov-borcev.

6.

Skupna vrednost dogovorjenega programa skupnosti za leto 1978 znaša 379,9 mio din. Od tega zneska bodo kmetje-zavarovanci prispevali 124,8 mio din (40 %), delavci in drugi delovni ljudje pa bodo s solidarnostno udeležbo združevali 185,9 mio din (60 %). Republika bo za pravice kmetov-borcev iz tega zavarovanja zagotovila 69,2 mio din.

Ker v letu 1978 skupnost ne bo izločala sredstev v rezervo, so potrebni skupni dohodki v višini 379,0 mio din.

Glede na to bodo delavci združevali sredstva v višini 185,9 mio dinarjev z naslednjimi viri:

– temeljne organizacije združenega dela s področja gospodarstva in občani, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost, bodo prispevali v 1978. letu 137,2 mio din po prispevni stopnji 0,46 % od osnove, po kateri plačujejo davek.

– temeljne organizacije združenega dela s področja negospodarstva, ki ne plačujejo prispevka po prejšnji alineji, bodo prispevale 48,7 mio din po stopnji 0,26 % od osnove osebnih dohodkov.

7.

V januarju in februarju 1979. leta bo opravljen poračun obveznosti zavezancev združevanja sredstev po tem sporazumu.

Poračun bo opravljen do višine nominalnega zneska po tem aneksu, zvečanega ali znižanega za toliko odstotkov, za kolikor odstotkov bo rast družbenega proizvoda v letu 1978 višja ali nižja od planirane rasti. Osnova za izračun rasti družbenega proizvoda v letu 1978 bodo rezultati devetmesečnih obračunov TOZD, dopolnjeni z oceno rasti družbenega proizvoda za zadnje trimesečje 1978. leta, ki jo izdelata zavod SRS za družbeno planiranje.

Če bodo zavezanci po tem obračunu dolgovali razliko, jo bodo poračunali sorazmerno svojim celoletnim obveznostim najkasneje do 28. februarja 1979. leta.

Če pa bo obračun pokazal, da so vplačila zavezancev presegla njihove dejanske obveznosti za leto 1978, se jim bo ta razlika vštela v obveznosti za leto 1979. Poračun in ustrezne sklepe sprejme skupščina skupnosti.

8.

Ta aneks k samoupravnemu sporazumu je sklenjen, ko ga sprejme večina udeležencev sporazumevanja. Ugotovitev, da je aneks sklenjen, sprejme in objavi v Uradnem listu SR Slovenije skupščina Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji.

Št. 264-7-2-7

Skupnost starostnega zavarovanja kmetov

DELOVNIM LJUDEM IN OBČANOM

V lanskem letu sprejeti samoupravni sporazumi interesnih skupnosti o osnovah plana za obdobje 1976–1980 določajo za to srednjeročno plansko obdobje temeljne smotre in naloge. Dodatki (aneksi) k samoupravnim sporazumom o temeljih planov pa določajo podrobnejšo razčlenitev programov, pogoje in merila svobodne menjave dela, sestavine in obseg programov ter obveznosti udeležencev sporazuma za leto 1978.

Pri sestavi aneksov so interesne skupnosti izhajale iz osnovnega izhodišča sprejetega v dogovoru o srednjeročnem razvoju občine in v letnem načrtu razvoja občine Jesenice za leto 1978, da se bo skupna poraba gibala počasneje od načrtovane rasti družbenega proizvoda naše občine v letu 1978.

Naloge, ki so predvidene v priloženih aneksih so zasnovane na dogovorjenih prioritetah, predvideni obseg nalog pa bo možno uresničiti samo pod pogojem, če bodo vsi dejavniki na področju družbenih dejavnosti poiskali ustrezne oblike usklajevanja dela, varčevanja, racionalnosti poslovanja in zniževanja nepotrebnih stroškov.

Iz spodnje tabele, kjer so prikazana potrebna sredstva za uresničitev programov interesnih skupnosti in predlagane prispevne stopnje je razvidno, da se skupna potrebna sredstva SIS povečujejo za 15 % v letu 1978 glede na realizirana sredstva v letu 1977. Skupna poprečna prispevna stopnja v letu 1978 za katero je osnova masa bruto osebnih dohodkov se znižuje od poprečne prispevne stopnje v letu 1977, ki je znašala 30,48 na 30,29 v letu 1978. Stopnja za katero je osnova dohodek TOZD-a (regijske in republiške SIS) pa se povečuje od 2,76 na 3,36.

Vsi predloženi aneksi kot tudi finančne obremenitve so še vedno samo okvirno planirani, o katerih morajo glede obsega pravic in dolžnosti razpravljati in odločati delovni ljudje in občani.

Samoupravne interesne skupnosti občine Jesenice

Program skupnosti v letu 1978 temelji predvsem na naslednjih nalogah:

- zagotoviti tekočega in ažurnega izvajanja pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter tekočega izplačevanja pokojnin in drugih denarnih dajatev (invalidnina, varstveni dodatek, prispevek za rekreacijo, dodatek za pomoč in postrežbo, nadomestila osebnih dohodkov invalidom itd.) upokojencem in aktivnim zavarovancem;
- sprejetju sprememb in dopolnitev statuta, ki izhajajo iz ustave in zakona o združenem delu ter sprememb in dopolnitev zveznega in republiškega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju;
- večji aktivnosti v samoupravnih organih skupnosti in strokovni službi pri analizi in graditvi osnov novega sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja;
- sprejetju sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o samoupravni organiziranosti skupnosti, posebno v občinah;
- izvedbi volitev, ki bo zagotavljala doslednejšo uveljavitev delegatskega sistema in krepitev samoupravnih odnosov v skupnosti;
- povečani aktivnosti pri ustvarjanju pogojev za rehabilitacijo invalidov, njihovo prekvalifikacijo ter zaposlitev, ki bo ustrezala njihovim preostali delovni zmožnosti;
- sprejetju novega samoupravnega postopka za odločanje o pravicah iz invalidskega in pokojninskega zavarovanja in izpeljavi sodnega varstva zavarovancev in upokojencev pred posebnim sodiščem združenega dela;
- dograjevanje samoupravnih družbenoekonomskih odnosov v razmerju med skupnostjo in strokovno službo;
- zagotovitvi materialnih in kadrovskih pogojev za nadaljnjo modernizacijo strokovne službe ter za delovanje novoustanovljenega posebnega sodišča združenega dela.

3. člen

Dogovorjeni obseg programa skupnosti in njegovo vrednost v letu 1978 opredeljujejo naslednja izhodišča:

- enak obseg pravic iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja kot v letu 1977;
- planiran porast vseh uživalcev pokojnin za 2,3 %, in to starostnih za 1,8 %, invalidskih za 2 % družinskih za 3,4 %;
- letna valorizacija pokojnin in varstvenega dodatka po porastu poprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v letu 1977;
- letna valorizacija drugih denarnih dajatev po porastu življenjskih stroškov v SR Sloveniji v letu 1977;
- povečana vlaganja sredstev v rehabilitacijo, prekvalifikacijo in zaposlovanje invalidov;
- prilagoditev prispevkov za zdravstveno varstvo upokojencev, otroško varstvo otrok upokojencev in za stanovanjski prispevek upokojencev v skladu z ustreznimi valorizacijami, opredeljenimi s samoupravnimi sporazumi o združevanju sredstev za te namene;
- povečana sredstva za izvajanje zavarovanja: samoupravna in informativna dejavnost skupnosti, sofinanciranje delovanja skupnosti socialnega varstva v občinah in republiki in modernizacija strokovne službe;
- zagotovitev sredstev za delovanje posebnega sodišča združenega dela pokojninskega in invalidskega zavarovanja;
- začasna ukinitvev izločanja sredstev v rezervu skupnosti.

4. člen

Pokojnine in varstveni dodatek, ki so se z medletno valorizacijo, veljavno od 1. avgusta 1977. leta, povečale za 6,1 %, so se s 1. januarjem 1978. leta akontativno povečale za nadaljnjih 10 %. Dokončno usklajevanje pokojnin in varstvenega dodatka s porastom poprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v letu 1977 bo sprejela skupščina skupnosti, potem ko bodo znani uradni statistični podatki o gibanju osebnih dohodkov v letu 1977.

Druge denarne dajatve: invalidnine, dodatek za pomoč in postrežbo in enkratni znesek za rekreacijo upokojencev se valorizirajo po porastu življenjskih stroškov v letu 1977 (14,6 %). Valorizacija vseh denarnih dajatev bo sprejeta z veljavnostjo od 1. januarja 1978. leta.

5. člen

Skupna vrednost dogovorjenega programa skupnosti za leto 1978 znaša 11.094,0 mio din, od česar bomo pokrili s prispevki družbenopolitičnih skupnosti in z drugimi dohodki 1.504,0 mio din.

Glede na planirane dohodke skupnosti od povračil družbenopolitičnih skupnosti in drugih dohodkov bomo v letu 1978 združevali sredstva v višini 9.590,0 mio din.

Združena sredstva v skupni višini 9.590,0 mio din bomo združevali z naslednjimi viri sredstev:

- rednim prispevkom iz osebnih dohodkov zaposlenih v znesku 7.687,8 mio din, in sicer:
  - v obdobju januar–april 1978. leta 2.484,0 mio din po stopnji 12 % od osnove bruto osebnih dohodkov
  - v obdobju maj–december 1978. leta 5.203,8 mio din po stopnji 10,6 % od osnove bruto osebnih dohodkov.
- prispevkom iz dohodka za nesreče pri delu in poklicne bolezni v znesku 565,0 mio din po stopnji 0,80 % od osnove bruto osebnih dohodkov;

3. prispevkom iz dohodka za zavarovalno dobo, ki se šteje s povečanjem, v znesku 205,0 mio din:

- po stopnji 3,5 % a povečanje od 12 na 14 mesecev
  - po stopnji 5,2 % za povečanje od 12 na 15 mesecev
  - po stopnji 7,0 % za povečanje od 12 na 16 mesecev
  - po stopnji 10,5 % za povečanje od 12 na 18 mesecev
- vse od osnove bruto osebnih dohodkov;
- posebnim prispevkom iz dohodka v znesku 1.053,0 mio din
    - po stopnji 1,27 % od osnove poslovnega sklada, s katerim se opravljajo dejavnosti iz 5., 6. in 7. člena zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o vplačevanju obveznega posojila za kreditiranje hitrejšega razvoja gospodarsko premalo razvitih republik in avtonomne pokrajine Kosovo (Uradni list SRS, št. 12-73);
    - po stopnji 0,27 % od osnove poslovnega sklada, s katerim se opravljajo dejavnosti iz 8., 9. in 9. a člena omenjenega zakona;
  - prenesenim presežkom dogovorjenih združenih sredstev v letu 1977 v znesku 79,2 mio din.

6. člen

Stopnje in zneske prispevkov za posebne vrste zavarovanja določa skupščina skupnosti s posebnim sklepom, upošteva pri tem izhodišča iz 3. člena tega aneksa.

7. člen

Skupščina skupnosti bo med letom valorizirala dogovorjeni obseg združenih sredstev in valorizirala pokojnine in varstveni dodatek, če bo prišlo do hitrejših gibanj življenjskih stroškov in osebnih dohodkov, kot so bila določena v izhodiščih za oblikovanje vrednosti dogovorjenega programa. Končni poračun obveznosti zavezancev za združevanje sredstev po tem aneksu za leto 1978 bo opravljen do zaključnega računa za leto 1978. Če bo poračun pokazal, da so vplačila zavezancev presegla oziroma niso dosegla njihove dejanske obveznosti za leto 1978, se jim bo ta razlika upoštevala pri obveznostih za leto 1979.

Poračun in ustrezne sklepe bo sprejela skupščina skupnosti.

8. člen

Ta aneks k samoupravnemu sporazumu je sklenjen, ko ga sprejme večina udeležencev sporazumevanja. Ugotovitev, da je aneks sklenjen, sprejme in objavi v Uradnem listu SR Slovenije skupščina Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji.

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji

PREGLED REALIZACIJE FINANČNEGA NAČRTA SPIZ ZA LETO 1977 TER PLAN ZA LETO 1978

I. DOHODKI

Vrsta	Plan 1977	Realizacija 1977	Odstotek izpolnitve plana	Plan 1978	Indeks 1978/77
PRISPEVKI					
a) iz OD					
– prispevek zavarovanja	6.808,0	7.211,2	105,9	7.687,8	106,6
b) iz dohodka (osnova je OD)					
– prispevek za nesreče pri delu in poklicne bolezni	480,5	477,9	99,5	565,0	118,2
– prispevek za zavarovalno dobo s povečanjem	148,1	170,8	115,3	205,0	120,1
c) posebni prispevek iz dohodka (osnova je poslovni sklad)	842,3	498,2	59,1	1.053,0	215,2
d) presežek dogovorjenih sredstev v letu 1977	–	–	–	79,2	–
Skupaj združena sredstva po samoupravnem sporazumu	8.278,9	8.358,1	101,0	9.590,0	114,7
Skupaj povračila družbenopolitičnih skupnosti in drugi dohodki	1.092,5	1.325,0	121,3	1.504,0	113,5
Skupni dohodki	9.371,4	9.683,1	103,3	11.094,0	114,6
Izločitve in dohodkov	293,7	296,8	101,1	–	–
Čisti dohodek	9.077,7	9.386,3	103,4	11.094,0	118,2

II. IZDATKI

Denarne dajatve	7.579,9	7.793,9	102,8	9.303,5	119,4
Rehabilitacija invalidov	255,6	245,4	96,0	306,4	124,9
Prispevki	1.088,5	1.096,1	100,7	1.303,1	118,9
Stroški izvajanja zavarovanja	153,7	136,3	88,7	181,0	132,8
Skupaj vsi izdatki	9.077,7	9.271,7	102,1	11.094,0	119,7

3. prispevkom iz dohodka za zavarovalno dobo, ki se šteje s po-
večanjem, v znesku 205,0 mio din.

2. za obdobje maj—december 1978 po stopnji 2,62 % iz dohodka in 7,43 % iz osebnih dohodkov, pri čemer znaša skupna poprečna letna stopnja 9,75 %;

3. za delovne ljudi, ki opravljajo dejavnost z osebnim delom in lastnimi sredstvi, za kmete in za druge delovne ljudi bo skupščina občinske zdravstvene skupnosti, upoštevajoč programske naloge, potrebna finančna sredstva in prispevne stopnje za združeno delo, določila ustrezne prispevke.

5. člen

Občinska zdravstvena skupnost bo med letom valorizirala zne-
ske iz tega aneksa, če bo prišlo do drugačnih gibanj družbenega pro-
izvoda, cen življenjskih stroškov in osebnih dohodkov, kot so opre-
deljena v izhodiščih za oblikovanje akontacijskih sredstev.

Končni poračun obveznosti udeležencev tega aneksa bo oprav-
ljen do zaključnega računa za leto 1978.

6. člen

Ta aneks je sklenjen, ko k njemu pristopi najmanj 2/3 udele-
žencev, kar ugotovi skupščina občinske zdravstvene skupnosti s po-
sebnim sklepom.

Sporazum začne veljati 8. dan po objavi.

SKUPNOST ZA ZAPOSLOVANJE

POVZETEK DODATKA

Delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter
delovnih skupnostih, udeleženci samoupravnega sporazuma o teme-
ljih plana zaposlovanja na območju občine Jesenice za obdobje
1976—1980, sprejemamo naslednji

DODATEK K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O TEMELJIH PLANA ZAPOSLOVANJA NA OBMOČJU OBČINE JESENICE ZA OBDOBJE 1976—1980 V LETU 1978

I.

Skupnost bo v tekočem letu na osnovi programskih izhodišč in
določenih prioritet, v skladu s minimalnimi standardi dejavnosti
skupnosti v Sloveniji ter na osnovi resolucijskih stališč o družbeno
ekonomskem razvoju občine, izvajala naloge na vseh osnovnih pod-
ročjih delovanja. To so predvsem zaposlovanje in posredovanje,
poklicno usmerjanje in štipendiranje in socialna varnost ter anali-
tika s statistiko in planom.

Vrsta nalog, ki jih bomo izvajali, je prioritetenega značaja in
sicer tiste, ki se nanašajo na uvajanje sistema družbenega planira-
nja v skupnosti, usposabljanje in zaposlovanje invalidnih oseb ter
uvajanje ustreznega koncepta poklicnega usmerjanja v usmerjeno
izobraževanje.

II.

Nekatere naloge, predvsem metodološkega in raziskovalnega
značaja se bodo upravljale tudi v okviru skupnega programa v Slo-
veniji.

III.

Za izvajanje celotnega programa skupnosti na področju občine
bo potrebno v letu 1978 — 2.961 tisoč dinarjev. V potrebni višini je
že upoštevan revidirani program in odbitek viška sredstev nateče-
nega v letu 1977. Del tega viška pa na osnovi skupnih prizadevanj
na Gorenjskem za rešitev problema pedagoškega oddelka Gimnazije
v Kranju, predvidevamo v ta namen.

IV.

Zavezanci bomo po tem dodatku združevali sredstva po nasled-
njih stopnjah:

1. v obdobju januar—april 1978: 0,47
(30,3 % od BOD 1.224.204—1.743 tisoč din)
2. v obdobju maj—december: 0,14
(69,7 % od BOD 1.224.204—1.218 tisoč din)

Povprečna letna prispevna stopnja je 0,24 %.

V.

V januarju in februarju 1979 bo opravljen poračun obveznosti
zavezancev združevanja sredstev.

Poračun in ustrezne sklepe sprejema skupščina Skupnosti za
zaposlovanje Jesenice.

VI.

Kg je dodatek sprejet, se objavi v uradnem vestniku Gorenjske.

SKUPNOST POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V SR SLOVENIJI

V skladu s stališči in priporočili, ki jih je sprejela skupščina
SR Slovenije na seji 23. 11. 1977. leta ter sklepi o rokih in načinu
izvajanja nalog za področja skupnih potreb v letu 1978, ki jih je
sprejel izvršni svet Skupščine SRS, sta skupnost pokojninskega in
invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji ter samoupravna interesna
skupnost starostnega zavarovanja kmetov v SR Sloveniji pripravili:

1. Aneks k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana Skup-
nosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji za
obdobje 1976—1980 za leto 1978.

2. Aneks k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana Samo-
upravne interesne skupnosti starostnega zavarovanja kmetov za
obdobje 1976—1980 za leto 1978.

Oba aneksa izhajata iz sprejetih samoupravnih sporazumov
o temeljih plana obeh skupnosti za obdobje 1976—1980 in za leto
1978 opredelita: program skupnosti in njegovo vrednost, instrumen-
te za združevanje sredstev ter osnove in načine valorizacije.

Za oba aneksa je značilno, da temeljita na enakem obsegu pra-
vic kot v letu 1977 in da predlagani instrumenti za združevanje
sredstev v letu 1978 zmanjšujejo obremenitve združenega dela,
saj se:

a) pri Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja
v SR Sloveniji pri glavnem viru, to je rednem prispevku iz osebnega
dohodka, zmanjšuje stopnja od 1. maja 1978. leta, dalje na 10,6 %
(ta stopnja je znašala v obdobju od 1. januarja 1977. leta do 31. ju-
lija 1977. leta 12,7 %, od 1. avgusta 1977 do 30. aprila 1978. leta pa
12,0 %).

b) pri Skupnosti starostnega zavarovanja kmetov v SR Slove-
niji se pri glavnem viru za solidarnostno udeležbo delavcev, to je
pri prispevku iz dohodka TOZD gospodarstva, zmanjšuje stopnja na
0,46 % od korigirane davčne osnove (v letu 1977 je znašala 0,73 %).

Delavcem v združenem delu in drugim udeležencem v sporazu-
mevanju predlagamo, da oba aneksa sprejmejo hkrati in po enakem
postopku, kot bodo sprejemali anekse k samoupravnim sporazumom
o temeljih plana občinskih samoupravnih interesnih skupnosti
družbenih dejavnosti.

Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja
v SR Sloveniji

Skupnost starostnega zavarovanja kmetov
v SR Sloveniji

ANEKS K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O TEMELJIH PLANA SKUPNOSTI POKOJNINSKEGA IN INVALIDSKEGA ZAVAROVANJA V SR SLOVENIJI ZA OBDOBJE 1976—1980 ZA LETO 1978

Na podlagi 2. in 28. člena zakona o temeljih sistema družbenega
planiranja in o družbenem planu Jugoslavije, 24. člena zakona o
združenem delu ter 7. člena samoupravnega sporazuma o temeljih
plana Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR
Sloveniji za obdobje 1976—1980 sklenejo delavci v temeljnih in
drugih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih,
delavci v delovnem razmerju pri zasebnih delodajalcih, delovni
ljudje, ki opravljajo samostojno delo s sredstvi v lasti občanov,
drugi delovni ljudje, ki so po zakonu obvezno pokojninsko in inval-
idsko zavarovani, in upokojenci, združeni v društvu upokojencev
ter Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Slo-
veniji (v nadaljnjem besedilu: udeleženci)

ANEKS ŠT. 1 k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980 za leto 1978

1. člen

Udeleženci s tem aneksom skladno s samoupravnim sporazu-
mom o temeljih plana Skupnosti pokojninskega in invalidskega
zavarovanja v SR Sloveniji za obdobje 1976—1980 natančneje
opredeljujejo program skupnosti, potrebna sredstva za izvedbo pro-
grama, način in obseg združevanja sredstev ter druge medsebojne
pravice in obveznosti v letu 1978.

PREGLED SREDSTEV SIS ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI IN PRISPEVNIH STOPENJ V LETU 1978 V PRIMERJAVI Z LETOM 1977

(v 000 din)

	nominalni program 1977	poprečna prispevna stopnja 1977	nominalni program 1978	presežki iz leta 1977	sred. zdru- žena v letu 1978	4:2	poprečna prispevna stopnja 1978	pris- p. stopnja I—IV 78	pris- p. stopnja V—XII 78
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
iz BOD									
1. Zveza skupnosti otroškega varstva	34.763	2,57	29.761	—	29.761	85,6	2,54	2,21	2,69
2. Skupnost otroškega varstva	8.628	0,77	10.310	314	9.996	119,5	0,81	1,05	0,70
3. Občinska izobraževalna skupnost	55.363	4,95	74.047	—1.372	75.419	133,7	6,09	5,03	6,45
4. Kulturna skupnost	10.590	0,99	12.932	—11	12.943	122,1	1,02	0,99	1,03
5. Telesnokulturna skupnost	7.476	0,70	8.375	176	8.199	112,0	0,66	0,68	0,65
6. Skupnost socialnega skrbstva	6.635	0,62	8.955	153	8.802	135,0	0,71	0,64	0,74
7. Zdravstvena skupnost	84.082	7,48	96.955	(2.519)	96.955	115,3	7,43	7,43	7,43
8. SPIZ	130.076	12,40	136.581	—	136.581	105,0	11,03	12,00	10,60
Skupaj iz BOD	337.613	30,48	377.916	—740	378.656	111,9	30,29	30,03	30,29
iz DOHODKA									
1. Zdravstvena skupnost	18.057	1,65	30.285	—	30.285	167,7	2,32	1,65	2,62
2. Skupnost za zaposlovanje	2.465	0,29	3.379	418	2.961	137,0	0,24	0,47	0,14
3. SPIZ	8.392	0,80	9.903	—	9.903	118,0	0,80	0,80	0,80
Skupaj iz dohodka	28.914	2,74	43.567	418	43.149	150,7	3,36	2,92	3,56
Skupaj	366.527	33,22	421.484	—322	421.806	115,0	33,65	32,95	33,98

Izobraževalna skupnost Jesenice, Skupnost otroškega varstva
Jesenice, Kulturna skupnost Jesenice, Telesnokulturna skupnost
Jesenice, Skupnost socialnega skrbstva Jesenice, Zdravstvena skup-
nost Jesenice, Skupnost za zaposlovanje Kranj, Skupnost pokoi-
ninskega in invalidskega zavarovanja v SRS, Skupnost starostnega
zavarovanja kmetov v SRS

OBJAVLJAJO

dodatke (anekse) k samoupravnim sporazumom
o temeljih planov za obdobje 1976—1980 za LETO 1978

Delovni ljudje v temeljnih organizacijah združenega dela in
občani v krajevnih skupnostih naj o teh programih razpravljajo na
svojih zborih.

Predloge, mnenja, oziroma podpisane priložene PRISTOPNE
IZJAVE naj po razpravi pošljejo delovne organizacije in krajeve
skupnosti posameznim interesnim skupnostim in odseku za plan pri
skupščini občine Jesenice najkasneje do 25. marca 1978.

IZOBRAŽEVALNA SKUPNOST JESENICE

Delavci in delovni ljudje, udeleženci samoupravnega sporazuma o osnovah plana izobraževalne skupnosti Jesenice za obdobje 1976-1980 na podlagi 44. člena zakona o temeljih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Uradni list SFRJ št. 6/76) in v skladu z enotnimi merili, sprejetimi v skupščini izobraževalne skupnosti Slovenije, sprejemamo tale

DODATEK K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O OSNOVAH PLANA IZOBRAŽEVALNE SKUPNOSTI JESENICE ZA OBDOBJE 1976 - 1980

1. člen

S tem dodatkom k samoupravnemu sporazumu o osnovah plana izobraževalne skupnosti Jesenice za obdobje 1976-1980 udeleženci podrobneje določamo obseg planskih nalog za leto 1978 in vrednost teh nalog ter višino obveznosti združevanja sredstev za izvedbo teh nalog.

2. člen

V letu 1978 bo v izobraževalni skupnosti Jesenice delovalo 7 osnovnih šol, v katere bo vključevalo 3.175 učencev v 122 oddelkih. Od skupnega števila učencev bo v tem letu vključeno v celodnevno šolo od 1. 1. do 31. 8. 663 učencev v 27 oddelkih, od 1. 9. do 31. 12. pa 1.396 učencev v 48 oddelkih.

V podaljšanem bivanju bo v tem letu vključenih 210 učencev v 10 oddelkih podaljšane bivanja.

Od skupnega števila učencev, bo v organizaciji za usposabljanje vključeno 88 učencev v 9 oddelkih in 9 učencev v oddelku za delovno usposabljanje.

V malo šolo, ki traja 120 ur, bo v tem letu vključenih skupno 162 predšolskih otrok.

Razen navedenih šoloobveznih učencev bo v tem letu vključenih 174 odraslih v osnovno šolo za odrasle in sicer v petih oddelkih.

3. člen

Vrednost programov vzgoje in osnovnega izobraževanja bodo leta 1978 (v 000 din):

enotni program	47.351 din
program skupnih nalog	1.372 din
program vzajemnosti	976 din
dodatni program	25.720 din
SKUPAJ VSI PROGRAMI	75.419 din

Pri izračunu obsega programov smo upoštevali sprejete standarde in normative.

4. člen

Za enotni program osnovnega izobraževanja, ki ga zagotavlja vsem učencem v SR Sloveniji pod enakimi pogoji, bomo združevali vsi delavci v Sloveniji sredstva po enotni povprečni prispevni stopnji 3,98 % od bruto osebnih dohodkov.

5. člen

Sredstva za izvedbo programov iz 3. člena dodatka bomo zagotavljali na tale način:

1. SREDSTVA ZA ENOTNI PROGRAM:	
- iz presežka združenih sredstev v letu 1977	2.187 din
- s prispevkom po enotni povprečni prispevni stopnji v SRS in sicer:	
od 1. 1. do 30. 4. 1978 po stopnji 3,82 %	14.658 din
od 1. 5. do 31. 12. 1978 po stopnji 3,57 %	30.506 din
SKUPAJ	47.351 din

2. SREDSTVA ZA PROGRAM SKUPNIH NALOG:	
- iz presežka združenih sredstev v letu 1977	732 din
- s prispevkom po enotni prispevni stopnji v SRS in sicer:	
od 1. 1. do 30. 4. 1978 po stopnji 0,14 %	537 din
od 1. 5. do 31. 12. 1978 po stopnji 0,01 %	103 din
SKUPAJ	1.372 din

3. SREDSTVA ZA PROGRAM VZAJEMNEGA KREDITIRANJA V OSNOVNOŠOLSKI PROSTOR:	
- iz presežka združenih sredstev v letu 1977	14 din
- s prispevkom po enotni stopnji v SRS in sicer:	
od 1. 1. do 30. 4. 1978 po stopnji 0,07 %	268 din
od 1. 5. do 31. 12. 1978 po stopnji 0,08 %	694 din
SKUPAJ	976 din

4. SREDSTVA ZA DODATNI PROGRAM:	
- nedosežena sredstva v letu 1977	1.869 din
- po prispevni stopnji, in sicer:	
od 1. 1. do 30. 4. 1978 po stopnji 1,00 %	3.837 din
od 1. 5. do 31. 12. 1978 po stopnji 2,56 %	21.883 din
SKUPAJ	25.720 din

5. SKUPNA PRISPEVNA STOPNJA V OBČINI BO:

od 1. 1. do 30. 4. 1978 - 5,03 %
od 1. 5. do 31. 12. 1978 - 6,45 %

Presežek sredstev nad vrednostjo enotnega programa, ki ga zagotavljamo z enotno povprečno prispevno stopnjo v SR Sloveniji združujemo za solidarnost, in sicer:

od 1. 1. do 30. 4. 1978 po stopnji	0,68 %	2.609 din
od 1. 5. do 31. 12. 1978 po stopnji	0,65 %	5.601 din
SKUPAJ		8.210 din

7. člen

Vrednosti programov so v tem dodatku k samoupravnemu sporazumu določene na podlagi ocen gibanja družbenega proizvoda in osebnih dohodkov v SR Sloveniji in v občini Jesenice.

Po zaključku leta 1978, ko bodo objavljeni uradni podatki o gibanju družbenega proizvoda in osebnih dohodkov, bo občinska izobraževalna skupnost opravila obračun svojih uresničenih programov in skupaj z drugimi izobraževalnimi skupnostmi obračun skupnih programov v skladu z ugotovljenimi dejanskimi gibanji družbenega proizvoda in osebnih dohodkov.

Če bo izračun izkazal presežek združenih sredstev, ga bomo všteli kot izvršeno obveznost združevanja sredstev za programe v letu 1979.

Če bo obračun izkazal, da vrednost uresničenih programov presega znesek za te programe združenih sredstev, bomo razliko zagotovili v letu 1979.

Obračun in ukrepe za poračun bomo sprejeli po svojih delegatih v skupščini izobraževalne skupnosti Jesenice.

8. člen

Ta dodatek sprejemamo udeleženci samoupravnega sporazuma o osnovah plana izobraževalne skupnosti Jesenice za obdobje 1976 do 1980 po enakem postopku, kot smo sprejeli sam sporazum.

Ugotovitve, da je dodatek sprejet, sprejme in objavi v Uradnem vestniku Gorenjske skupščine izobraževalne skupnosti Jesenice.

SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA

Na podlagi 15. in 16. člena samoupravnega sporazuma o temeljih planov skupnosti otroškega varstva Jesenice v obdobju 1976 do 1980 sklepamo temeljne in druge organizacije združenega dela ter delovne skupnosti v občini Jesenice.

ANEKS K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O TEMELJIH PLANOV SKUPNOSTI OTROŠKEGA VARSTVA V OBDOBJU OD 1976 DO 1980 O IZVAJANJU PROGRAMA OTROŠKEGA VARSTVA V LETU 1978

1. člen

S tem aneksom določamo udeleženci naloge na področju otroškega varstva, ki jih bomo v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih planov skupnosti otroškega varstva v obdobju od 1976 do 1980 izvajali v letu 1978 in naloge, ki jim je dana v letu 1978 posebna prednost.

A. PROGRAM ZA LETO 1978

1. Enotni program vzgojnovarstvene dejavnosti za predšolske otroke

2. člen

Udeleženci tega aneksa bomo na podlagi menjave dela zagotovili v letu 1978 družbeno organizirano vzgojo in varstvo predšolskih otrok.

- druge naloge: SLO in družbena samozaščita, sofinanciranje INDOK centra in Kluba samoupravljalcev, sofinanciranje občinske skupnosti socialnega varstva ter programa za pomoč in nego na domu	50.000
SKUPAJ	5.666.943

Za Izvedbo občinskega programa bo v letu 1978 potrebno zagotoviti 5.666.943 din.

Program vsebuje naslednje nove - zakonsko določene naloge:

- kritje oskrbnih stroškov zavodskega varstva za otroke in mladostnike, ki so zaradi razvojne motenosti v organizacijah za izobraževanje in usposabljanje (doslej so krile navedene stroške: IS, SPIS in delno starši),
- sofinanciranje zavoda za zaposlovanje invalidnih oseb za delo pod posebnimi pogoji,
- plačevanje prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje rejnic,
- priprave za ustanovitev predzakonskih svetovalnic (v letu 1978 usposabljanje kadrov).

Vse navedene naloge odstopajo od dogovorjene dinamike v samoupravnem sporazumu, vse pa so določene z zakoni.

SKUPNA VREDNOST PROGRAMA SKUPAJ S SREDSTVI ZA SOLIDARNOST ZA LETO 1978

Enotni program in solidarnost	2.769.832
Program skupnih nalog	518.325
Občinski program	5.666.943
SKUPAJ	8.955.100
Od tega za solidarnost	988.000

5. člen

ZDRUŽEVANJE SREDSTEV

6. člen

Po prispevni stopnji veljavni na dan 30/9-1977 (zakon o začasnem financiranju samoupravnih interesnih skupnosti na področju družbenih dejavnosti v prvih 4. mesecih 1978. Ur. list SRS št. 24. z dne 30/12-1977), ki znaša 0,64 % se bo po oceni mase BOD (383.724.000) v mesecih od januarja do konca aprila 1978 združilo **2.456.000 din.**

V obdobju od maja do decembra leta 1978 bo za izvedbo dogovorjenega programa po oceni mase BOD (854.096.000) potrebno združiti **6.348.000 din**, kar znaša izraženo v prispevni stopnji (za 8 mesecev **0,74 %**), poprečna letna stopnja bo znašala **0,71 %**.

VALORIZACIJA PROGRAMA

7. člen

V januarju in februarju bo opravljen poračun obveznosti zavezancev združevanja sredstev po tem sporazumu.

Poračun bo izvršen do višine nominalnega zneska po tem aneksu, zvečanega ali znižanega za toliko odstotkov, za kolikor odstotkov bo rast družbenega proizvoda v letu 1978 višja ali nižja od planirane rasti. Osnova za izračun rasti družbenega proizvoda v letu 1978 bodo rezultati devetmesečnih obračunov TOZD, dopolnjeni z oceno rasti družbenega proizvoda za zadnje tromesečje 1978, ki jo izdelajo planski organi družbeno politične skupnosti, na katerem območju deluje samoupravna interesna skupnost.

Če bodo zavezanci po tem obračunu dolgovali razliko, jo bodo poračunali sorazmerno svojim celotnim obveznostim najkasneje do 28/2-1979.

Če pa bo obračun pokazal, da so vplačila zavezancev presegla njihovo dejansko obveznost za leto 1978, se jim bo ta razlika vštela v obveznosti za leto 1979.

Poračun in ustrezne sklepe sprejme skupščina skupnosti socialnega skrbstva Slovenije.

Družbeno denarna pomoč kot edini vir preživetja, ki ima za osnovo polovico mejnega zneska najnižjih, pokojninskih, prejemkov z varstvenim dodatkom iz preteklega leta (varstvena pokojnina) se valorizira tako kot se valorizira njena osnova - enkrat letno in se tako valorizirana izplačuje vsako leto od 1. 1. dalje.

Valorizacija ostalih družbenih denarnih pomoči je izvedena v sorazmerju planirani razliki med nominalno in realno rastjo DP v tekočem letu.

OSTALE DOLOČBE

8. člen

V ostalih določbah se neposredno uporablja samoupravni sporazum o skupnih temeljih plana socialnega skrbstva v občini Jesenice in SR Sloveniji za obdobje 1976 - 1980.

9. člen

Aneks sprejmejo udeleženci po enakem postopku kot so samoupravni sporazum o skupnih temeljih plana socialnega skrbstva v občini Jesenice in SR Sloveniji.

Ko je aneks sprejet se objavi v uradnem glasilu.

ZDRAVSTVENA SKUPNOST

Na podlagi 24. člena zakona o združenem delu in 22. člena samoupravnega sporazuma o temeljih plana občinske zdravstvene skupnosti Jesenice za obdobje 1976-1980, sklenemo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih, delovni ljudje, ki z osebnim delom in z delovnimi sredstvi v njihovi lasti opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost na območju občine (v nadaljnjem besedilu: delovni ljudje ali udeleženci sporazuma)

ANEKS št. 1

K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O TEMELJIH PLANA OBČINSKE ZDRAVSTVENE SKUPNOSTI JESENICE V OBDOBJU 1976 - 1980 ZA LETO 1978

1. člen

Delovni ljudje s tem aneksom natančneje opredeljujejo v skladu s samoupravnim sporazumom o temeljih plana osnovne usmeritve za program zdravstvenega varstva, naložbe za razširitev materialne osnove dela organizacij združenega dela zdravstvene dejavnosti, potrebna sredstva za uresničitev planskih nalog in druge medsebojne pravice in obveznosti.

2. člen

Program zdravstvenega varstva za leto 1978 je načrtovan obseg zdravstvenega varstva za leto 1977, povečan glede na neplaniran porast števila upravičencev do zdravstvenega varstva, postopno uresničevanje sprejetih kadrovskih normativov in standardov, razširitev pravic po sprejetem samoupravnem sporazumu o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva, uresničevanje nalog ljudske obrambe in družbene samozaščite, zagotovitev ustreznih kadrov pri sprejetem investicijskem programu.

Pri izvajanju programa zdravstvenega varstva so prednostne naslednje naloge:

- popolnejše in boljše zdravstveno varstvo aktivnega prebivalstva v vseh dejavnostih osnovnega zdravstvenega varstva;
- uresničevanje pravic, določenih s samoupravnimi sporazumi o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva in izpolnitev sistema participacije v okviru določenih sprejetih sporazumov;
- odpravljanje čakalnih dob z boljšo organizacijo zdravstvene službe in uvajanjem dispanzerskih metod dela;
- uvajanje strokovno-medicinske nege na domu in razvijanje sodelovanja z drugimi samoupravnimi skupnostmi pri reševanju problematike zdravstvenega varstva.

3. člen

Za uresničitev celotnega programa zdravstvenega varstva je potrebno iz sredstev združenega dela v letu 1978, preračunano na tekoče cene, zagotoviti 127.240.000 din.

V sredstvih iz prvega odstavka tega člena so zagotovljena tudi sredstva za investicije v znesku 8.527.000 din za dograditev splošne bolnice Jesenice, za adaptacijo stavbe TOZD OA Železarne ter del sredstev za gradnjo zavoda za socialno medicino in higienizacijo odpravo posledic potresa pri TOZD Institut Golnik.

Ovrednotenje programa je akontacijsko; če se spremenijo osnovni podatki za izračun (planirani osebni dohodki, družbeni proizvod), se potrebna sredstva in prispevne stopnje prilagodijo novim podatkom.

Delovni ljudje bomo kot uporabniki zdravstvenih storitev zagotovili uresničevanje programa zdravstvenega varstva tudi s prispevki k stroškom zdravstvenega varstva v višini, opredeljeni v samoupravnem sporazumu o pravicah in obveznostih iz zdravstvenega varstva (participacija uporabnikov).

4. člen

Potrebna sredstva za financiranje programskih nalog bomo udeleženci tega sporazuma za leto 1978 združevali:

1. za obdobje januar - april 1978 po stopnji 1,65 iz dohodka in 7,43 % iz osebnih dohodkov;

SOCIALNO SKRBSTVO

Na osnovi 2., 28. in 44. člena zakona o temeljnih sistema družbenega planiranja in o družbenem planu Jugoslavije (Ur. l. SFRJ 6/76) sklepajo delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter delovnih skupnostih (v nadaljnjem besedilu: udeleženci)

ANEXS K SAMOUPRAVNEMU SPORAZUMU O SKUPNIH TEMELJH PLANA SOCIALNEGA SKRBSTVA V OBČINI JESENICE IN SR SLOVENIJI ZA OBDOBJE 1976 – 1980 v letu 1978 OPREDELITEV PROGRAMA

1. člen

Udeleženci si z aneksom v letu 1978 na podlagi srednjeročnega programa zagotavljajo kontinuirano izvajanje nalog in ciljev socialnega skrbstva na osnovi enotnega programa, ob upoštevanju solidarnostnih razmerij, programa skupnih nalog in občinskega programa.

ENOTNI PROGRAM

2. člen

Enotni program zajema naslednje enote storitev:

	Dogov. znesek na en primer	Popreč. no štev. primerov	Letna poraba sredstev
1. Zagotavljanje sredstev za stalne družbene denarne pomoči kot edini vir preživljanja	989.50	18	213.732
2. Zagotavljanje sredstev za stalne družbene denarne pomoči kot dopolnilni vir do višine zneska dohodkovnega cenusa 925.65 din oziroma razliko med stalnimi dohodki in višino družbene denarne pomoči kot edini vir preživljanja	494.75	100	593.700
3. Zagotavljanje sredstev za zdravstveno varstvo upravičencev do družbene denarne pomoči	200	56	134.400
4. Zagotavljanje sredstev za BOD strokovnim delavcem v socialnem skrbstvu v občinah po kadrovskem normativu en strokovni delavec na 4500 prebivalcev, z uporabo kvalifikacijskega količnika 2.90 in višino BOD na PND v znesku 3.711 din.		6,4	840.000
Skupaj			1.781.832

10. Za izvajanje enotnega programa se uporabljajo kriteriji določeni s sporazumom o izvajanju enotnega – solidarnostnega programa.

11. Za izvedbo solidarnostnega programa bo v občini Jesenice v letu 1978 potrebno združiti 988.000

12. Skupna vrednost enotnega programa za leto 1978 znaša 2.769.832

PROGRAM SKUPNIH NALOG

3. člen

Naloge skupnega programa, ki so splošnega pomena za vso republiko so:

Naloga	Skupen znesek za izvedbo naloge	Znesek Skup- nosti soc. skrb. Jesenice
1. Sofinanciranje gradnje centra za varstvo in rehabilitacijo slepih in slabovidnih v Skofji Loki	4.770.845	82.535
2. Sofinanciranje tretjega zavoda za varstvo in delovno usposabljanje težje duševno prizadetih otrok v Ljubljani	13.700.000	236.820
3. Investiranje zavoda za varstvo in resocializacijo alkoholikov	4.093.502	70.817
4. Oskrba oseb neznanega bivališča v zavodu za duševne in živčno bolne Hrastovec – Trate	471.095	8.150
5. Sofinanciranje dogovorjenega programa Skupnosti socialnega varstva Slovenije	240.000	4.152

6. Sofinanciranje programov republiških humanitarnih organizacij in društev	295.497	5.112
7. Sofinanciranje programov za izboljšanje življenjskih razmer Romov	681.342	11.787
8. Pomoč in oskrba begavcem in repatriirancem neugotovljenega bivališča	550.274	9.520
9. Financiranje programa predzakonskega svetovanja	854.040	14.775
10. Financiranje programov raziskav na področju socialnega skrbstva	681.284	11.786
11. Sofinanciranje republiškega INDOK centra	100.000	1.730
12. SLO in družbena samozaščita	40.000	692
13. Financiranje samoupravnih organov Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije	440.415	7.619
14. Financiranje strokovne službe delovne skupnosti Skupnosti socialnega skrbstva Slovenije	2.754.072	47.645
15. Sredstva v višini 1 % od združenih sredstev za nepredvidene stroške	299.720	5.185
SKUPAJ	29.972.086	518.325

Za izvedbo programa skupnih nalog v SR Sloveniji bo v letu 1978 potrebno združiti v občini Jesenice 518.325 din, kar predstavlja 1,73 % od skupno združenih sredstev v SR Sloveniji.

OBČINSKI PROGRAM

4. člen

a) naloge določene z zakoni in drugimi predpisi ter samoupravnimi akti

	Poprečno štev. prim.	Potrebna sredstva
1. Začasne denarne pomoči, kadar občan ali družina v določenem časovnem obdobju nima sredstev za preživljanje	10	50.000
2. Enkratne denarne pomoči, kadar občan ali družina zaide v prehodno oziroma enkratno hudo stisko in pomoč odpuščenim obsojencem	220	80.000
3. Zavodsko varstvo v splošnem socialnem zavodu občanu, ki je starejši od 65 let, ali če živi v takih pogojih, da je življenjsko zdravstveno in socialno ogrožen, če je zaradi bolezni ali invalidnosti nesposoben, da bi sam skrbel zase, nima pa svojcev, oziroma osebe, ki bi zanj skrbela	140	1.600.000
4. Zavodsko varstvo občanom v posebnih socialnih zavodih (Hrastovec, Škofja Loka, Ponikve), ki jim je potrebna posebna oblika varstva, rehabilitacije in resocializacije	6	250.000
5. Zavodsko varstvo otrok in mladostnikov v organizacijah za usposabljanje	22	700.000
6. Zavodsko varstvo otrok in mladostnikov v vzgojnih zavodih	20	650.000
7. Rejništvo otrok	25	340.000
8. Rejništvo otrok zaradi usposabljanja	5	110.000
9. Sredstva za redno dejavnost samoupravnih organov skupnosti socialnega skrbstva in delovne skupnosti		960.000
10. Ostale zakonsko in z drugimi predpisi določene naloge: razvrščanje razvojno motenih otrok, varstvo begavcev in repatriirancev, stroški za izvedeniška mnenja, prispevek za pokojninsko in invalidsko zavarovanje rejnic, priprave za predzakonsko svetovalnico, priprave za ustanovitev zavoda za zaposlovanje invalidnih oseb za delo pod posebnimi pogoji		267.100
11. SDK provizija		40.000
12. 1 % obvezna rezerva		74.483
b) druge dogovorjene naloge v občini		
– anuitete (za socialni zavod)		95.360
– investicijske (za dograditev socialnega zavoda)		200.000
– humanitarne organizacije in društva		200.000

10 7

1. Vzgojnovarstvena dejavnost:
a) vzgojo in varstvo v vzgojnovarstvenih organizacijah po osnovah in merilih enotnega programa za 1.123 otrok;
b) vzgojo in varstvo v vzgojnovarstvenih organizacijah za 10 predšolskih otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju;
2. 80 urni vzgojni program za 243 otrok, ki niso vključeni v vzgojnovarstvene organizacije.

3. člen

Program vzgoje in varstva bo v letu 1978 ovrednoten po osnovah in merilih (normativih), ki so določeni s samoupravnim sporazumom o temeljih planov skupnosti otroškega varstva v obdobju 1976 do 1980.

(Cena na otroka v VVZ je 803 din na mesec, za 80 urni program je 425 din na otroka.)

4. člen

Za izvajanje nalog iz 2. člena tega aneksa bo v letu 1978 potrebno:

- a) 5 medicinskih sester
- b) 19 varuhinj
- c) 39 vzgojiteljic

5. člen

Za izvedbo programa vzgojnovarstvene dejavnosti za predšolske otroke po osnovah in merilih iz 2. in 3. člena tega aneksa so potrebna v letu 1978 naslednja sredstva:

Naloga	Sredstva po SS za 1978 po cenah 1975	Sredstva za 1978 po teko- čih cenah	Indeks
1. Vzgojnovarstvena dejavnost v VVO	5.851	6.465	110 %
2. 80 urni program	78	103	132 %
SKUPAJ:	5.929	6.568	11 %

3. Dopolnilni program otroškega varstva v letu 1978

6. člen

Udeleženci tega aneksa bodo zagotovili izvajanje dopolnilnega programa skupnosti otroškega varstva občine Jesenice, ki bo obsegal v letu 1978:

- izgradnjo novih mest v VVZ
- odplačilo kreditov in anuitet
- stroške strokovne službe in organov skupnosti
- štipendiranje vzgojiteljic in šolanje varuhinj
- financiranje humanitarnih organizacij
- vzdrževanje obstoječih objektov VVZ in igrišč
- obvezno rezervo in drugo

B. IZVAJANJE PROGRAMOV V LETU 1978

7. člen

Sredstva za izvedbo programov 2. in 6. člena aneksa znašajo skupaj v din:

Program	Sredstva po SS za 1978 po cenah 1975	Sredstva za 1978 po teko- čih cenah	Indeks
1. Enotni in 80 urni program VVZ dejavnosti	5.929	6.568	111 %
2. Dopolnilni program	3.417	3.428	100 %
SKUPAJ:	9.346	9.996	107 %

za solidarnost in iz solidarnosti

V občini bo združeno skupaj: 9.346 9.996

8. člen

Zavezanci za prispevanje sredstev za izvedbo enotnega in dopolnilnega programa po tem aneksu bodo združevali sredstva:

1. v obdobju januar – april 1978 po prispevni stopnji	1,05 %
2. V obdobju maj – december 1978 po prispevni stopnji povprečno letno	0,70 % 0,81 %
od prispevne osnove bruto osebnih dohodkov	1.237.820 din
I – IV 78	383.724 din
V – XII 78	854.096 din

C. VALORIZACIJSKA DOLOČBA:

9. člen

Prispevki iz 7. člena tega aneksa se plačujejo kot akontacije. Poračun obveznosti zavezancev za združevanje sredstev po tem aneksu za leto 1978 bo opravljen v januarju in februarju 1979.

Poračun bo izvršen do višine nominalnega zneska po tem aneksu zvečanega ali znižanega za toliko odstotkov, za kolikor odstotkov bo rast družbenega proizvoda v letu 1978 višja ali nižja od planirane rasti. Osnova za izračun rasti družbenega proizvoda v letu 1978 bodo rezultati devetmesečnih obračunov TOZD, dopolnjeni z oceno rasti družbenega proizvoda za zadnje tromesečje 1978, ki jo izdelajo planski organi občine.

Če bodo zavezanci po tem obračunu dolgovali razliko, jo bodo poračunali sorazmerno svojim celotnim obveznostim najkasneje do 28/2-1979.

Če pa bo obračun pokazal, da so vplačila zavezancev presešla njihovo dejansko obveznost za leto 1978, se jim bo ta razlika vštela v obveznosti za leto 1979.

Poračun in ustrezne sklepe sprejme skupščina skupnosti otroškega varstva Jesenice.

10. člen

Ta aneks je sklenjen, ko ga sprejmejo pooblaščen organi najmanj dve tretjini udeleženk sporazumevanja, kar ugotovi skupščina skupnosti otroškega varstva.

Aneks začne veljati osmi dan po objavi v Uradnem vestniku Gorenjske.

KULTURNA SKUPNOST

V skladu s 17. členom samoupravnega sporazuma o temeljih plana kulturne skupnosti občine Jesenice in kulturne skupnosti Slovenije za obdobje 1976 – 80 in s 23. členom dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1976 – 80

sklenejo

delavci v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter delovnih skupnosti in delovni ljudje, ki z osebnim delom s sredstvi v lastnini občanov opravljajo gospodarsko in negospodarsko dejavnost, dopolnilo k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana kulturne skupnosti občine Jesenice in kulturne skupnosti Slovenije za obdobje 1976 – 80

I. A. PROGRAM KULTURNE SKUPNOSTI SLOVENIJE 1976 – 80 po cenah 1975

S tem dopolnilom se ne spreminja obseg sredstev za program KSS 1976 – 80, temveč se v okviru že dogovorjenih sredstev zagotavljajo naslednje nove naloge oziroma preračunane sredstev:

a) prevzem nove naloge: 58 % udeležbe pri sredstvih za izpeljavo sanacijskega programa Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani in 20,6 % udeležbe pri izpeljavi sanacijskega načrta Univerzitetne knjižnice Maribor ter dodatna sredstva za drugo izdajo Enciklopedije Jugoslavije in Enciklopedije Slovenije v višini 6.608.106 din do leta 1980 (po cenah 1975). Sredstva bo KSS zagotovila v okviru notranje preračunane dogovorjenih sredstev po že sprejetem samoupravnem sporazumu.

b) Notranja preračunane sredstev v korist založništva in knjižničarstva, ki sta še posebej prednostno obravnavana.

c) V okviru dogovorjenih sredstev in v skladu s 9. členom, točka 11, sprejetega samoupravnega sporazuma se spremenijo časovne razporeditve naložb v obdobju 1978 – 80, in sicer tako, da so sredstva za naložbe v teh treh letih enakomernejše porazdeljena namesto prejšnje skokovite rasti

	tisoč din, cene 1975		
	1978	1979	1980
Sredstva za naložbe skupaj	49.856	74.691	77.353

č) pooblastilo za najetje posojila za naložbe na potresnem področju v znesku 42.460.000 din po cenah 1975;

Sredstva naj bi KSS vračala po letu 1980, zato ne obremenjujejo združenega dela do konca tega petletnega obdobja, ampak pomenijo jamstvo za sredstva v naslednjem obdobju.

I. B. PROGRAM KULTURNE SKUPNOSTI SLOVENIJE 1978 V NOMINALNIH ZNESKIH (v milijonih din):

1. a) Založništvo in knjižničarstvo	41,9
b) Gledališka, glasbena in plesno-baletna dejavnost	97,9
c) Varstvo kult. dediščine in likovno galerijska dejavnost	47,0
d) Kinematografija	27,1
2. Ital. in madž. narod. skupnost	3,2
3. Slovenci zunaj meja SRS	5,6

4. Kulturno sodelovanje z drugimi narodi	14,3
5. Štipendije	4,7
6. Delovanje društev	5,6
7. Raziskovalna dejav., delovanje organov KSS in strokovna služba	10,7
8. RTV	56,2
9. Pomoč manj razvitim	13,6
10. Naložbe	68,4
Celotni program (1-10 skupno)	396,2

Nominalna vrednost programa KSS za obdobje 1978 predstavlja realno vrednost istega programa v skupnem znesku 289.000 din, preračunano v cene 1978 v skladu z »navodili za pripravo aneksov k samoupravnim sporazumom za obdobje 1976-80 v letu 1978«, ki jih je izdal Zavod SR Slovenije za družbeno planiranje dne 27. decembra 1977 in s popravkom »Navodil« z dne 9. januarja 1978.

I. C. PROGRAM KULTURNE SKUPNOSTI JESENICE 1978-80 V STALNIH CENAH (v 000 din):

	1978 indeks	1979 indeks	1980 indeks	skupaj
1. a) Knjižničarstvo in založništvo	927	112	1.076	105
b) Gledal. dejav.	818	106	865	106
c) Varstvo kult. dediščine	711	109	778	107
2. Kulturni stiki	42	92	39	109
3. Društva	727	109	789	109
4. Ostale dej. in akcije	1.146	101	1.161	112
5. Naložbe	289	91	263	100
6. Nove naloge	354	103	364	107
Skupaj	5.014	5.335	6.011	24.690

Program KS Jesenice za obdobje 1978-1980 je razporejen na podlagi sprejetega samoupravnega sporazuma o temeljih plana za obdobje 1976-1980 z naslednjimi spremembami:

a) nove naloge, ki jih prevzema kulturna skupnost Jesenice, cene 1975

	1978	1979	1980	skupaj
- Prešernova nagrada gorenj. občin	10.942	12.146	13.482	36.570
- Volitve delegatov	14.589	-	-	14.589
- 4. knjiga Jeklo in ljudje	72.945	80.968	89.875	243.788
- Zavod za spom. var. Kranj	18.989	20.129	21.337	60.455
- Zgod. arhiv Lj.	18.989	20.129	21.337	60.455
- ZKO Jesenice (kadri)	136.454	133.372	146.031	415.857
- ZKO Jesenice (kadri)	217.842	230.912	244.761	693.515
Skupaj	354.296	364.284	390.792	1.109.372

I. D. PROGRAM KULTURNE SKUPNOSTI JESENICE 1978 V NOMINALNIH ZNESKIH:

1. Knjižničarstvo in založništvo	1.172.000
2. Gledališka dejavnost Amaterskega gledališča Tone Cufar	861.147
3. Muzejska dejavnost	406.575
4. Zgodovinski arhiv Ljubljana	155.000
5. Spomeniško varstvo z akcijami	592.000
6. Boljši filmski program	50.000
7. Kulturni stiki v SFRJ in zamejstvu	50.700
8. Kadri in štipendije	20.952
9. ZKO Jesenice in društva	831.000
10. Delovanje organov skupnosti in strokovna služba	570.000
11. Najemnina in vzdrževanje kulturnih domov	400.000
12. Ostale dejavnosti in akcije	220.000
13. Obvezna rezerva	60.000
14. Naložbe	300.000
15. Nove naloge	472.000
Celotni program (1-15)	6.161.374

Nominalna vrednost občinskega programa kulturne skupnosti Jesenice predstavlja realno vrednost istega programa v skupnem znesku 4.495.000 din, izražena v cene 1978 v skladu z navodili zavoda SRS za družbeno planiranje.

2. Zavezanci bodo združevali sredstva

za program kulturne skupnosti Slovenije

1. v obdobju januar-april 1978 po prispevni stopnji, veljavni na dan 30. septembra 1977 0,52 % od BOD, t. j. 2.029 din

2. v obdobju maj-december 1978 po prispevni stopnji 0,55 % od BOD, t. j. 4.751 din,

za program kulturne skupnosti Jesenice

1. v obdobju januar-april 1978 po prispevni stopnji, veljavni na dan 30. septembra 1977 0,47 % od BOD, t. j. 1.834 din

2. v obdobju maj-december 1978 po prispevni stopnji 0,48 % od BOD, t. j. 4.327 din.

3. V januarju in februarju 1979 bo opravljen poračun obveznosti zavezanecv združevanja sredstev po tem sporazumu. Poracun bo izvršen do višine nominalnega zneska po tem dopolnilu, povečane ali znižane za toliko odstotkov, za kolikor odstotkov bo rast družbenega proizvoda v letu 1978 višja ali nižja od planirane rasti.

Osnova za izračun rasti družbenega proizvoda v letu 1978 bodo rezultati devetmesečnih obračunov TOZD, dopolnjenih z oceno rasti družbenega proizvoda za zadnje tromesečje 1978, ki jo izdelajo organi Sob Jesenice.

Ce bodo zavezanci po tem obračunu dolgovali razliko, jo bodo poračunali sorazmerno s svojimi celotnimi obveznostmi najkasneje do 28. 2. 1979. Če pa bo obračun pokazal, da so izplačila zavezanecv presegla njihovo dejansko obveznost za leto 1978, se jim bo ta razlika štela v obveznosti za leto 1979.

Poračun in ustrezne sklepe sprejme skupščina kulturne skupnosti Jesenice, oziroma skupščina kulturne skupnosti Slovenije.

4. Prispevne stopnje za obdobje maj-december 1978 morajo biti do 10. 4. 1978 objavljene v Uradnem listu SR Slovenije. Objavljene stopnje postanejo sestavni del tega dopolnila.

PROGRAM KULTURNE SKUPNOSTI JESENICE

NOVE NALOGE:

- **Prešernova nagrada gorenjskih občin** je nova obveznost z odlokom skupščine gorenjskih občin in skupščin kulturnih skupnosti Gorenjske, ki so jo kulturne skupnosti prevzele od občinskih skupščin (iz splošne v skupno porabo). Nagrada za letos znaša 10.000-13.000 din s stroški podelitve (izdelava priznanj in plaket, svečana podelitev pa 15.000-18.000 din).

- **Volitve 1978** - skupščina kulturne skupnosti Jesenice se enakopravno vključuje v skupščinski sistem družbenopolitične skupnosti, zato prispeva delež k izvedbi volitev v letu 1978.

- **Četrta knjiga jeseniškega zbornika Jeklo in ljudje.** Na predlog uredniškega odbora zbornika in v soglasju s skupščino občine Jesenice je skupščina kulturne skupnosti Jesenice (na podlagi zakona o kulturnih skupnostih in zakona o tisku) prevzela ustanovitelske pravice in obveznosti za jeseniški zbornik Jeklo in ljudje).

- **Zavod za spomeniško varstvo Kranj.** Za varstvo spomenikov na področju gorenjskih občin skrbi Zavod za spomeniško varstvo Kranj, ki ga skupno (delež KuS Jesenice je 12 %) sofinancirajo vse kulturne skupnosti Gorenjske. Zavod doslej ni imel delavca, ki bi strokovno kril področje spomenikov revolucije in NOB. To področje je bilo pokrito z amaterskimi prizadevanji, ki pa ne zadostajo več. Zato so se vse kulturne skupnosti dogovorile, da za področje spomenikov revolucije in NOB zavod zaposli še enega delavca. Z okrepljeno kadrovsko zasedbo bi zavod lahko normalno opravljal svojo temeljno dejavnost in bolj razvil to področje.

- **Zgodovinski arhiv Ljubljana.** Po odloku Sob Jesenice in skupščine kulturne skupnosti Jesenice skrb nad arhivskim gradivom ustvarjalcev v jeseniški občini izvaja Zgodovinski arhiv Ljubljana. Enako velja tudi za ostale gorenjske občine, zato dejavnost arhiva financirajo vse gorenjske občine. V zadnjih letih so vse občine usposobile arhivska skladišča, KuS Jesenice v letu 1977, kar obenem povečuje obseg dela in zagotavlja normalno opravljanje nalog. Za področje gorenjskih občin sta vsa dela doslej opravljala le dva delavca, ki pa ne moreta opraviti vseh nalog. Zato so se kulturne skupnosti gorenjskih občin dogovorile, da za svoje področje Zgodovinski arhiv zaposli še enega delavca.

- **ZKO Jesenice.** Večino kulturne dejavnosti v občini Jesenice izvajajo amaterji. Pri ocenjevanju izpolnjevanja srednjeročnega programa na področju amaterske dejavnosti je skupščina ugotovila, da ni možen kvaliteten premik na področju dramske in pevke dejavnosti brez ustreznih strokovnih kadrov. Ze doseženi uspehi in splošna aktivnost na teh področjih zahtevajo profesionalnega režiserja in pevovodja, ki bi načrtno skrbela za razvoj te dejavnosti v občini. ZKO doslej ni imel profesionalnih kadrov.

Nove naloge in njihovo vrednost je sprejela skupščina kulturne skupnosti Jesenice dne 12. 1. 1978 kot utemeljeno potrebo. Novih nalog ni mogoče pokriti s sredstvi po samoupravnem sporazumu za obdobje 1976-1980.

Nove naloge večajo program in njegovo celotno vrednost za 136.545 din v cenah 1975 ali za 187.060 din v nominalni vrednosti 1978.

TELESNOKULTURNA SKUPNOST

Na podlagi 24. člena samoupravnega sporazuma o temeljih plana samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1976-1980 skupščine SIS telesne kulture občine Jesenice sprejema

A N E K S

1. člen

S tem aneksom se opredeljuje letni plan telesnokulturne dejavnosti, določa nominalno vrednost letnega plana, instrumenti združevanja sredstev za leto 1978 in način valorizacije planiranih sredstev za usklajevanje z realno rastjo družbenega proizvoda v letu 1978.

I. LETNI PLAN SAMOUPRAVNE INTERESNE TELESNOKULTURNE SKUPNOSTI ZA LETO 1978

2. člen

Temeljna naloga vseh dejavnosti na področju telesne kulture v letu 1978 bo še nadalje zagotavljati možnosti za vključevanje v aktivno udejstvovanje vseh starostnih stopenj občanov, ki bi v tem letu zajelo 9.000 prebivalcev občine ali 30 % vseh občanov.

Nosilci dejavnosti bodo vsa šolska športna društva pri vseh šolah v občini, vse območne športne organizacije v krajevnih skupnostih ter specializirane organizacije (strelske družine, planinska društva, taborniki) in drugi izvajalci telesne kulture. Z izvajalci telesnokulturnih programov bodo sklenjeni posebni sporazumi.

Program telesnokulturne aktivnosti bo izvajan kot:

1. Osnovni program za občane občine Jesenice;

2. Skupni program za skupne in solidarnostne potrebe na območju SRS;

3. Druge dogovorjene naloge in programi.

Za investicijsko vzdrževanje in zimski bazen bodo namensko zbrana sredstva. Sredstva za uresničitev tega programa iz posebej zbranih sredstev so opredeljena tudi v samoupravnem sporazumu o temeljih plana.

Nadaljevalo se bo uresničevanje procesa razvoja prioritarnih športnih panog kot smučanje, hokej, košarka in atletika. Od navedenih panog le atletika še ni razvita, ki pa se ji bo omogočilo vsaj začetne pogoje rasti preko šolskih športnih društev. Izjemoma se bo podprlo tudi tiste športne panoge in posameznike iz tretje prioritete, ki dosegajo vrhunske rezultate.

Smučanje bo dobilo širše osnove v organiziranju začetniških in nadaljevalnih tečajev v vseh krajih občine. Delo na tem področju se je začelo v letu 1977 s testiranjem vse šolske mladine, ki bo tudi osnova za nadaljnje vključevanje in selekcioniranje smučarjev.

Hokejski šport bo v naslednjem letu dobil vso podporo za nadaljnji razvoj. Obstoječi pogoji omogočajo, da se vključuje v to panogo vsa zainteresirana mladina. Pri hokeju kluba Jesenice bo še naprej delovala hokejska šola.

V nadaljnjem razvoju mora dobiti odgovarjajoče mesto tudi košarkarski šport. Najširša osnova bo sprovedena v šolskih športnih društvih in tudi v vseh območnih društvih. Selekcije v višjih tekmovanjih pa bodo nastopale v organizaciji obstoječega košarkarskega kluba na Jesenicah. Podporo bodo imeli športniki, ki bodo dosegli kvaliteten dosežke.

Športno-rekreacijsko dejavnost in s tem množičnost bodo razvijale predvsem obstoječe telesnokulturne organizacije. Razširjen bo sistem tekmovanj v občinskem in izjemoma v medobčinskih merilih. Število aktivnih se bo organizirano povečalo v nogometu, odbojki, namiznem tenisu in drugih že začetih oblikah in panogah. Nadaljevale se bodo množične akcije »Naučimo se plavati«, začetniški in nadaljevalni tečaji smučanja, pohodi na Stol, ob žici okupirane Ljubljane, po Karavankah in druge dejavnosti telesnokulturnega minimuma.

Skupnost bo sofinancirala velike in pomembne prireditve.

Pokal Vitranc, Poldov memorial v Planici, balkansko prvenstvo v skokih v vodo na Jesenicah, razvija sodelovanje na športnem področju s pobratenim Valjevom, zamejskimi Slovenci in drugih prireditvah širšega pomena.

Po začrtanem programu se bo nadaljevala izgradnja in adaptacija športnih objektov. V prvi vrsti so to domi TVD Partizan Jesenice, kopališče v Ukovi, športno igrišče za Titovim domom in druga igrišča in objekte območnih društev po krajevnih skupnostih.

Financiranje celotnega programa v letu 1978 bo v okviru sprejetega samoupravnega sporazuma o osnovah plana za obdobje 1976 do 1980 s planiranim razvojnimi programom.

3. člen

V skladu z določili samoupravnega sporazuma o temeljih plana interesne telesnokulturne skupnosti občine Jesenice za obdobje 1976 do 1980 in v skladu z usmeritvijo telesnokulturne dejavnosti v letu 1978, kot je določena v prejšnjem členu tega aneksa bo nominalni znesek oziroma vrednost programa v letu 1978 znašala za osnovni program

7.615.000 din
za skupni program
SKUPAJ
8.375.000 din

Dodatni program v smislu 20. člena Samoupravnega sporazuma za obdobje 1976-1980 pa bo znašal

Struktura sredstev po namenih pa bo za skupni program sledeča:

I. Osnovni program v letu 1978

1. Osební dohodki	2.100.000 din
2. Vrhunski šport	1.100.000 din
3. Športno-rekreativna dejavnost	1.335.000 din
4. Vzdrževanje športnih objektov, rekviziti, najemnina	1.200.000 din
5. Pogodbene obveznosti, izgradnja igrišč in adaptacija	1.000.000 din
6. Izredni programi	350.000 din
7. Stroški TKS in ZTKO	530.000 din

II. Skupni program v letu 1978

Republiška telesnokulturna skupnost

760.000 din

III. Dodatni program v letu 1978

Dodatni program po 20. členu Samoupravnega sporazuma (vzdrževanje nedograjenih objektov)

1.000.000 din

Rekapitulacija:

I. Osnovni program	7.615.000 din
II. Skupni program	760.000 din
III. Dodatni program	1.000.000 din
SKUPAJ	9.375.000 din

Programi dejavnosti samih izvajalcev bodo odobreni na osnovi 10. in 11. člena samoupravnega sporazuma o temeljih plana za obdobje 1976-1980 občine Jesenice.

4. člen

Obseg združevanja sredstev po programu za leto 1978 se ugotavlja na sledeči način:

Redni program za leto 1978

8.375.000 din

1. Realizirana sredstva za obdobje 1/1-1978 do 31/4-1978 (po zakonu o začasnem financiranju SIS)	2.598.266 din
2. Znesek presežka iz leta 1977	176.607 din
3. Združevanje sredstev za obdobje od 1/5-1978 do 31/12-1978	5.600.127 din

Sredstva za dodatni program v skladu s členom 20. Samoupravnega sporazuma za obdobje 1976-1980 se bodo v letu 1978 združila v višini 1.000.000 din.

Zavezanci po tem aneksu bodo združevali sredstva:

1. a) v obdobju januar-april 1978 za redni program po prispevni stopnji	0,68 %
b) za dodatni program od januarja-aprila 1978 po prispevni stopnji	0,10 %
2. a) v obdobju maj-december 1978 za redni program po prispevni stopnji	0,65 %
b) za dodatni program maj-december 1978	0,08 %

Osnova za vse prispevne stopnje je bruto osebni dohodek občine 1.237.820.000 din.

Valorizacija in poračun bo izvedena po zaključku leta. V januarju in februarju 1979 bo opravljen poračun obveznosti zavezanecv združevanja sredstev po tem sporazumu.

Poračun bo izvršen do višine nominalnega zneska po tem aneksu zvečanega ali znižanega za toliko odstotkov, za kolikor odstotkov bo rast družbenega proizvoda v letu 1978 višja ali nižja od planirane rasti (10,5 %). Osnova za izračun rasti družbenega proizvoda v letu 1978 bo rezultat devetmesečnih obračunov TOZD, dopolnjeni z oceno rasti družbenega proizvoda za zadnje tromesečje 1978, ki jo bo izdelal planski organ družbenopolitične skupnosti občine Jesenice.

Ce bodo zavezanci po tem obračunu dolgovali razliko, jo bodo poračunali sorazmerno svojim celotnim obveznostim najkasneje do 28. 2. 1979.

Ce pa bo obračun pokazal, da so vplačila zavezanecv presegla njihovo dejansko obveznost za leto 1978, se jim bo ta razlika štela v obveznosti za leto 1979.

Poračun in ustrezne sklepe sprejme skupščina SIS.

6. člen

Aneks k samoupravnemu sporazumu o temeljih plana samoupravne interesne telesnokulturne skupnosti občine Jesenice za leto 1978 bo po javni razpravi sprejela skupščina telesnokulturne skupnosti Jesenice.

Ko bo aneks k samoupravnemu sporazumu sprejet se objavi v Uradnem vestniku Gorenjske.

Sporazum začne veljati osmi dan po objavi.

OB LETOŠNJEM OSMEM MARCU

Čez nekaj dni bomo spet praznovali mednarodni dan žensk. Tega dne se bomo spet izkazali, vendar izkušnje kažejo, da skoraj prej bolj slabo kot dobro. Ob tem dnevu se bo nemara le redko kdo vprašal, kaj pa ta dan sploh pomeni, zakaj ga pravzaprav praznujemo.

Mednarodni dan žensk – 8. marec, je dan mednarodne solidarnosti žensk v borbi za ekonomsko in politično enakopravnost. Na drugi mednarodni konferenci žensk v Kopenhavnu so leta 1910 na iniciativo Clare-Zetin sprejeli resolucijo o proglasitvi mednarodnega dneva žensk. V njej je bilo poudarjeno, da se ta mednarodni dan organizira v sodelovanju z delavskimi partijami in sindikati zaradi uresničevanja ekonomske, politične in socialne enakopravnosti žensk. Prve proslave tega dne so bile leta 1911 v Nemčiji, Avstriji, Danski in Švici pod geslom »dobiš splošno pravico glasovanja«, v Rusiji pa leta 1913. Do druge svetovne vojne so v naši državi imele osmomeščanske proslave značaj borbe proti reakcionarnim režimom, fašizaciji dežele, boja za pridobitev politične svobode in uveljavitve zahteve za enako delo – enako plačilo.

V času narodnoosvobodilnega boja, je bil osnovni poudarek ob tem dnevu na aktiviranju in mobilizaciji žensk za boj proti okupatorju in socialistično revolucijo. Po zmagi socialistične revolucije, v kateri so tudi naše žene, matere in dekleta, včasih še otroci, mnogo pripomogli k zmagi, so ženske v Jugoslaviji dobile zakonsko in politično priznanje enakopravnosti. Ob tem pa se je značaje teh praznov manifestiral v zbiranju žensk pri obnovi porušene domovine, izgradnji socializma in v boju za enakopravne odnose med narodi in za ohranitev miru na svetu.

V vseh povojnih letih so ženske dokazovale, da so sposobne in pripravljene graditi novo družbo. Lani je minilo 35 let od jugoslovanskega kongresa AFŽ, letos pa mineva 35 let od slovenskega. Kljub velikim uspehom pa nas čaka še veliko nalog in to nalog, za katere smo odgovorni prav vsi.

Lahko rečemo, da je v naši republiki nekoliko drugače kot je v drugih jugoslovanskih republikah in pokrajinah, zaposlenost žensk visoka. V prvih devetih mesecih preteklega leta jih je bilo v Sloveniji zaposlenih 43,3 odstotka žensk. Precej slabše pa je v jeseniški občini, kjer jih je bilo v tem času zaposlenih 36,65 odstotka. Zato nas prav na tem področju čaka veliko nalog in korak naprej je prav gotovo usmeritev v letošnjem družbenem načrtu jeseniške občine, kjer so prednostne investicije usmerjene prav na področja, kjer bo možno zaposlovati ženske.

Pa ni kritično samo zaposlovanje kot en vidik osamosvajanja žensk. Drugi problem je otroško varstvo. V jeseniški občini je v vzgojnovarstvene ustanove vključeno 31 odstotkov predšolske populacije, potrebe pa so še velike, predvsem kar se tiče varstva dojenčkov. V letošnjem letu skupnost otroškega varstva načrtuje v okviru dodatnega programa dokončanje izgradnje vrtca za 140 predšolskih otrok na Koroški Beli, v krajevni skupnosti Sava naj bi začeli gradnjo štirih oddelkov za malčke in dojenčke pri enoti Julke Pibernik, v krajevni skupnosti Mojstrana predvidevajo začetek gradnje vseh oddelkov za predšolske otroke pri osnovni šoli – vzporedno s celodnevno osnovno šolo, v krajevni skupnosti Plavž pa v enoti na Plavžu načrtujejo ureditev enega predšolskega oddelka za duševno in telesno prizadete otroke. V Kranjski gori pa bo skupnost otroškega varstva sofinancirala ureditev dveh oddelkov za predšolske otroke v okviru hotela Kompas.

Nerešeno je tudi vprašanje družbene prehrane. Prav na Jesenicah je ta problem še posebno pereč, vendar je potrebno najprej ugotoviti dejanske potrebe in šele potem načrtovati akcijo. Tako pa se dogaja, da žena, ko pride z dela domov, stopi v službo gospodinjstva, in se nima časa posvetiti ne otrokom ne možu.

V. I. Lenin je takole opisal to ženinno podrejenost in morda še danes vedno lahko rečemo, da marsikje to še velja: »Ženska je kljub osvobodilnim postavam še vedno sužnja doma, kajti davi, duši, duševno tlačijo in ponižuje jo malo domače gospodinjstvo, ki jo veže na kuhinjo in otroško sobo ter s skrajno neproduktivnimi, malenkostnimi opravili, ki ji uničujejo živce, izkoriščajo njeno delovno silo, jo dela topo in zabito.«

Marsikaj se je od časov, ko je Lenin to pisal, sicer že spremenilo, toda še vedno so odnosi v družini tiški, ki marsikje ovirajo uveljavitev ženske kot celovite ustvarjalne osebnosti. Delitev dela med družinskimi člani je še v marsikateri družini nekaj čudnega, še vedno obstaja miselnost, da je edino žena poklicana za vsa družinska opravila in zgledi, ki jih pridobijo otroci v takih

družinah, prav gotovo niso najboljši. Na tem področju lahko med drugim veliko pripomore tudi vzgojnoizobraževalni sistem ter seveda večje zaposlovanje žensk.

Ženske se vse bolj uveljavljajo tudi izven družinskega doma, kar seveda vpliva tudi na odnose v družini. Ta čas so pred nami volitve in v vseh sredinah so ženskam zaupali odgovorne naloge. V jeseniški občini jih je med možnimi kandidati, ki so jih potrdile temeljne kandidacijske konference – 34,8 %. Bolj so jim zaupali v združenem delu, kjer jih je med možnimi kandidati 35,3 %, nekoliko manj pa v krajevnih skupnostih, kjer jih je med možnimi kandidati 32,2 %. V družbenopolitičnem zboru je med kandidati pet žensk, možna kandidatka za predsednico zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine je tudi ženska, poleg tega so našle svoje mesto tudi v skup-

ščinah samoupravnih interesnih skupnosti pa tudi v delovnih organizacijah se na vodilnih mestih že uveljavljajo, čeprav še vedno ne tako, kot bi si želeli.

Če smo torej ženskam v naši družbi zaupali odgovorne naloge, je prav, da se jih spomnimo ne samo ob dnevu žensk, ampak je takih priložnosti še več, pravzaprav vsak dan. In ne ponižujmo se z dragocenimi darili, pijančenjem in podobnim, ker to zbledi hitreje, kot si morda mislimo. Dokažimo, da smo ljudje, ki cenimo sočloveka vsak dan, v njegovih lepih in težkih trenutkih in to tudi pokažimo. Skromna pozornost ob dnevu žensk, morda cvet in nekaj besed bo prav gotovo več vredno, kot pa puhlo hvalisanje, že naslednji dan pa bo spet tako kot je bilo prejšnje dni. In to ne velja samo za delovne kolektive, tudi v družinskem krogu bi se morali tako obnašati.

Letošnji 8. marec naj izžveji v delovnem vzdušju in duhu. Stori, in to s skupnimi močmi, da bodo ženske imele več možnosti za zaposlovanje, da bo še več otrok našlo svoje mesto v vzgojnovarstvenih ustanovah, kar se nam bo obrestovalo šele kasneje in ne nazadnje storimo tudi kaj zase, za naše medčloveške odnose, za katere danes v tem tempu nimamo niti več časa.

rk

Ko so pred sedmimi leti na Javorniku ukinili nekatere obrate, je v konstrukcijsko delavnico prišel na novo delovno mesto Vinko Razinger. Prej je bil žerjavovodja, pa se je v naši sredini kot ključavničar hitro in odlično znašel, obenem pa smo ga zaradi njegove živahne in vesele narave imeli radi predvsem na izletih, saj nas je nemalokrat spravil v dobro razpoloženje. Poznajo ga tudi planinci, sankarji in pevci. Poln je energije in vitalnosti. Ob odhodu v pokoj so mu sodelavci poklonili spominsko in praktično darilo z željo, da bi bil še vedno v stikih z njimi. Vinko Razinger je v prvi vrsti v sredini (Tekst in foto Jože Jekler).

KLUB SAMOUPRAVLJALCEV

DVA SEMINARJA V ENEM TEDNU

Pretekli teden sta klub samoupravljalcev in delavska univerza Jesenice izvedla kar dva seminarja. Prvi, v ponedeljek in torek, 20. in 21. februarja, je bil namenjen članom disciplinskih komisij v organizacijah združenega dela. Drugi, ki je bil v sredo in četrtek, 22. in 23. februarja, pa je bil ponovljeni seminar za člane odbora za delovna razmerja o novem zakonu o delovnih razmerjih.

Na obeh seminarjih je bila udeležba kar zadovoljiva. Obakrat je bilo vabljenih prek 30 udeležencev, prišlo pa nekaj čez dvajset. Taka skupina je sicer zelo ugodna za delo, vendar bi bili veseli vseh, ki so se prijavili. Udeleženci obeh seminarjev so bili z novim znanjem zadovoljni, prav tako s predavatelji. Spet smo zadnji dan izvedli anketo in pokazalo se je, da bi prav vsi vprašani še prišli na podoben seminar.

Večini je bilo prav, da so bili kot člani samoupravnih organov povabljeni na seminar, niso bila pa tako redka mnenja, da bi take seminarje morali obiskati prav vsi zaposleni brez izjeme.

Za pomoč pri nadaljnjem delu smo razdelili med udeležence seminarja brošuro – zakon o delovnih razmerjih.

Prav odziv na te seminarje, pozna se tudi, da ljudje slišijo zanje po radiu in preberejo iz Železjarja, kaže, da smo načrtovali oba seminarja v skladu z izobraževalnimi potrebami. Razmišljamo celo, da ju bomo pono-

vili konec marca in tako zajeli še vse tiste, ki bi sicer tudi prišli na seminar, pa so bili zadržani. V vsakem primeru pa bomo zainteresirane obvestili. Razveseljivo je tudi to, da se obveščanje od seminarja do seminarja izboljšuje, saj je vedno manj takih slušateljev, ki dobijo le pisno vabilo, naglo pa se povečuje število tistih, ki jih v temeljnih organizacijah izberejo za seminar po predhodnih razgovorih. Upajmo, da bo to postala praksa, saj je od motivacije v njegovi sredini še kako odvisna udeležba na seminarju, še bolj pa slušateljevo sodelovanje.

V začetku tega tedna so ponovili še seminar za člane disciplinskih komisij, vendar se ni mogoče ugotoviti rezultatov to pot izvedene ankete. Pričakujemo pa lahko, da bodo ugodni za organizatorje in izvajalce.

V naslednjih tednih pripravljata klub samoupravljalcev in delavska univerza Jesenice seminarje za člane odborov za gospodarstvo v TOZD. O tem, kako bo potekalo delo, bomo poročali sproti.

M. M.

V SOBOTO PROSLAVA OB MEDNARODNEM DNEVU ŽENSK

Svet za spremljanje družbenoekonomskega položaja žensk, ki deluje pri predsedstvu občinske konference SZDL na Jesenicah organizira v soboto, 4. marca ob 16. uri v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah proslavo v počastitev mednarodnega dneva žensk in 35-letnice prvega slovenskega kongresa AFŽ.

Kulturni program pripravljajo člani amaterskega gledališča Tone Čufar na Jesenicah, ob sodelovanju moškega oktetu DPD Svoboda Žirovnica – Breznica in pevskega zbora osnovne šole Tone Čufar. Med drugim bodo objavili tudi prejemnice priznanj sveta. Svet se je letos odločil, da v počastitev 35-letnice kongresa AFŽ podeli priznanja posameznikom in organizacijam, ki so s svojim delom pred vojno, v vojni letih in po vojni prispevale k dosežkom trajnejšega pomena in s tem vplivale na uveljavljanje in razvoj socialističnega družbenopolitičnega sistema. Priznanja je izdelal akademski slikar Jaka Tokar, postala pa bodo tradicionalna.

RATIFIKACIJA POGODBE O CESTNEM PREDORU SKOZI KARAVANKE

Zvezni izvršni svet je poslal skupščini SFR Jugoslavije predlog zakona o ratifikaciji pogodbe med SFR Jugoslavijo in republiko Avstrijo o cestnem predoru skozi Karavanke, o katerem bodo na eni prihodnjih sej razpravljali delegati v zveznem zboru in zboru republik in pokrajin.

S to pogodbo, ki je bila podpisana 15. septembra 1977 na Bledu, je predvidena gradnja predora pod Koroškim sedlom. Predor bo dolg šest kilometrov, širok 7,5 metra, visok pa 4,7 metra. Dolžina cest in dovoznih cest na jugoslovanski strani bo dolga štiri kilometre, na avstrijski pa – 6,6 km. V končni fazi obsega projekt gradnjo dveh predorskih cevi, kar pomeni, da se bo zahodnemu predoru priključila cesta kot delna avtomobilska cesta brez prometnih smeri.

Projektiranje, gradnja, eksploatacija, vzdrževanje in financiranje dela odseka, ki leži na naši strani, je zaupano našim delovnim organizacijam, prav tako pa tudi gradnja zgradb in naprav za mejno kontrolo.

S pogodbo je predvideno, da bo Avstrija zagotovila 400 milijonov šilingov, letni obrok po 80 milijonov šilingov. Jugoslavija pa se je zavezala za isti znesek v dinarjih in to v petih enakih obrokih od leta 1978 do 1982. Preostala potrebna kreditna sredstva, kot tudi vse garancije bo zagotovila jugoslovanska organizacija in jih dala na razpolago avstrijski družbi po skupno določeni dinamiki izgradnje. Odplačilo kreditov mora biti končano v 25 letih.

S pogodbo je predvideno, da jugoslovanska organizacija in avstrijska družba sestavita pred začetkom gradbenih del skupni gradbeni komitej, katerega naloga je, da usklajuje dela. Po zaključku del bo oblikovan skupni komitej za eksploatacijo, ki naj bi usklajeval eksploatacijo in vzdrževanje predora ter ceste.

Za uporabo predora in dovoznih cest, je s pogodbo predvideno plačevanje cestnine, poudarjena pa je bila potreba za ustanovitev meddržavne komisije za cestni predor skozi Karavanke.

Pogodba v poglavju o mejni kontroli predvideva, da bo izstopna kontrola potnikov in motornih vozil na lastnem ozemlju, vstopna pa na ozemlju sosedne države. Organi mejne kontrole bodo pri opravljanju vstopne kontrole na ozemlju sosedne države uporabljali pravne predpise v istem obsegu in z istimi pravnimi posledicami kot na ozemlju svoje države. Lahko aretirajo osebe in jih prepeljejo na ozemlje svoje države, če niso državljani teritorialne države in če to ni v nasprotju z obveznostmi teritorialne države.

Posebej je poudarjena dolžnost organov teritorialne države, da nudi varstvo organom vstopne mejne kontrole sosedne države, kot tudi ustreznim organom svoje države.

(Poročevalci skupščine SRŠ in SFRJ števec 4 z dne 21. 2. 1978)

Dopisujte v Železjarja

SVETOVNA PROIZVODNJA SUROVEGA JEKLA

Po podatkih mednarodnega inštituta za jeklo je bila rang lista držav z ozirom na proizvodnjo surovega jekla v letu 1977 naslednja (v milij. ton):

Država	1976	1977
1. Sovjetska zveza	144,8	147,0
2. ZDA	116,3	113,1
3. Japonska	107,4	102,4
4. Zvezna republika Nemčija	42,4	39,0
5. LR Kitajska	21,0	23,4
6. Italija	23,5	23,3
7. Velika Britanija	22,5	20,4
8. Poljska	15,3	18,0
9. Češkoslovaška	14,7	15,0
10. Kanada	13,2	13,7
11. Romunija	11,0	12,2
12. Belgija	12,1	11,3
13. Španija	11,0	11,1
14. Indija	9,4	10,0
15. Avstralija	7,8	7,3
16. Južno afriška republika	7,1	7,3
17. Nemška demokratična republika	6,7	6,8
18. Mehika	5,3	5,5
19. Nizozemska	5,2	4,9
20. Luksemburg	4,6	4,3
21. Južna Koreja	3,5	4,2
22. Avstrija	4,5	4,1
23. Švedska	5,1	4,0
24. Madžarska	3,7	3,7
25. Jugoslavija	2,8	3,174
26. LR Koreja	3,0	3,2
27. Argentina	2,4	2,7
28. Bolgarija	2,5	2,6
29. Finska	1,6	2,2
30. Turčija	2,0	1,8
31. Tajvan	1,6	1,8
Ostali	10,0	10,3
Svet	676,5	673,9

OBČNI ZBOR ŠOFERJEV IN AVTOMEHNIKOV BLED – JESENICE

V soboto, 18. februarja, je bil redni letni občini zbor društva poklicnih šoferjev in avtomehnikov Bled – Jesenice. Sedež tega društva je na Bledu, seje med letom pa imajo izmenično v raznih krajih na območju obeh občin.

V preteklem letu bi prišlo skoraj do razpada društva, kajti kar pet članov izvršnega odbora, med njimi tudi podpredsednik društva, so brez prave utemeljitve dali odpoved in tako je bilo izmed štirinajstih sej sklepnih le osem. Že med letom so zato vključili v upravni odbor pet novih odbornikov, kar so potrdili tudi na občnem zboru.

Društvo ima na Jesenicah šolo za poklicne voznike vseh kategorij in za

traktoriste. Od leta 1972 do konca leta 1977 je šlo skozi šolo 646 slušateljev, uspešno pa je opravilo preizkušnjo poklicnega voznika le 351 kandidatov. Vzrok za tako velik osip je gotovo tudi v tem, da je bilo v šoli 23 % Slovencev, kar 77 % pa jih je iz drugih republik, ki pogosto pridejo v šolo brez ustrezne predizobrazbe, verjetno pa jim težave dela tudi jezik. Šolajo tudi voznike A in B kategorije – amaterje. V teh zadnjih letih so izšolali kar 565 voznikov-amaterjev.

Zanimiv je tudi podatek, da je bilo ob ustanovitvi društva, pred petindvajsetimi leti preko 400 članov, dočim jih je danes le še 279! V bodoče bodo skušali v društvo pridobiti čim več mladih voznikov, saj se je število teh zelo povečalo, in svoje vrste pa bodo vpisovali tudi tiste, ki uporabljajo stroje težke mehanizacije in voznike žičnic.

Iz finančnega poročila je bilo slišati, da so v društvu lansko leto zelo uspešno in dobro poslovali, tako da se ni treba bati za nadaljnji obstoj društva. Ustanovna člana društva, tovariša Alojz Vovk in Alojz Drinovec z Jesenic sta dobila naziv častnega člana društva. Za deset, petnajst in dvajset let članstva je prejelo značko 26 tovarišev – voznikov, za petindvajsetletno delo v društvu, pa bodo prejeli značke ob proslavi petindvajsetletnice društva, ki bo 13. julija letos. Sprejet je bil tudi predlog finančnega načrta za leto 1978 in potrjen zaključni račun za leto 1977. Potrjen je bil tudi izvršni odbor in predlog, da se društvo preimenuje v Združenje šoferjev in avtomehnikov Bled – Jesenice.

Zboru je prisostvoval tudi predsednik republiškega odbora zveze šoferjev in avtomehnikov za Slovenijo Polde Lipičan, ki se je zelo pohvalno izrazil o dosedanjem delu društva in mu zaželel še nadaljnjih uspehov. Občni zbor je uspešno in dobro vodil mladi in prizadevni predsednik društva Stanko Lah iz Gorj. Jože Ambrožič

PREDZGODOVINA KOVINARSKEGA GIBANJA NA JESENICAH

To se pravi: mnogo lažje so socialiste proglasili za sovražnike cerkve kakor za sovražnike delavstva, kar bi bila tako otipljiva in neprepričljiva laž, da bi ji polagoma nehali verjeti celo najbolj vdani in v nezmotljivost cerkve in krščanstva do dna prepričani verniki kar se je kasneje tudi zgodilo. Zato tudi na Jesenicah v času birmine leta 1902 niso obžalovali pri Trojarjevi vztrajnosti, da mora biti boter njegovega sina socialni demokrat Putschögel (Putschögel, Pučegel, kakor poleg nemške pisave zasledimo v takratnem slovenskem tisku) in so morali biti zelo zadovoljni, ker so po Trojarjevi in Putschöglu nepopustljivosti glede birmanskega botstva lahko zanetili verski spor, ter z njunim odpadom od katoliške cerkve in prestopom v protestantizem začeli očitati socialni demokrati, da se je na Jesenicah s tem postavila na stran graditeljev nemškega mostu do Adrije.

O tej zadevi kmalu po rdečem kovinarskem shodu 6. julija 1902 (Rdeči prapor 1902, št. 27), o katerem vemo, da je bil to leto edini socialno demokratiški shod na Jesenicah, je o verskem zapletu med socialistoma Trojarjem in Putschöglo na eni ter jeseniškim župnikom Sinkovcem na drugi strani dne 18. julija 1902 poročal Rdeči prapor, (Rdeči prapor, 1902, št. 29 — Pop in delavec), da bi na Savi pri Jesenicah imel iti k birmi otrok znanega socialnega demokrata, in da so stari tega birmanca naprosili gostilničarja M. P. za botra.

Ta gostilničar pa ima v svoji hiši društveni lokal socialne demokrati in je v vodja tega gibanja, ker je že od nekdaj prepričan sodruge (prav tam), je o Martinu Putschöglu pisal Rdeči prapor.

Župnik Sinkovec je po pisanju v Rdečem praporu pristal, da je Putschögl lahko za botra samo pod pogojem, da postavi na cesto socialno demokratsko društvo in če se ne naroči več na brezverske časopise (prav tam).

Stvar so potem gnali do škofa Jegliča. In ker Putschögl ni sprejel župnikovih pogojev, je ostalo vse pri starem (prav tam). Članek v Rdečem praporu so zaključevala očitajoča vprašanja, ali je to, kar počne duhovščina (v odnosu do Trojarja) krščansko (prav tam), in ali je sploh lepo in dostojno (Rdeči prapor 1902 št. 27) in ali ni sramotno za slovensko duhovščino, da postopa tako brezobzirno in brutalno (Rdeči prapor, 1902, št. 28), potem pa napoved, kaj čaka v prihodnosti črno gospodo, ki naj sebi pripiše krivdo, če se zaradi takih postopkov širi sovraštvo do vere, katero pridigajo (isti vir). Zato bode čas prišel, ko bodejo popje otroke iskali, katere bi smeli birmati, ko bodejo cerkve prazne in farouši demolirani (isti vir).

To je bilo netivo (ki ga je kmalu po omenjenem članku v Rdečem praporu še povečal Trojarjev in Putschögl prestop v protestantizem) za novo, še večje raznetenje sovraštva jeseniških klerikalnih veljakov, saj jim je tako uspelo prenesti težišče

boja proti pojavu socialne demokracije na Jesenicah s socialnega na versko področje. Ta boj je bil za župnišče toliko lažji, ker je le-to lahko izrabljalo svoj klerikalni vpliv na delavstvo Kranjske industrijske družbe, ki mu ga je moral priznati tudi takratni slovenski socialnodemokratiški tisk, da ima baš v teh krajih klerikalizem največjo zaslonbo (isti vir), in ugotavljal, da jeseniškim klerikalcem raste greben, ker je tukaj delavstvo in čeprav nevoljno, vdano v svojo usodo (prav tam) kljub izkoriščanju, draginji, ki je taka kakor ob času hude letine (prav tam), stanovanjem, ki so tako draga, kakor nikjer drugje (prav tam) in ravno tako živež (prav tam). Pisec tega članka v Rdečem praporu z dne 17. oktobra 1902 še vedno govori o socialno demokratiški podružnici kovinarske zveze, ki šteje nekaj čez sto članov (prav tam), čeprav vemo, da je okrajno glavarstvo v Radovljici prijavilo razpust omenjene podružnice že 12. januarja 1902 (gl. op. 263 in op. 264), prav tako letno poročilo centrale tega sindikalnega združenja v poročilu iz leta 1905 še vedno navaja svojo jeseniško podružnico s članstvom, ki je od 40 članov leta 1901 nazadovalo v leto 1902 na 35 članov, v leto 1903 na pet članov, 1904 0 članov, tako da 27. julija 1905 Verband der Metallarbeiter Oesterreich zbrisal iz svojega seznama in razid jeseniške podružnice objavil v uradnem listu (Kermavner, Gorenjska str. 253). Sicer pa ta številka ni tako pomembna, kakor je bil pomemben namen tega članka, ki ga Dušan Kermavner pripisuje Jakobu Škrbincu iz Mojstrane (isti vir), ki je skušal jeseniške socialiste usmeriti na pravo področje njihove dejavnosti v delavski in ne v verski boj, ki se je razvil zaradi Trojarjevega in Putschöglovega prestopa v protestantizem z župniščem in ne z izkoriščevalko jeseniškega delavstva (takrat savskega in javorniškega) Kranjsko industrijsko družbo, od katere je res delavec vsestransko odvisen, ali to se razbije ob pečine krepke organizacije (Rdeči prapor 1902 št. 42), zakaj žalostne delavske razmere izboljšati in spremeniti je dolžnost edino le socialnodemokratične organizacije (prav tam).

Jaka Škerbic iz Mojstrane je torej videl dalj kakor voditelja jeseniških socialnih demokratov Stefan Trojar in Martin Putschögl. Dne 21. novembra 1902 je poročal Rdeči prapor, da je bil prav Jakob Škerbic iz Mojstrane izvoljen med člane nadzorstva takrat ustanovljenega Delavskega izdajateljstva društva (Rdeči prapor 1902, št. 47), dve leti kasneje 7. in 8. decembra 1904 pa ga najdemo med delegati V. zbora Jugoslovanske socialne demokratične stranke v Ljubljani (Zgod. arhiv KPJ, soc. gib. v slov. str. 119), vendar ne kot gorenjskega delegata, marveč kot delegata Trsta, kjer je bilo, kakor je sam dejal v debati o organizaciji in taktiki stranke, jako veliko slovenskih delavcev organiziranih (isti vir, str. 122), in kjer je bila februarja 1902 splošna solidarnost

na stavka, ki jo je proglasila stranka in jo moramo presojati kot politično stavko, ker je združila celotni proletarijat našega pristaniškega mesta (torej tudi delavstvo KID v škedenjskih plavžih) v občudovanja vredno solidarnostno gibanje proti 150 let staremu zakonu o pomorski službi in proti zlorabi vojaških mornarjev za stavkokazna dela (isti vir, str. 112—113), kakor je bilo rečeno v poročilu italijanskega izvršilnega odbora v Trstu na IX. zboru avstrijske socialne demokracije na Dunaju v prvi polovici novembra 1903 (isti vir str. 112), in ki je tudi za Jugoslovansko socialno demokratično stranko brez dvoma bila prav posebnega pomena:

»Skupno s italijansko socialno demokracijo smo pripravili množice tržaškega proletariata v solidarnostno akcijo, ki je v zgodovini delavskega gibanja brez primere. Žrtve so seveda bile tudi velikanske (Zgod. arhiv KPJ kot prej str. 114). »Tudi poročilo jugoslovanskega izvršilnega odbora na IX. zboru avstrijske socialne demokracije ne misli samo na človeške žrtve v splošni stavki tržaškega delavstva, ki se je končala s sijajno zmago, stala pa je delavski razred 12 človeških življenj (isti vir), marveč tudi neštete ranjence, mnoga leta ječe in več stotin izgnanih (isti vir), kakor pravi italijansko poročilo, ki pa poudarja, da je ta stavka kljub temu delavcem pomorskega prometa, ki so bili od vseh zanemarjeni in pozabljeni, končno vendarle priborila nekoliko svobode in možnosti organizacije (isti vir), duševno omejeni vladni zastopniki Avstrije pa so še enkrat dobili pouk, da staroavstrijski sistemi vedno manj spadajo v sedanjost (isti vir).

Toda to je bilo leta 1902 v Trstu in ne na Jesenicah, kjer je socialno demokratsko delavsko gibanje usihalo in se namesto v razredni boj zapletlo v versko prekanje, v katerem je socialnodemokratiški protestantizem izrabil klerikalni Slovenec mimo tega še v los-vonromovski podtikanje socialni demokraciji prav zaradi Trojarja in Putschögla, lastnika socialnodemokratiške gostilne pri Robiču na Savi (Slovenec 1902, št. 227). To veleniško gibanje Los von Rom pa ni bilo naperjeno samo proti katoliški cerkvi in najbolj katoliškemu cesarstvu na svetu Avstro-Ogrski, marveč v naših krajih še mnogo bolj proti Slovincem in njihovu odporu proti širjenju germanizacije nad Slovenci, razdeljenimi med avstrijske dežele Kranjsko, Stajersko, Koroško in Primorsko (Prekmurje pa v ogrskem delu monarhije). Podtikanje germanizatorskih teženj jeseniškemu socialnim demokratom naj bi še povečalo odpor jeseniških delavcev do socialne demokracije.

To jim je bilo toliko lažje, ker use do pomladi 1904 socialno demokratiški tisk ni omenil, da so Trojarjeva, Putschöglova in še dve socialnodemokratiški družini izstopile iz katoliške cerkve in prestopile v protestantizem. O izstopu je Rdeči prapor 17. oktobra 1902 (Rdeči prapor, 1902, št. 242) sicer poročal, vendar prestopa omenjenih jeseniških socialnih demokratov v protestantizem ni omenjal.

(se nadaljuje)

Take in podobne ugotovitve so bile izhodišče za mnoga ugibanja in razpravljanja in Čuk je v mislih že pisal članek. V njem bo postavljaj na podlagi okoliščin domneve, ki jih bo zaradi drugih okoliščin spet zavrnil in postavljaj nove. Vseh svojih ugotovitev in kombinacij orožniku seveda ni povedal, ker jih je hotel ohraniti zase in za svoj dnevnik.

Orožnik je odklenil vrata in spustil Čuka v mračno vežo. Reporterju je zastal korak, kakor nam zastane ob vstopu v mrtvašnico. Človek stoji pred skrivnostjo, boji se je, pa tudi vleče ga v njeno bližino.

Ob steni v veži je bila klop, pod njo razmetani čevlji, blatni in shojeni, znamenje garanja in revščine. Na klopi lonec, v katerem se je sinoči namočen fižol napel do vrha. Vrata v izbo so bila na stečaj odprta. S praga je ugledal borno pohištvo — staro omaro in postelji ob stenah, mizo ob oknu, vse iz surovega lesa. Ležišči sta bili razmetani, rjuhe potrpane. Videti je bilo, da se je bil tu boj na življenje in smrt.

Izpod ene izmed postelj, kamor sta se najbrž hotela zavleči stara, se je razlivala po sobi mlaka krvi. Umorjena sta ležala v okrvavljenem, v potrpanem perilu ob postelji, moškemu se je se posrečilo, da se je zavlekel podnojo do pasu.

— S sekiro, je pripomnil žandar, stoječ za Čukom. — Kamor je padlo: po glavi, po hrbtu, po rokah...

Ko je prišel Čuk spet na prosto, se je pokazalo izza gozda sonce. Reporter je izpljunil slino, ki se mu je nabrala v ustih, ter pogumno omenil, da bi bilo treba morilce javno pobesiti in da bo tako tudi zapisal.

Vtem se jima je približal mlad moški, agent Renčelj. Z njim se je imel Čuk marsikaj pomeniti. Ko je orožnik povedal Renčlju nekaj okoliščin, sta se odpeljala novinar in agent v vas ter zavila v gostilno.

Na račun bodočega honorarja je naročil Čuk sebi in Renčlju kranjski klobasi in liter vina. Meso jima je izredno teknilo in bila sta take volje, da bi se kar smejala. Mlada natakara, presunjena od strašnega dogodka, ju je začudeno gledala. Čuk se je zavedel, da bi se moral držati pravzaprav resno. Ker pa se mu ni posrečilo, je potolažil dekle:

— Veste, to je čudna reč... Kaj se vam še ni zgodilo, da bi občutili, na primer po pogrebu, lakoto?

Natakara se je čudila, a detektiv je potrdil ter povedal primer, kako so obešali na smrt obsojenega razbojnika, potem pa so naročili v jetnišni klobas in vina; sodnik in ravnatelj jetnišnice in zdravnik prav tako kot rabelj in njegov pomočnik, le da zadnja v sosednji sobi.

Potem je načel Čuk pomenek o Potrebinu in Renčelj je obljubil, da bo povzdel, kako je s tem človekom.

Detektiv je zaupal novinarju še novico, da je tisto jutro umrl tovarnar Weber, zadet od kapi, ko je bil sinoči našel svojo ženo v objemu z zetom, stavbenikom Strupijem. Pa še to je zvedel Čuk, da Strupi prekučuje s slovenskimi posestvi ter jih spravlja Nemcem v roke.

Novici sta bili tako presenetljivi, da se je Čuk zamislil. V hipu je razčlenil položaj in ugotovil vse možnosti. Zdaj se mu je samo še mudilo v uredništvo.

Vendar se je po malici vrnil h koč, da še kaj ujame. Pravkar so bili naložili kmetje krsti na lojtrski voz in ju odpeljali na pokopališče. Tudi sodna komisija se je odpravljala tja. Agent in novinar sta pohitela. Skozi odprta vrata stare mrtvašnice sta ugledala v soju sveč novo pooblašeno mizo; na njej je ležala gola starka. Glavo so ji položili na kladlo. Nadnjo sta se sklanjala sodna zdravnik in okrvavljenih belih plaščih in s snežno belima robcema čez obraz do oči. Eden je odpiral ženski čelo, drugi ji je rezal život od brade po sredi nazdol. Oba sta nosila rdeče gumaste rokavice in sta pogosto segala po cigaretah, da je bil prostor že hudo zakajen.

Zoprn zadah je pognal Čuka na prosto med vaščane. Prislunil je pogovorom. Kmetje so menili, da so morilci cigani, starka s šilasto brado in v črni ruti pa je namigovala, da bi bilo treba iskati morilca bližje. Ljudje so molčali in se spogledovali. Nihče si ni drznil z mislijo na dan.

— Saj je spal na hlevu, bi ja moral kaj slišati! je spregovorila ženska.

Čuk je pristopil in prosil starko, naj pove določeneje.

— Sin, je zašepetala. — Nič prida, postopač, brezbožnež!

Pokazala je moškega, ki je stal pred skupino ljudi ob pokopališkem zidu.

Nadaljevanje

MARTINJAK	ŠIMEJ	ARETACIJA	7	IN DOŽIVETJA
				V TABORIŠČU
				BUCHENWALD

Najbolj so se za slovensko pesem zanimali Španci in Francozi, ki so nas tudi največkrat povabili na »gostovanje«.

Za skupno »jugoslovansko« kulturno delo smo ustanovili pevski zbor tridesetih članov. S tem zborom smo imeli velik uspeh pri vseh narodnostih v taborišču. Peli smo pesem »V boj, v boj« ob spremljavi pihalne godbe Čehov. Za petje in godbo je pesem priredil Kazimir (?), dirigent Varšavske filharmonije. Venček, ki ga je pel naš oktet, sem mu moral zapeti in je vse melodije priredil za orkester; v njegovi priredbi so venček pozneje igrali tudi v varšavskem radiu.

Tretja pomembna kulturna prireditve pa je bila igra s petjem (ne vem več njenega naslova). Ker je bila v igri tudi ženska vloga, mi pa nismo imeli nobene ženske, smo izbrali najmlajšega, nežnega fanta Zvonka Honzla, ki je bil v krilu kar imeniten, pa tudi dober igralec.

Nekega dne v februarju 1945 je komandant taborišča zapovedal, da se moramo vsi politični zaporniki nemškega državljan-

stva zbrati ob določenem času v veliki skladiščni baraki. Prišel je z moralnim govorom. Povedal je, da nas je klical zato, ker je zvedel, da je taborišču skrito orožje. Postalo nam je tesno pri srcu, ko smo pomislili na morebitne posledice. Komandant je še dejal, da so orožje privlekli »psi druge narodnosti«, nam nemškim državljanom (naenkrat zanj nismo več bili svinje, postali smo državljani!). Zagotavljal nam je, da bomo po končani vojni takoj izpuščeni, če povemo, katere »svinje« so prinesle orožje in kje ga imajo. Za konec pa je še zagrozil, da vsakogar, ki bi o tej stvari znil besedo pred inozemci, čaka »kozol« in potem bunker.

Molče smo se razšli. Tistega dne se tudi nisem upal sestati s kakim Jugoslovancem, saj nisem vedel, če že nimajo v barakah postavljene »cinkarke«, ki so izdajali naše pogovore, da so si »zaslužili« boljšo hrano. Vendar je to šlo samo tako dolgo, dokler so jih esesovci potrebovali; potem so takega izdajalca dali nam v roke in hitro je prišel v tako komando, kjer je po kratkem času »šel po gobe«.

Kljub vsem obljubam in grožnjam smo takrat orožje obdržali in je prišlo prav na dan osvoboditve taborišča dne 11. aprila 1945.

Po tolikih letih trpljenja pa so bili zadnji dnevi pred osvoboditvijo duševno in telesno najbolj mučni. Prvi tak dan je bil, ko zjutraj ni bilo običajnega življenja za vstajanje. Kljub temu smo se oblekli in pripravili za apel. Čakali smo na povelje, vendar tega ni bilo. V strahu smo pričakovali, kaj to pomeni. Po dolgem času se je po zvočniku oglasilo povelje, da moramo biti ob 12. uri na »apelplatzu«, pripravljeni za marš. Nihče pa ni vedel, kam naj bi šli.

Ker sem bil pri gasilski straži, so me klicali v barako, kjer smo imeli svojo sobo. Po dolgem posvetovanju smo sklenili, da noben blok ne sme priti na apel. Sklep smo takoj posredovali vsem barakam in ker je v taborišču vladala disciplina, so mu vsi sledili. Bili smo se evakuacije, ker smo vedeli, kaj je bilo s tistimi, ki so jih pripeljali iz drugih manjših taborišč na zahodu. Pripovedovali so, kako se jim je godilo na poti: hodili so kilometre in kilometre brez hrane in vode, vsakega onemoglega pa je esesovsko spremstvo takoj ustrelilo.

Ko je bila ura dvanajst, ni bilo nobenega človeka na »apelplatzu«. Službujoči esesovec je z močnim glasom grozil, da nas bodo prisilili z orožjem, če v najkrajšem času ne pridemo. Naše vodstvo je bilo prisiljeno popustiti. Potem so sklenili evakuacijo. Šli smo h komandantu in ga opozorili na predpis, po katerem se mora zapisati številka vsakega zapornika, ki bo šel iz taborišča. Komandant je na to pristal in dal na izbiro, na katerem koncu barak naj pričnejo s pripravami za transport. Treba je bilo premisliti, kdo bo šel najprej na »apelplatzu«. Začeli so na severnem koncu, kjer so bili asocijalni in kriminalci (politični smo bili na vzhodnem koncu). Šli so v njihove barake in jih obvestili, da se morajo pripraviti za odhod in zbrati na »apelplatzu«, vendar nihče ni hotel iti, čeprav smo jih pregovarjali. Trajalo je tako dolgo, da je »Rapportführer« poslal oddelek oboroženih esesovcev, ki so streljali v barake in tako jetnike prisilili, da so odšli na določeno mesto.

Določeni so bili tudi zaporniki, ki so vpisovali številke. Delali pa so tako počasi, da so prvi dan zapisali samo 2000 jetnikov, čeprav je bilo določenih več kot 5000. Tako je šlo naprej tudi naslednje dni, vendar je moralo kljub taktičnemu zavlačevanju na tisoče in tisoče zapornikov na transport. Kam so jih odpeljali in koliko je ostalo živih, ne vem več.

Nepopisno je bilo trpljenje ljudi, ki so bili določeni za transport. Popisovanje je trajalo do noči in ker jih ponoči niso hoteli odgnati, so morali do jutra prebiti brez hrane v velikih nedograjenih lopah, ki ob straneh niso imele strehe. Ležali so na goli zemlji, mokri od dežja, brez odeje. To je trajalo ves teden do enajstega aprila. Vendar so delali tako počasi, da politični jetniki niso več prišli na vrsto. Potem so nas v nedeljo 8. aprila zopet klicali na delo, vendar hrane razen kave nismo dobili. Tako je šlo vse do srede.

Nikoli v življenju pa ne bom pozabil tiste srede. Bil je 11. april 1945. Ta dan nas niso klicali na apel, pa tudi kave nismo dobili. Vse je bilo tiho, nihče ni prišel iz barak; še jaz nisem šel. Čeprav sem imel bel pas. Naprtli so mi skrb za delavnice, zato sem lahko izbral in predlagal, koliko ljudi potrebujem za delo.

POUDAREK NA LETNEM PLANU KOMUNALNIH DEL ZA LETO 1978

Izvršni svet skupščine občine Jesenice je na svoji 162. seji, 22. februarja, obravnaval šest točk dnevnega reda, pri tem pa dal glavni poudarek predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za komunalno dejavnost in predlogu letnega plana komunalnih del za leto 1978.

Skupščina samoupravne komunale skupnosti je na zadnji seji sprejela sklep, da se oba dokumenta posredujejo v enomesečno javno razpravo. Predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za vzdrževanje in obnavljanje posameznih komunalnih objektov in naprav skupne rabe ter o obsegu in kakovosti vzdrževanja in obnavljanja na območju občine za leto 1978 predvideva, da bi delovni ljudje v TOZD in delovnih skupnostih ter občani, ki z osebnim delom z lastnimi sredstvi opravljajo gospodarsko ali negospodarsko dejavnost, združili 5.613.000 din. Prispevek bi se obračunaval po stopnji 0,5 %, plačeval pa bi se iz dohodka temeljnih in drugih organizacij združenega dela, oziroma iz dohodka obrtnikov s tem, da je osnova za izračun prispevka iz dohodka osebnih dohodkov vključno z vsemi obveznostmi, ki se plačujejo iz osebnega dohodka. Osnova za združevanje sredstev je plan vzdrževanja kolektivnih komunalnih storitev za leto 1978, ki zajema vzdrževanja javnih površin, zelenih površin, javne razsvetljave, cestno-prometne signalizacije, tržnih površin, parkirišč, pokopališč, cest itd.

Drugi dokument, ki ga je obravnaval izvršni svet, razčlenjuje, oziroma navaja plan komunalnih del v letošnjem letu. Osnutek plana je pripravila posebna delovna skupina, ki je upoštevala srednjeročni program komunalnih del za obdobje 1977 do 1980, plane krajevnih skupnosti in plane delovnih organizacij, ki opravljajo dejavnosti splošnega družbenega pomena. Predlog letnega plana je že obravnavala skupščina samoupravne komunale skupnosti, o njem pa bo do 15. marca potekala javna razprava. Dohodke, oziroma vire financiranja predloga plana specificira in predvideva, da bo samoupravna komunalna skupnost razpolagala z 25.374.000 din. Ti dohodki so bodisi izvirni – lastni, ki se zbirajo na podlagi zakonov in odlokov skupščine občine ali po posredni, pri čemer so osnova pogodbeni odnos, posebni sporazumi ali dogovori, bančni krediti in prenešane sredstva iz občinskega proračuna. V predlogu plana so navedene in finančno ovrednotene naloge, ki naj bi bile realizirane v letošnjem letu. Razdelitev po posameznih skupinah zajema izdatke za cestno omrežje, ostale komunalne objekte, redno vzdrževanje komunalnih objektov in naprav kolektivne porabe, finančni načrt delovne skupnosti in stroške biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice za finančne in druge strokovne usluge po pogodbi.

Izvršni svet na predlog samoupravnega sporazuma in predlog letnega plana ni imel bistvenih vsebinskih pripomb, sprejel pa je nekatera priporočila, katera bi morala samoupravna komunalna skupnost v bodoče upoštevati. Glede na to, da je bilo še v lanskem letu precej objektivnih težav, ki so nekoliko zavirale uspešen začetek delovanja samoupravne komunale skupnosti in se ta še vedno sooča z nekaterimi začetnimi problemi, so bila priporo-

čila izvršnega sveta sprejeta z namenom pomoči za nadaljnje delo. Ker samoupravni sporazum ni bil sprejet do 30. novembra 1977, kot to določa zakon, bo izvršni svet predlagal skupščini občine tudi odlok o določitvi stopnje prispevka za letošnje leto. To mora vsekakor biti opozorilo za naprej. S predlogom letnega plana komunalnih del se izvršni svet kljub nekaterim pripombam strinja, opozarja pa, da se poraba sredstev, tako obseg kot namen, razporedi v skladu z zakonskimi določili in odloki skupščine občine, skratka namensko.

Sklepanje o predlogu delovne organizacije Kovinar Jesenice o zvišanju cen za odvoz smeti je izvršni svet preložil na eno prihodnjih sej. Po predlogu Kovinarja bi se odvoz smeti in odpadkov za gospodinjstva podražil od sedanjih 0,20 din za kvadr. meter na 0,34 za kvadr. meter ter za ostale koristnike od 0,30 na 0,50 din za kvadr. meter. Glede na to, da odstotek predlaganega zvišanja cen močno presega dogovorjenega, to je 12 %, je izvršni svet zadolžil oddelek za gospodarstvo, da prouči in analizira predvideno zvišanje cen vseh komunalnih storitev tistih organizacij združenega dela, ki opravljajo komunalno dejavnost. Takšna analiza bo lahko služila izvršnemu svetu kot pomoč pri dajanju soglasij k novim cenam, pri čemer bo porast cen posameznih storitev mogoč v večjem odstotku, skupen pa ne bo smel presegati 12 %.

Izvršni svet je ponovno razpravljal o gibanju skupne porabe v letošnjem letu in ugotovil, da je v skladu s planskimi dokumenti. Kljub temu, da je odstotek povečanja prispevka iz dohodka pri regionalni zdravstveni skupnosti nad rastjo družbenega proizvoda, izvršni svet meni, da je to v skladu s sklepi 161. seje, saj je zdravstvena skupnost znižala stopnjo prispevka iz bruto osebnega dohodka. Se vedno pa ni usklajeno povečanje sredstev skupnosti za zaposlovanje, za kar si bo potrebno še prizadevati, tako, da bo rast zastajala za rastjo družbenega proizvoda.

Planinsko društvo Dovje-Mojstrana je pričelo v letu 1976 s popravilom Aljaževega doma v Vratih, ki ga je istega leta poškodoval potres. Planinsko društvo je za popravilo vložilo vsa svoja sredstva v višini 690.000 din, pri Planinski zvezi SRS je najelo posojilo v znesku 266.000 din, Planinska zveza Slovenije pa je kot pomoč prispevala 1.604.000 din. Ker zbrana sredstva niso zadostovala, je bilo pri SGP Gradbenec najeto posojilo v višini 1.198.000 din. Glede na to, da prva anuiteta v višini 350.000 din zapade v plačilo 1. marca 1978, planinsko društvo pa denarja nima, je zaprosilo izvršni svet, da razpravlja o dodelitvi 350.000 din kot pomoči družbenopolitične skupnosti pri obnovi Aljaževega doma. Izvršni svet je prošnjo obravnaval in sklenil navedeni znesek odobriti iz rezervnega sklada proračuna občine Jesenice.

Prihodnja, 163. seja izvršnega sveta bo v sredo, 1. marca 1978.
Božo AHEC

OSMA SEJA SKUPŠČINE DELEGATOV KS JAVORNIK – KOROŠKA BELA

V ponedeljek, 27. februarja, je bila v delavskem domu Julke in Albina Pibernik na Javorniku osma razširjena seja skupščine delegatov krajevnih skupnosti Javornik – Koroška Bela.

Predsednik skupščine Franc Brelih je na razširjeno sejo povabil poleg delegatov tudi člane izvršnega odbora krajevnih organizacij SZDL ter predstavnike družbenopolitičnih organizacij.

Skupščini krajevnih skupnosti je bilo posredovano obširno poročilo o delu sveta KS in komisij v letu 1977. Poročilo je bilo dodano še nekaj nalog, ki jih bo treba opraviti v letu 1978. Med nalogami, ki jih je omenjal predsednik sveta KS Zdravko Smolej, je tudi izdelava novega statuta krajevnih skupnosti. Posredovana je bila še informacija o finančnem poslovanju v letu 1977. Predsednik komisije za gospodarska in komunalna vprašanja Niko Praprotnik je obrazložil program komunalnih del za letošnje leto, ki ga bodo realizirali v okviru danih možnosti.

Razprava je bila zelo živahna in polemična, spregovorili pa so tudi o pobudah za preoblikovanje krajevnih skupnosti. O tej zadevi bodo delegati razpravljali še na prihodnjih sejah. Kljub temu pa so menili, da je treba zagotoviti osemurno zaposlitev taj-

nika, ker je vse več nalog, ki jih je treba opraviti. Vse bolj se skladno z ustavnimi določili ter z zakonom o združenem delu in drugimi samoupravnimi akti prenašajo pristojnosti na krajevne skupnosti. Skupščina delegatov krajevnih skupnosti bo o osemurni zaposlitvi tajnika razpravljala in sklepala šele ko bodo znane vse podrobnosti o morebitnem preoblikovanju krajevnih skupnosti.

Načelnik oddelka za gospodarstvo skupščine občine Jesenice Teodor Okrožnik je delegatom obrazložil proračun občine Jesenice za leto 1978. K posredovanemu proračunu je bilo postavljenih več vprašanj.

O stanju pripravljenosti na skupščinske volitve je poročal predsednik izvršnega odbora krajevnih organizacij SZDL in poudaril, da je bilo dosedanje delo uspešno opravljeno, pa tudi izbor kandidatov za delegacijo v zbor krajevnih skupnosti ter delegacije v samoupravne interesne skupnosti je zadovoljiv. Od predlaganih 81 kandidatov je več kot polovica članov ZK, 28 % je žena in prek 30 % kandidatov včlanjenih v ZSMS.

Sprejete sklepe bodo posredovali pristojnim organom v občini Jesenice, kar še posebej velja za sklepe in stališča, ki so bila sprejeta k programu komunalnih del za leto 1978.

LETNI OBRAČUN GASILCEV IZ GORIJ

Prostovoljni gasilci iz Gorij so imeli v svojem novem domu v soboto, 12. februarja, svoj redni letni občni zbor.

PGD Gorje ima 87 članov, mladincev in pionirjev. Gorje so podcenter in spadajo v center Bleda. V lanskem letu so imeli več sektorskih in podsektorskih vaj, pri katerih so sodelovali še gasilske enote iz Rečice, Podhoma in industrijska gasilska enota LIP iz Rečice pri Bledu. Pokazala se je potreba, da bi imeli še več takih vaj, na katerih naj bi bili navzoči vsi dejavniki sodobnega gašenja in reševanja. Potrebno bo tudi bolj tesno sodelovanje z oddelki civilne zaštite, kar vse naj bi prispevalo h krepitvi družbene samozastite in obrambne moči.

V počastitev Titovih in partijskih jubilejev so bila v lanskem letu organizirana številna medobčinska tekmovanja. Mladinci so dosegli odlično drugo mesto in so prejeli pokal od občinske gasilske zveze Radovljica. Člani so dosegli na tekmovanju v Begunjah četrto mesto in so dobili kot darilo gasilski aparat S 9, prav tako od občinske gasilske zveze Radovljica.

Na območju Gorij bo treba misliti na gradnjo požarnih bazenov. Trenutno so na tem območju štirje požarni bazeni in več hidrantov, toda hidranti imajo v večini primerov malo vodnega pritiska, bazeni pa so za precej vasi skorajda nedostopni, naselja so stara in strnjena in v slučaju požara bi bila lahko prava katastrofa. PGD Gorje danes razpolaga z dvema motorkama, z gasilskim avtomobilom, imajo 225 m B cevi, 250 m C cevi, 42 m vrvi in komplet delovnih oblek za tri desetine.

Na občnem zboru so prejeli občinska odlikovanja za dolgoletno vestno sodelovanje v društvu, Anton Černe, Marjan Vidic, Vencelj Božnar in Blaž Kunstelj. Razveseljivo je tudi to, da ima društvo kar pet izprašanih gasilskih strojnikov.

Na občnem zboru je bil prisoten tudi sektorski poveljnik in član občinske gasilske zveze Radovljica, Ivan Lunar. Letos bo na voljo več denarja za preventivo, kajti bolje je preprečevati kot gasiti. Dobili bodo tudi radijske oddajnike in sprejemnike za boljšo medsebojno povezavo v vsakem času. Sprejeli so tudi plan za leto 1978.
Jože Amprožič

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 114. seji, 20. februarja, ponovno obravnaval predlog odloka o upravljanju in razpolaganju s stavbnim zemljiščem. Pretresal je tudi predloge za dodelitev zemljišč za gradnjo družinskih stanovanj v Mošnjah, na Posavcu in v Ljubnem ter ocenil stanje kadrovske evidence na osnovi poročila, ki ga je pripravil oddelek za družbene dejavnosti. Obravnaval je tudi vlogo AMD Radovljica v odločitvi lokacije za izvedbo motokrosa. Na seji so imenovali 20-člansko komisijo za opravljanje nadzora nad zakonitostjo dela OZD in člana koordinacijskega odbora za izdelavo programa razporeditve prostorov družbenega centra v Stari Fužini.

Na 1. seji občinske kandidacijske konference, ki jo je sklical predsednik OK SZDL Radovljica, 23. februarja, ob udeležbi 85 delegatov, so sprejeli volilne dokumente, poročila o opravljenih kandidacijskih postopkih v TOZD in KS ter na osnovi dodatnih predlogov s temeljnih kandidacijskih konferenc določili listo kandidatov za delegate družbenopolitičnega zbora OS Radovljica, ki bo štel 23 članov. Na osnovi stališč in predlogov temeljnih kandidacijskih konferenc so potrdili predlagane kandidate za volilne funkcije v občinski skupščini in v skupščinah SIS ter izrekli soglasje za nosilce volilnih funkcij v skupščini SRS in SFRJ. Določili so tudi kandidata za predsednika izvršnega sveta OS in dva delegata za prvo sejo republiške kandidacijske konference.

Na 1. seji novoizvoljene občinske konference ZK Radovljica, 21. februarja, so delegati sprejeli program nalog OK ZK in njenih organov ter obravnavali predlog dokumentov za 8. kongres ZKS in 11. kongres ZKJ. Na seji so potrdili poročila o urejanju finančnega načrta IK ZK za 1977 in finančni načrt za 1978, leto ter predlog kadrovske komisije za delegate obeh kongresov ZK, ki so jih izbrali s tajnim glasovanjem.

Predsedstvo občinskega sveta ZSS Radovljica je na 34. seji, 21. februarja, pozitivno ocenilo potek večine od 95 temeljnih kandidacijskih konferenc v TOZD in OZD, ki so jih opravili do 20. februarja in imenovali štiri delegate za občinsko kandidacijsko konferenco. V nadaljevanju seje so ocenili potek in vsebino občnih zborov OO sindikata in javne razprave o samoupravnem sporazumu s področja zdravstva. Dogovorili so se tudi o oblikah političnega informiranja v sindikatih ter o izvajanju navodila sindikata o delu razpisnih komisij za imenovanje poslovnih organov v OZD.

V zvezi s prvotnim predlogom izvršnega sveta OS Radovljica o načinu financiranja medobčinskih dejavnosti na Gorenjskem, je predsedstvo OK SZDL zavzelo stališče, da naj se za osnovo, oziroma merilo uporabi razmerje deleža vsake občine glede na doseženi družbeni proizvod. To velja za financiranje skupščine gorenjskih občin, financiranje javnega pravobranilca združenega dela in skupnih inspekcijskih služb, financiranje CP Glas in drugih skupnih nalog na Gorenjskem.

V teh dneh poteka v vseh OO ZSMS v delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih radovljiške občine evidentiranje mladih za udeležbo na mladinskih delovnih akcijah v 1978. letu. Prijave za akcije bodo na predsedstvu OK ZSMS sklenili do 28. marca. Končni izbor kandidatov pa bo opravila komisija za MDA pri OK ZSMS Radovljica do tretje brigadne konference, ki bo predvidoma v začetku maja.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 20. seji predlagalo, da na prvi naslednji seji OK SZDL delegati izvolijo za novega predsednika konference Draga Rozmana, ki je doslej opravljal dolžnost sekretarja konference. Sedanji predsednik Franc Jere bo razrešen po lastni želji zaradi upokojitve. Za novega sekretarja pa je predsedstvo predlagalo Jožeta Meršola iz Verige Lesce.

Sredi februarja so med kratkotrajnim bivanjem v SRS vojaški atašeji, službojuči v SFRJ, obiskali tudi radovljiško občino. Po razgovorih na sedežu občinske skupščine o gospodarskem in družbenem razvoju občine ter organiziranosti LO, so bili v gosteh v Almirji in Elanu. Predstavniki teh dveh delovnih organizacij so jih seznanili s samoupravljanjem in proizvodnimi posebnostmi.

Na skupnem posvetu tajnikov vseh SIS v radovljiški občini, 14. februarja s predstavniki upravnih organov občinske skupščine za gospodarstvo in družbene dejavnosti, so usklajili osnove letošnjih finančnih načrtov in prispevni stopenj za posamezne SIS. Na osnovi stališč koordinacijskega odbora za družbeni plan pri OK SZDL Radovljica so se dogovorili za vsebino gradiva, ki ga bodo tudi letos natiskali v brošuri v 9.000 izvodih. Te bodo do 1. marca razposlali v vse OZD, TOZD in KS v javno razpravo. O predlaganih finančnih načrtih, prispevnih stopnjah in delovnih programih bodo odločale 2. in 3. marca vse skupščine SIS na zadnjih sejah sedanjega mandata.

Po družbenem dogovoru o oblikovanju in delovanju skupnosti za pospeševanje kmetijstva v občini Radovljica, bo združevala sredstva za to skupnost občinska skupščina 20 % od obračunane davka od OD iz kmetijske dejavnosti v občini, 50 % dohodkov od davka od OD iz samostojnega opravljanja obrtnih dejavnosti, ki so povezane s kmetijstvom in delanost od državnega kapitala. TOZD pa iz ostanka dohodka v višini 0,2 %, izobraževalna SIS za kritje stroškov izobraževanja kmetov po potrjenem programu ter kmetijsko zemljiška skupnost za zneske in namene dogovorjene s podpisniki tega družbenega dogovora. Podpisniki bodo prispevali za posebej opredeljene namene tudi druga sredstva iz svojih proračunov in svojega dohodka.

Usklajevalni postopki pri določanju izračuna prispevnih stopenj za SIS iz bruto osebnih dohodkov za 1978. leto, so že pokazali, da je v primerjavi z drugimi gorenjskimi občinami prispevna stopnja v radovljiški občini s 30,61 od bruto OD najvišja. O višini prispevne stopnje bodo razpravljali še na zborih delavcev v združenem delu in na zborih občanov v KS.

Občinska zdravstvena skupnost Radovljica bo imela po zadnjih podatkih, ki jih je obravnaval izvršni svet OS 3.800.000 din presežkov. Na osnovi predloga skupnosti, ki ga je podprl tudi izvršni svet, bodo ta presežek razdelili na štiri dele in sicer za zdravstveni dom Jesenice 1.010.000 din. Od teh sredstev bodo 80 % namenili TOZD dom Radovljica in 20 % za bolnišnico Jesenice. 198.000 din bodo namenili za odpravo posledic potresa na Golniku in 427.000 din za valorizacijo investicij ter 2.090.000 din za kritje finančnega primanjkljaja občinske zdravstvene skupnosti Radovljica.

V šolskem letu 1977/78 se v radovljiški občini na vseh šestih osemletnih osnovnih šolah izobražuje 3.500 in v posebni osnovni šoli 110 učencev. Program pouka izvaja 210 učiteljev. Učni uspeh ob koncu lanskega šolskega leta je bil 97,9 %, otip učencev pa je z 10 % dosegel najnižjo stopnjo zadnjih let. V zadnjih petih letih se je celoten otip znižal za 7,3 %, kar je pripisati boljšim prostorskim pogojem, ki so vplivali tudi na kakovost pouka.

Po podatkih oddelka za gospodarstvo OS Radovljica 13 TOZD in OZD v občini še vedno ni poravnalo svoje finančne obveznosti v 1977. letu za financiranje potreb krajevnih skupnosti v višini 609.000 din.

Na drugi konferenci Ljubljanske banke, temeljne banke Gorenjske – poslovna enota Radovljica, so delegati potrdili zaključni račun poslovne enote, dopolnili sklep o določitvi limitov o katerih odločajo poslovni odbori enot ter obravnavali gradivo in sklepe o finančnih razporeditvah prihodkov in drugih sredstev banke za 1977. leto. Potrdili so tudi program skupnih nalog temeljnih bank v združeni banki za 1978. leto za izboljšanje materialne osnove poslovanja.

Na zadnji seji skupščine stanovanjske samoupravne skupnosti Radovljica so delegati ocenili delo skupnosti v 1977. letu in sprejeli program za 1978. leto. Razprava je tekla tudi o možnostih za rešitev stanovanjske problematike od potresa prizadetih občanov in organizacij. Sprejeli so predlog preizkusa za gradnjo stanovanjskih blokov v Cankarjevem naselju v Radovljici ter potrdili samoupravni sporazum o združitvi v temeljno banko Gorenjske. Dogovorili so se tudi o pogojih in merilih za pridobitev premij na osnovi namenskega varčevanja do 1980. leta.

Za obnovitvena dela, sanacije in investicijska vzdrževalna dela je izobraževalna skupnost Radovljica v 1977. letu porabila 4.175.565,75 din. Iz sredstev rezerve je namenila za sanacijo šolskih zgradb poškodovanih ob potresu v Boh. Beli in v Srednji vasi v Bohinju 840.400 din, za adaptacije šolskih objektov v breme družbene amortizacije so porabili 307.839,55 din, za sofinanciranje obnove in dozidave šole v Jurovskem dolu pa so na osnovi sklenjenega samoupravnega sporazuma namenili 43.000 dinarjev.

V dvorani tovarne Verig Lesce je bilo na pobudo predsednika konference osnovnih organizacij sindikata Jožeta Hozjana in predsednika DPD Svoboda Lesce Jožeta Avsenika, 15. februarja, posvetovanje predstavnikov Verige, DPD Svoboda, trgovskega podjetja Murka, Žito Lesce, Merkur – Železnina Radovljica, LB – enota Radovljica, TD in KS Lesce, izvršnega sveta OS in kulturne skupnosti Radovljica o možnostih za skupno akcijo nakupa novih instrumentov za godbo na pihala. Dogovorili so se za najetje posojila v višini 600.000 din pri LB – enota Radovljica. Po sporazumu, ki ga je pripravila posebna delovna skupina, bo posojila najela kulturna skupnost, sredstva pa bodo sporazumno prispevale vse vabljenе delovne organizacije.

Izvršni odbor občinske organizacije Rdečega križa Radovljica je v začetku februarja na Bledu uspešno izvedel 24 urni tečaj ekip za socialno delo v enotah CZ v krajevnih skupnostih. Razen tega so organizirali tudi 16 urni tečaj prve pomoči za voznike motornih vozil pri AMD Radovljica ter 8 urni tečaj prve pomoči za delavce cestnega podjetja v Lescah. V programu za marec je predvideno, da bodo organizirali dva 20 urna tečaja prve pomoči za delavce GG Bled.

V Plamenu Kropa so v 1977. letu dosegli količinski plan proizvodnje z 96 % po vrednosti pa 110,2 %. Lani so skupaj prodali 8.840 ton svojih izdelkov v vrednosti 187.438.000 din, ali 47 % več kot 1976. leta. V izvozu so svoje obveznosti izpolnili 90,54 od tega so presegli plan izvoza na konvertibilno tržišče za 39 na klirinško področje pa zmanjšali za 19 %.

Lep zgled povezovanja kulture z združenim delom je pokazal tudi kolektiv Ljubljanske banke – enota Radovljica, ki je ob Prešernovem dnevu pripravil svečano otvoritev likovne razstave člana LIKOR pri ZKO Radovljica, nadarjenega amaterskega slikarja Miroslava Pengala. Izbrana olja in akvareli so bili na ogled tudi vsem obiskovalcem banke do 18. februarja. Lani je v radovljiški banki razstavljal tudi blejski akademski slikar Janez Ravnik.

Muzej talcev v Begunjah si je lani ogledalo 57.805 domačih in tujih obiskovalcev, ali za okoli 8.000 več kot leta 1976. Močno je naraslo število obiskov tudi v Cebelskem muzeju Radovljica, kjer so zabeležili 10.044 obiskovalcev, kar je nekaj nad 3.000 več kot predlanskim. Linhartovo spominsko sobo v radovljiški graščini si je ogledalo nad 6.000, Šivecovo hišo pa 7.800 obiskovalcev, kar je tudi za okoli 1.000 več kot 1976. leta. Kovski muzej v Kropi je lani videlo nad 16.000 ali 3.000 več domačih in tujih obiskovalcev kot predhodnega leta.

PRED KONGRESI ZVEZE KOMUNISTOV

Nadaljevanje

POLOŽAJ IN VLOGA SOCIALISTIČNEGA SUBJEKTIVNEGA FAKTORJA V DELEGATSKEM SISTEMU II

V prvem delu razmišljanja Edvarda Kardelja o naslovnem vprašanju, v študiji Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, je poudarjena izjemno važna naloga pri podrobnem določanju in utrjevanju položaja in odgovornosti subjektivnih socialističnih sil v delegatskem sistemu. Osnovna misel izražena v prvem delu je, da bo delegatski sistem lahko v polni meri opravljal svojo družbeno vlogo samo, če bodo subjektivne socialistične sile družbe z zvezo komunistov na čelu njegov organski del, se pravi faktor njegove zavesti. Le-ta pa se mora začeti pri delegacijah temeljnih samoupravnih organizacij in skupnosti. Organizirane sile socialistične zavesti potemtakem morajo biti odločilen faktor za vesti delegatskega sistema, vendar tega ne moremo razumeti, še manj pa lahko deluje kot komanda zveze komunistov nad celotnim sistemom. Edvard Kardelj v nadaljevanju pravi:

»Svojo zgodovinsko vlogo pri graditvi socialistične družbe lahko delavski razred kot vodilna samoupravna sila uspešno odigra samo kot organizirana sila v združenem delu, kot organizirana sila v samoupravnem uresničevanju svojih socialnih, kulturnih in drugih interesov, kot organizirana idejno-politična sila pri neprestanem krčenju poti, ki vodijo k uresničevanju njegovih dolgoročnih zgodovinskih interesov in smotrov, kot organizirana sila pri obrambi socialističnega razvoja v družbeni praksi. Samoupravljanje mora izražati vse manifestacije biti delavskega razreda. Zato ne more biti samo nekakšen instrument izključno empiričnega delovanja delovnih ljudi pri uresničevanju njihovih vsakodnevnih interesov v združenem delu, posebno pa ne more biti instrument nekakšne spontane vladavine množic, ker bi to privedlo do deformacij celotnega samoupravnega sistema.«

Da se to ne bi zgodilo, oziroma, da bi to preprečile, poudarja Kardelj, morajo biti subjektivne sile ustvarjalne družbene zavesti organizirane sestavni del sistema samoupravne demokracije »in izraz demokracije samoupravne aktivnosti samoupravnih skupnosti, ne pa nekakšna idejna propagandistična sila zunaj tega sistema ali klasična politična stranka nad njim. Vedno so obstajale idejno-politične sile, ki so formirale in organizirale družbeno zavest, osvetljevale dolgoročne perspektive in se bojevale za napredek.«

Po ustavi, nadaljuje Edvard Kardelj, so v delegatskem sistemu prisotne — poleg delegacij parcialnih interesov, ki se izražajo v številnih delegacijah združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti itd. — kot njegov sestavni del tudi delegacije družbenopolitičnih organizacij. Le-te nimajo niti privilegirane, niti monopolne pozicije v delegatskem sistemu. Pri odločanju so pravzaprav zelo omejene, kar je izraz dejstva, da te organizacije ne razpolagajo s političnim monopolom v družbi, temveč lahko z drugimi delegacijami enakopravno sodeluje pri odločanju samo takrat, ko gre za vprašanja, ki se nanašajo na določanje smeri razvoja socialističnega sistema in na zagotavljanje takšnega razvoja. »O vseh drugih vprašanjih delegati samoupravnih subjektov, praviloma oziroma z redkimi izjemami, ki jih določa ustava, sprejemajo svoje sklepe brez sodelovanja delegatov družbenopolitičnih organizacij, s čimer je onemogočeno, da bi kakršnakoli osamosvojena politična sila zunaj delegatskega sistema dobila monopol na državno oblast.«

Toda s svojo udeležbo v delegatskem sistemu,» nadalje razmišlja Edvard Kardelj, »imajo družbenopolitične organizacije, znanost, kultura, strokovne službe ne samo možnost, ampak tudi dolžnost odkrivati delegatom širše vidike posameznih odločitev, ki naj jih sprejmejo. Seveda morajo delegati na koncu samostojno z večino glasov sprejeti sklepe, toda udeležba organiziranih sil socialistične zavesti v delegatskem sistemu prispeva k temu, da so ti sklepi pravilno kvalificirani in napredni. Seveda se to ne dogaja in ne bo dogajalo vedno. Vodilne socialistične sile doživljajo in bodo doživljale pri tem tudi neuspehe, ker se bodo posamezne delegacije in delegatske skupščine včasih odločale tudi proti njihovim stališčem. Vendar je od objektivnosti, se pravi realnosti stališč teh sil kakor tudi od njihove sposobnosti prepričevanja odvisno, ali se bo to dogajalo samo izjemoma ali pogostejše.«

Nadaljnja graditev političnega sistema odpira tudi vprašanje, kako naj se organizira tudi delegatski sistem sam, »da bi zagotovil integracijo vseh tistih družbenih sil, ki mu lahko samo kot organska celota zagotovijo, da bo zares močan demokratični nosilec in glavna gibalna sila družbe. Delegatski sistem bi namreč morali graditi tako, da bi celotna struktura družbene zavesti sodelovala pri vsakodnevnem delu delegatskih skupščin in drugih delegatskih teles in njihovih izvršnih organov ter pri sprejemanju njihovih sklepov oziroma da bi to odločanje delegatskih teles bilo izraz zavesti ustvarjalne sposobnosti celotne družbe.«

Edvard Kardelj pravi, če bomo delovali v tej smeri in da bodo ključne pozicije predvsem v delegatskem sistemu trdno v rokah socialističnih sil, potem bomo lahko govorili o utrditvi stabilnosti delegatskega sistema, s tem pa tudi o nadaljni demokratizaciji naše družbe. Zato moramo celotni delegatski sistem in z njim povezane mehanizme odpreti za vpliv celotne družbene strukture oziroma za vpliv ustvarjalnega subjektivnega faktorja družbe.

»Prav zato se,« zaključuje to poglavje Edvard Kardelj, »skoraj kot osrednje, postavlja naslednje vprašanje: kako vgraditi v naš delegatski sistem in v vsakodnevno delo delegatskih skupščin, izvršnih in drugih organov — in to vseh, tako tistih v sistemu družbenopolitičnih skupnosti kakor tudi tistih v sistemu samoupravno združenega dela — vlogo, vpliv in demokratično organizacijo subjektivnega faktorja socialistične in samoupravne zavesti in ustvarjanja in kako zagotoviti, da bo ta subjektivni faktor družbe prek delegatskega sistema vplival na delo teh organov, s tem da bo za svoje delovanje hkrati tudi demokratično javno odgovoren množicam samoupravljalcev.«

PRAZNOVANJE POMLADI — ALI

Kako na ljubljanskem Barju in v cerkvi, nekdanj posvečeni Jezusovemu krušnemu očetu, 61000 Ljubljana, Zrinskega 9, snema Franc Štiglic doslej najdražji slovenski celovečerni film »brez posebnega družbenega pomena«

PUSTNO POROČILO
FILMARKEGA DELEGATA
JESENIŠKE KULTURNE
SKUPNOSTI SVOJI RESNIČNO
SPOŠTOVANI BAZI

Zgodilo se je še pred Adamom.
(Glej: Jack London!)

Kulturni skupnosti na naših čistihi, sončnih, zelenih, v pomladnem cvetju kipecih in v jesenskih vinskih rdečih barvah prelivajočih se Jesenicah je prišlo na misel, da me je delegiral kot filmarskega delegata v tvojemu imenu, spoštovana kulturniško plačujoča jeseniška baza, v Volfandov odbor za kinematografijo pri KSS.

Kako se je kaj takega moglo primeriti, bi ti, draga baza, težko razložil. Že ni bilo pri roki bolj pripravnega imena.

Vse kaže, da si bom pri Volfandu zaslužil beneficiran delegatski staž. Kdaj boš, spoštovana baza, že končno razpisala reelekcijo za svojega osivelega, postaranelega delegata, ki ga je nekakšen ljubi bogec ob rojstvu prikrajšal za najdragocenejšo spoznanje:

V življenju drži jezik za zobmi! Posebno še tedaj, če je ljudem prišlo na misel, da so te kam po kratkem postopku oddelegirali.

Za božjo voljo:

Bom v tvoj odbor sedel do svoje ga penziona? S sporazumarsko papirnato vojsko sem že tako do konca zatodiran, da mi rahli prosvetni živci čisto popustijo, ko mi PTT pred vsako Volfandovo sejo radodarni rok prinaša v hišo cele gore papirja. Zmeraj v najbolj mogočnih pisemskih ovojnicah. Včasih kar v fasciklih. Vselej označeno kot »nujno«.

Potem tvoj delegat, moja nadvse cenjena volilna baza, ki se ti je komajda sanjala, koga si izvolila in kam si ga poslala, bere. Sempatja se mora predbrblati skozi petdeset ali celo sto strani. Če niso pravilniki in sporazumi, še kar gre. Kar pošlje Milan Ljubič alias Viba film, je vedno napisano dobro, prav in zanimivo. Za lep in bogat jezik sem se vedno pripravljen dati podkupiti.

O tem, da se vsega, kar piše v pravilnikih in sporazumih, ne da zmerom čisto in docela jasno razumeti, pa ti, moja spoštovana baza, veš prav gotovo vsaj toliko kot tvoj delegat. Gre pač za pesniška besedila. Kakor me je sram, moram vendarle priznati, da modernih pesnikov velikokrat ne razumem.

Ne glede na to pa me je po zadnji Volfandovi seji zbudilo pri srcu. Pomeni:

Zapekla me je vēst.

Plavžar, martinar, komunalec, šomašter in župan plačujejo svoj filmski kulturni dinar. In ti, tovariš, si kot delegat vseh teh plačnikov moralno odgovoren, kako ga bodo v republiškem merilu obrnili? Torej?

Bazo je treba obvestiti, kako jo zastopaš na delegatski ravni. Množičnih kulturnih zborovanj, na katerih bi se lahko izprsil s svojim poročilom, ni.

Ostanejo le še tipke na pisalnem stroju.

Baza, tvoj delegat poroča:
Na pustni torek. 7. februarja Anno Domini 1978. Na dan, ko se ti, spoštovana baza, podiš v pustnih maskah po zakajenih, zasmrajenih, zarobanih in nevarno spolzkih Jesenicah, tvoj zagamani filmarski delegat v poznih nočnih urah piše zate poročilo. Lahko potem upa, da ga boš s primerno pozornostjo vzela na svoje dragoceno znanje?

UVOD

ali

kako se navadna prosvetarska reva iz province uvēde sama po sebi v kak republiški odbor kot delegat svoje spoštovane baze

Za začetek:

Bojim in tresem se, kako bom vse svoje delegatske pretresljaje sporočil širokim ljudskim množicam. Mislim: sporočil tako jasno in presunljivo, da bi sploh nikomur ne bilo treba nič razmišljati ob branju tegale pozno-nočne sestavke.

Lahko bi se zgodilo, da bi mi med vrstice treščil kak jezikovni meteor. Če bi prišlo do takšnega spodrsrlaja, vēdi, moja baza:

Tvojemu delegatu so »tovariši od zgoraj« razložili tisto reč v takó posodobljeni slovenščini, da to docela in popolnoma presega njegovo povprečno slovensko pamet. Moj inteligentni kvocienť še kitajskega v vsem ne dosega.

Na prvi seji Volfandovega odbora sem bil neopravičeno odsoten, ker

sem bil opravičeno sredi počitnic na potovanju zunaj državnih mej.

Druge seje, spoštovana baza, se je tvoj delegat že udeležil. Da bi v tvojemu imenu razmišljal o slovenski filmski kulturi, da bi v tvojemu imenu glasoval, kam in za kaj boš dal svoj filmski kulturni dinar, da bi v tvojemu imenu filmskokulturne baze samoupravno odločal o tistem, o čemer so se nekaterniki že zdavnaj prej nesamoupravno odločili.

Sejo so sklicali v poslanskem klubu.

Kako, prosvetarsko kulturnofilmarški delegat iz province, boš zbral korajžo za vstop v pritlično poslansko katedralo?

Že pri vratarju sem začutil silno potrebo, da sem vprašal za WC. Na stopnišču sem se znašel ves prepoten. Na vratih v sejno dvorano je manjkalo le še nistrč, pa bi se podelal v hlače. Čeprav nerad, moram priznati, baza, da je tvojemu delegatu na vhodu zaprlo delegatsko sapo.

Ob lazinenji fotelji. Kdo vse se je posajal vanje dan pred tēm! Razkošne mize. Komu so servirali sinoči z njih?

Zdaj pa ti, podelani jeseniški železarski prosvetarski revež? Kam boš položil svojo zadnjo plat?

Nekam, kjer me ne bo nihče opazil. Vragisgavēdi, koga bo še veter znesel v tale prostor.

Pa se primaje Dušan Zgonec. Srečno naključje.

Z Dušanom sva že pred četrto stoletja uživala v filmskovzgojnihseminarjih. Sedma umetnost nama je zmedla še tisto nekaj pameti, kar sva je v dobrih starih časih še premogla. Zaljubila sva se v film, v Charlieja Chaplina, Franceta Stiglica in Orsona Wellsa, da o eksplozivnih Evah sploh ne govorim.

Ampak sva imela srečo, moja baza:

S filmskim flancanjem, s kakršnim nas zdaj že nekaj časa pošilju-

nežev — xyz za tvojega delegata, moja baza.

In potem je kulturniško prosvetna delegatska reva zlezla vase. Kako more priti komu sploh na misel, da pošlje v svojem imenu takšnegale supermaterja v sam filmski slovenski vrh? Ob slovečih zvezdnikih in zvezdah sem se zmajhnil v popolno ničlo.

Ampak samo dotlej, dokler nismo začeli govoriti o denarju. Bog pomagaj, kakšni apetiti! Vsi bi radi zajemali z veliko žlico. Jaz pa doma v prosveti, v šolstvu, ki si že od svobode sēm zateguje pas. Torej sem dvigal roko, prosil za besedo, terjal pojasnila ali zagreto ugovarjal. Slo je vendar za tvoj filmski kulturni dinar, moja baza! Odslužen v potu tvojega obraza pri martinovkah, na plavžu, v sejnih sobah in uradih, pri kavici, za prodajnim pultom, v učilnicah, na cesti, v valjarnah, pri obrabljenih žičarskih strojih ali za volanom na lokalcih.

Tvoj delegat, volilna baza, je tedaj doživljal nekaj, česar bi noben pošten marksist v današnjih vesoljskopoletnih časih nikoli ne priznal:

Čudež.

Predsednik odbora Jože Volfand je ugovorom tvojega delegata največkrat pritrdil. Amen. Pika.

Jože Volfand je enkraten človek. Kljub mojim moškim zastarelim delegatskim letom ga lahko malo manj kot obožuješ. Celó če si popolnoma normalen. Mlad fant, pameten in razsoden. Eden redkih, ki ne poznajo mlačve prazne slame. Ki se ne rinejo s komolci »comme il faut«. Ki tudi tovarišem od zgoraj upa reči:

»Dosti!«

Ki zine, kadar dvigneš roko: »Lahko govorite dve minuti!«

Ki že na začetku seje pravi: »Ob treh moram biti v Celju. V razpravah bomo torej kratki, jasni in jedrnatí.«

Tako so tisti, ki bi radi flancali, že na začetku seje prikrajšani za vse, kar bi radi od sebe dali. So pa izjeme. Včasih Volfand zaradi vis maior odpove...

Vendar je naše seje povzdignil v tak dogodek, da sem prav nesrečen, če ne morem biti zraven. In se prav bojim, da mu bo kakšna zmešana

France Štiglic daje navodila Simonu, kako mora steči za krdelom kurentov

jejo s televizije, nama je bilo prizaneseno. Slovensko filmsko nebo so v tistihi časih osvetljevale vse drugačne zvezde. Nekakšni filmski zaganci, ki so se vzdignili v višino s francoskim novim valom. Ki so nam o filmu prepevali slavospeve, da smo ga vzljubili, ne le razumeli.

Ves srečen, ker sem v svečani praznoti dvorane v klubu ljudskih odposlancev srečal znanega človeka, sem mu od veselja skoraj zdrobil roko.

Potem je prišel on. Jože Volfand, predsednik odbora za kinematografijo pri kulturni skupnosti Slovenije.

Kakšen poba, ljube moje! Lep, skrvžan, nasmejan. Odločen.

Ko nas je pozval k posluhu in razložil dnevni red, sem bil res firbčen, kaj bo ratalo iz njega.

Med tēm so se namreč fotelji napolnili. Mnogi sejniki so se poznali med seboj, se presenečeno pozdravljali in si stiskali roke, ker jih je od zadnjega snidenja ločila dolga noč ter si hiteli pripovedovati bogve kakšne marnje.

Tvoj delegat, spoštovana baza, je previdno in napol skrivaj pazljivo prebral spisek vseh sejalec. Z zadovoljenjem je ugotovil, da so mu imena kar domača. Potem si jih je začel predstavljati po televizijskem spominu. Nikogar namreč ni bilo, ki bi rekel:

»Tovariši, povejte, kdo je kdo!«

Prepoznal je Jožeta Galeta, Matjaža Klopčiča, Janeta Kavčiča, Rapo Šukljeto, Milana Ljubiča, Stanko Godničev, Vladimirja Kocha, Viktorja Konjarja in sebe. V foteljih pa se je potapljala še reka mladih dolgolasec in starih molččč-

reelekcija zmaknila stolček, na katerem zdaj sedi.

To sploh ni »stolček«. Kulturni skupnosti Slovenije se je z veliko srečo posrečilo postaviti stol enemu najbolj sposobnih kulturnikov v naši domovini.

Ko bi imeli dosti Volfandov... (Oprostite, baza: delegatske sanje.) Dovolj Volfanda. Bo že še prišel na vrsto.

Za zaključek tegale uvoda:

Baza, tvoj kulturniško-filmarski delegat predirja v eni sapi vso Miklošičevo, da bi na Cankarjevi 5 ne zamudil uvodnega akorda. Vmesnih semaforjev in ovinkov sploh ne štejem. Da ti bo jasno, moj kulturni jeseniški železar:

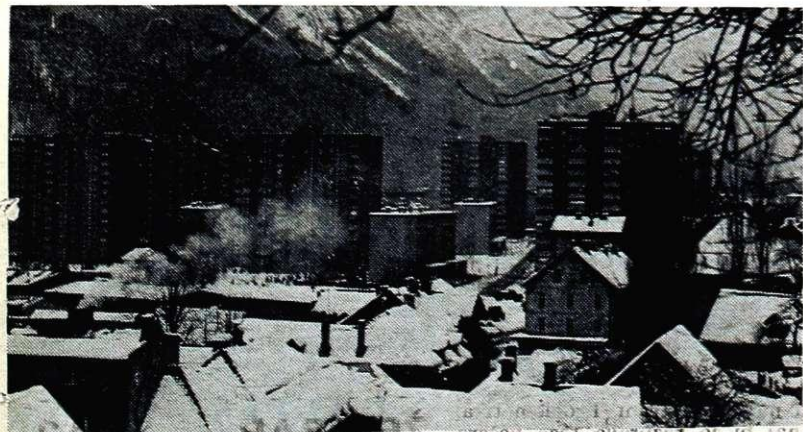
Ko ti ždiš pri stroju, si tvoj filmarskokulturni delegat na vse kriplje prizadeva, da bi ne zamudil seje. Da bi pri tvojemu filmsko kulturnem dinarju mogel reči, kam naj gre. In ali je prav, da gre tja, kamor so ga namenili.

Na neki zgodnji seji je tvojemu delegatu, baza, prišepnila hitropiskarica, da je jeseniška kulturna skupnost poslala v republiške odbore najbolj tečne delegate. Nič kinkavcev. Protestnike. Ki se naježeni borijo za vsak tvoj kulturni dinar. Ki pa ga tudi radi primaknejo, če gre za dobro stvar. Ki vedno resno razmišljajo, ali te bo ta tvoj kulturni dinar kulturno obogatil ali pa boš dobil zanj šaro, o kakršni poje Janez Menart v svojem Antisongu:

Anti-film norce brije
pa dobi cel kup nagrad,
ker ob njem žirijo zvije,
da potem gre laže srat.

Anti-pesem je potiskan
(malo trd) klozet papir.
Anti-glasbo rit nam piska,
če zdravnik nam da klistir.

Pogled na Plavž z Razgledne poti (Foto: B. Blenkuš)

Anti-kip je, kar razstaviš:
čevlji, guma, drek, mravljin.
Anti-sliko pa napraviš,
če v okviru kažeš klinc.

Anti-drama je predstava,
kjer nam kdo pokaže rit,
zraven punco ošlatava,
s penisom pa vrta zid.

(Janez Menart, Pod kužnim znamenjem.
Državna založba Slovenije.
Ljubljana 1977. Stran 137.)

Da sva si na jasnem, moja baza:
Tvoj filmskokulturniški delegat
je prešel rusko, sremsko in tržaško
fronto. Kako bi potem z lokalizirane
slovenske filmske ne odnesel cele
glave (v tvoje dobro)?

Glej:
Storila si napako.
Bojev sem že sit. Rad bi se umak-
nil v *splendid isolation* (bleščečo
osamljenost).

JEDRO

ali

kako lahko delegat zve, da so filmi
lahko »posebnega družbenega
pomena« ali pa brez njega
(pomeni: »brez posebnega
družbenega pomena«)

Sam ljubi Engels vé, spoštovana
baza, da se moraš za tole poročilo
zahvaliti Hvali.

Volfand je v sredo, 1. februarja te-
ga leta, točke dnevnega reda kar na-
prej prelaga na drugo sejo. Menil
sem, da je sejanja konec. Skorajda bi
se že vzdignil. Ob finančnem prora-
čunu smo v glavnem soglašali, da je
prazen in neumen. Kdor bi rad de-
nar, naj pride na drugo sejo našega
odбора. Če nas bo prepračil, da ga bo
dobro uporabil, mi bodo stari mili-
ončki padli v žakelj.

Potem se je nekdo odhrkal. Prvič
sem ga videl.

»Opravičujem se, ker bom v raz-
pravi malo daljši...«

Kot škotskega Gorenjca me je
uvod vrgele pokonci. V imenu svoje
baze sem stotistično vzdignil (poško-
dovano) roko:

»Menda smo že sklenili, da tule
nihče ne sme govoriti dalj kot pet
minut?!«

Glavé navzočih so se sklonile kot
pri pogrebu. Volfand se je zamišlje-
no zagledal v pisno predlogo. Vinko
Kramar iz Gospodarske zbornice je
snemal očala in brskal po papirjih.
(Kakor da bi brez očal sploh lahko
kaj prebral.)

Trenutek popolne tišine.

Tvoj delegat, baza, je čakal na
odgovor.

Gani bilo.

Na hrbtno stran vibafilmskega
poročila o realizaciji filmske proiz-
vodnje v letu Gospodovem 1977 po-
stanju XII (beri: december) sem na-
kracal *Kdo je to?* in zajetni papirnati
sveženj porinil k svoji ljubki sosedki.
Ne vem, kako ji je ime in kako se
piše. Vem pa, da ima opraviti z de-
narjem pri Viba filmu. In vseh mi je,
ker se že nekaj sej zapovrstjo posede
s meni.

To, prosim, moja baza, je člove-
ško. Kako bi se starcu ne tajalo srce,
ko ga ob strani greje mlada ženska?
Sosedja si je pri meni sposodila ci-
gareto. Med prižiganjem in prvimi
dimom je napisala že odgovor:

Ivan Hvala. Predsednik program-
skega sveta Viba filma.

Dobesedno. Naprejšnjega besedila
raje ne prepisujem. Tovariš, ki bo
v razpravi malo daljši, prihaja z viš-
jega foruma...

Potem je tvoj delegat, moja spo-
štovana baza, poslušal skoraj eno-
urno govoranco o filmih posebnega
družbenega pomena in filmih brez
posebnega družbenega pomena.

Jasno, da sem eksplodiral. V tvo-
jem imenu, moja kulturna kulturni-
ški filmski dinar plačujoča baza.

Film je umetnost. Umetnost pa je
za narod posebnega pomena. Za slo-
venskega še posebej, ker smo majhen
narod.

Si že kdaj zamudil kak slovenski
film, železar? Komunalci? Si se na-
smejal ob Sreči na vrvi? Ob Gale-
tovih Kekcih? Si jokal s Petrom ob
Ne joči, Peter? Kaj pa vse tisto, kar
so ustvarili Stiglic, Ljubič, Bevc?

Pokojni Francé Kosmač? Kako bi
mogli pozabiti Staneta Severja in
Julko Starčičevo pa Maksa Furijana
v Trenutkih odločitve? Pastirce?
Gade?

Tropičje.

Tvoj delegat, spoštovana baza, je
v enolnem referatu zvedel, da bo
novi slovenski celovečerni film
PRAZNOVANJE POMLADI pre-
drag, ker bo veljal skoraj poldrugo
storo milijardo.

PRAZNOVANJE POMLADI re-
žira France Stiglic. Dal nam je NA
SVOJO ZEMLJO, DOLINO MIRU,
NE JOČI, PETER! pa še vrsto dru-
gih. Njegov najnovejši film naj bi bil
brez posebnega družbenega pomena,
ker je drag.

Sprašujem, draga baza, kaj ni
drago.

Tistih nekaj tisoč simpozijev, ki
jih organiziramo vsak mesec? Z
mednarodno priznanimi dnevnici
v dolarjih za udeležence z vseh petih
kontinentov? (Island sem namen-
oma izpustil. Pa Bojan Kržaj? Pa
Mima Jaušovec? Pa Brest, Olimpija

in Elan? Pa zavodi za spomeniško
varstvo? Pa domovi za starostnike
in onemogle? Pa Svet knjige? Zim-
ska olimpiada v Sarajevu? Pa mili-
joni delegacij, ki jih po protokolar-
nem urniku sprejemamo doma? In
tiste, ki jih z lastnimi letali pošil-
jamo po svetu? Dagmar Šuster?

Najcenejše je še zmeraj šolstvo.
To, draga baza, čutim že trideset
let na svoji koži. In nikomur ne do-
volim, da bi ob tem rekel ne.

Film pa je drag. Če ga hočemo
imeti, moramo zanj plačati svoj kul-
turni dinar. Kislega obraza ali pa
z nasmeškom. Ne moremo pa reči,
da je novi Stigličev celovečerec film
brez posebnega družbenega po-
mena!

Če PRAZNOVANJE POMLADI
ustvarja umetnik Stigličevega kova,
bova, moja baza, skupaj uživala
pomlad. Zato je tvoj delegat dvignil
roko:

»Za!«

V žepu mi je tičalo povabilo Viba
filma, naj si v četrtek, 2. februarja
1978, ogledam snemanje najdražjega
slovenskega celovečerca (na lastne
stroške). Tebi, moja spoštovana
baza, ni prišlo na pamet, da bi mi po-
vrnila stroške za vožnjo gor in dol pa
sem in tja. Tvoj delegat, moja baza,
se kar naprej nekam fura, dobi pa
zato navadno običajen drek.

Pravičen moram biti:
Prosvetariji smo tako nenavajeni
predlagati potne obračune, da se po-
čutimo kot grešniki, kadar se nam
kaj podobnega izmuzne izpod prstov.
Kriv sem.

Šel sem na pot, potnih stroškov pa
tebi, moja baza, nisem obračunal.
Kulturnikom se nam pač včasih zdi
veselo, če lahko požiramo kulturo,
pa čeprav moramo za to žrtvovati
svoj revni prosvetarski denar.

ZAKLJUČEK

ali

kako je tvoj delegat doživel
na ljubljanskem Barju v snegu
in dežju prvič v življenju zibajoče
se ljubljansko Barje ad hoc,
Franceta Stiglica, njegove kurente,
prignane iz vseh slovenskih krajev,
in v zmešanem vremenu videl čudo
vseh lepoto.

Ljubljana. Zrinskega 9. Nekdaj
cerkev, posvečena Jožefu (če bi mu
kdo rad rekel sveti — prav). Sedež
Viba filma. Njihov atelje. Interieur,
da se izrazim po francosko. Tu po-
snamejo vse tisto, česar nikoli in
nikjer ni bilo v naravi.

Viba film, *entreprise de produc-
tion, exportation, importation et
commerce de films*. Slovensčina je že
od zdavnaj moj konjiček.

Torej se je tvoj delegat 2. februar-
ja 1978 ob enajstih dopoldne pred
vibovski cerkvijo zbral. Direktorja
jeseniškega kinematografskega po-
djetja Rozmana sem komaj prepo-
znal. Vendar mi je srce veselo zacin-
gljalo. Skrajni Gorenjec se počuti
bolj sproščen, če v Ljubljani slučaj-
no naleti na domačina.

Družba je pisana. Manjkajo žeg-
narji, ki dajejo denar za slovenske
filme. So se ustrašili snega, dežja?
Posedemo se v avtobus.

Peljem se na ljubljansko Barje,
kjer so filmarji ponaredili vas z
Dravskega polja. Milan Ljubič *alias*
Viba film vihti v desni roki mikro-
fon. Prirčno pozdravlja tisto četrti-
no riti, ki smo posedli avtobus. Go-
vori, govori, govori... Moram reči,
baza, da dobro in tekoče in pametno
in slovensko in filmsko upodablja-
joče flanca. Lahko govori cele ure.

Misli se mu kar pode po glavi. Tvoje-
mu delegatu, baza, ob vsem, kar mu
je sporočal Ljubič, sploh ni utegnilo
biti dolgčas. Še malo, pa bi mu počil
bobnič v ušesu. Zares moram prizna-
ti, baza:

Ljubič bi zapeljal še tako lepo
žensko, kakršna je sedela zraven
mene.

Zdaj, baza, da ne boš počila od
smeha:

Po treh ekskurzijskih urah so pri-
šepnili tvojemu delegatu, da je v
avtobusu sedel zraven Ljubičeve
žene! In ta ženska bi rada naredila
iz mene intervju! Iz te moke ne bo
kruha.

Orlova vas je mimo. Avtobus se
kot pijanec zaziblje v plavajočo Bar-
je. Viatorjeva barka bi lahko celo
potonila v šoto. Madoncaantifriz, v
njej sedi vendar tvoj delegat, visoko
spoštovana baza! Ga boš z Viatorje-
vo kripo vred pustila utoniti?

Preden je Ljubič utegniti reči, da
smo na cilju naše vožnje, sem zmolił
confiteor in mea culpa (hudič ga
védi: vse lahko pride prav!), kajti
naš vibrator je po tisti cesti dobe-
sedno plaval. In če utonemo? Jaz
nisem Borut Petrič. Za Jalenove mo-
stičarske junake sem tudi že prestar.

Končno je Ljubič rekel, da smo na
cilju naše vožnje. Izkrčali smo se.
Tvoj delegat je tedaj iz same hvalež-
nosti, ker se je rešil, pomislil na ženo
in otroke.

»Še kakšen kilometer!« pravi Lju-
bič.

Prekles sem Ljubičev barjanski
kilometer. Gorenjski so najmanj za
polovico krajši.

Čofotali smo po snegu, dreku, mi-
mo tehničnih ekspertov Viba filma,

ki so sproti sipali z lopat rdeč pesek,
da bi utrdili pot, po kateri se iz dne-
va v dan prevaža vse, kar potrebuj-
mo Slovenci, da bi z Viba filmom
in Stiglicem ter kurenti zaprazno-
vali pomlad brez posebnega družbe-
nega pomena.

Med hojo nam je pokrival pokriva-
la sneg z dežjem. Previdneži so si
že doma nabavili marele. Tvoj dele-
gat, baza, je pogumno odkorakal
v svet brez nje. Prvič v življenju na
ljubljsko Barje.

Prosim, baza, da ne zameriš dele-
gatu, ko ti tako odkrito priznava
svoje pomanjkljivo domovinskozem-
ljepisno znanje. Brez Ljubiča in
Viba filma bi si ga najbrž nikoli ne
obogatil.

Potem smo prišli tja. V filmski po-
snetek vasi z Dravskega polja na
ljubljskem Barju. K Francetu
Stiglicu, njegovim kurentom, sne-
malcem, asistentom in vsem, ki
ustvarjajo PRAZNOVANJE PO-
MLADI v snegu in dežju brez poseb-
nega družbenega pomena.

Garašto, moja baza! Firbi smo
se zvrstili za Stiglicem, ki smo mu
bili figo mar. Obdeloval je Simona.
Dopovedoval mu je, kako mora steči
za krdelom kurentov. Potem je zapel
megafon. Kurenti so se spustili v
snegu v ték. Za njimi je zdivjal še
Simon.

Ni bilo dobro. Vse skupaj so še
enkrat ponovili. In znova. In znova...
In znova... V snegu, dreku in
dežju. Znova. Znova. Stiglic je brez
posebnega družbenega pomena kar
naprej majal z glavo. Ustvarjal je
novo umetnino, moja baza! Ponižno
te prosim za pritrdilo.

Kar nam pošljejo Stiglic, Klopčič,
Bevc in Viba film na ekran, je vedno
posebnega družbenega pomena.
Drži? Naj te ne motijo imena, ker bi
lahko še našteval: Galé, Ciglič, Pret-
nar...

Postal bom prozičen:

V Stigličevem PRAZNOVANJU
POMLADI brez posebnega družbe-
nega pomena nastopa osemindre-
deset kurentov iz Ptujja. Vzeti so si
moral dopust. Vsak dan deset ur
dirkanja po zasneženem Barju, kajti
Stiglicu ni prizor nikdar dovolj do-
ber. Kurentov dan velja šestdeset
jurjev.

Na sceni se zvrsti po sto statistikov.
Ura velja tristo starih tisočakov.
Deset ur krat sto statistikov krat tri-
sto jurjev je tri milijone. Stare.

Potem je tu še devetindvajset go-
si, ki so štirinajst dni gostovale pri
kmetih na Dravskem polju, da so se
navadile druga na drugo. In štirje
jahalni kaskaderski konji, zmeraj
pripravljeni na vse hudo, kar se lah-
ko zgodi pri filmu.

Filmsko barjansko vas je arhitekt
Niko Matul postavil v enaintrideset-
ih dneh. Ampak, baza:

To je resnična vas! Hiša je hišica,
domek je domek, sredi vasi pobožno
znamenje, v cerkvi odzvanja zvon,
psi lajajo po dvoriščih, gosi gajajo
po celi vasi — vas živi.

In kot delegat predlagam, baza:
Primakni svoj kulturni dinar, da
bo ta vas naprej živila!

Pred filmsko vasjo so nas čakali
kombiji. Cepetajoč sem poslušal pro-
fesorja in režiserja Jožeta Galeta,
kako že celo leto pripravljata PUSTO-
TO. Nov slovenski celovečerni film
brez posebnega družbenega pome-
na, kakor meni Ivan Hvala. Bi mi

dovolila, baza, da v tvojem imenu
rečem za vse filmske projekte:

Kdor si je za film izmislil frazi
»brez posebnega družbenega pome-
na« in »posebnega družbenega po-
mena«, je nor. Ali pa je nor tvoj de-
legat, spoštovana baza. Kdor ustvar-
ja film, je umetnik. Narodu je dal
umetnino. Slehera umetnina pa je
za slovenski narod »posebnega
družbenega pomena.«

Soglašaj, baza?

Nazadnje smo s kombijem odpla-
vali čez Barje. Ljubič je spet nadvse
prijazno (kot gostitelj brez denarja,
ker mu ga premalo damo), vzel v ro-
ke mikrofona in nam govoril. Zdaj
sem že vedel, da je Manja Anderle-
tova-Ljubičeva, ob kateri sem se-
del(!), njegova žena. Po poklicu ča-
snikarka pri ljubljanskem Dnevni-
ku. (Tista, ki bi rada spočela z mano
intervju.) Pridno je pisala, kar je
govoril mož. Kako ekvilibrističen
družinski sporazum. Kljub vsemu,
baza:

Tudi tvoj delegat je pisal, kar je
govoril Ljubič. Redko se primeri, da
slišiš koga tako pametno govoriti.

Pripeljali smo se v šentjožefovski
cerkev. V vibafilmski atelje. Tam
ga pa kidajo, moja baza!

Premkurna hiša. Premakljive ste-
ne. Nepokriti stropi, ki jih lahko po-
krijejo. Arhitekt Niko Matul razla-
ga, kako je vse ustvaril. Z možmi iz
Užice in iz bližine Zagreba. Od stare
garde iz Triglav filma mu je ostalo
vsega pet ljudi...

Tvoj delegat, baza, je bil radove-
den. Kar naprej je nekaj spraševal.
Niko Matul je bil nadvse zgovoren.
Filmariji so bili tako ustrežljivi, da
mi je v poznem popoldnevu postalo
že nerodno. Postal sem lačen.

Z ZBOROVSKEGA SEMINARJA V KRANJU

Novo vodstvo ZKO Slovenije, posebno glasbenega odbora, je
spoznalo, da ne kaže več odlašati z reševanjem kadrovske
problematike na področju naše amaterske glasbene dejavnosti. Ena
od uspešnih oblik so seminarji, seveda če so skrbno pripravljeni.
Najprej so na izpopolnjevanje povabili dirigente boljših zborov, in
sicer zadnji jeseni v Maribor, pretekli teden pa na drugi del tega
seminarja, ki je bil v Kranju.

Program je bil skrbno in premi-
sljeno izbran, iz praktičnih nagibov
pa zelo zgoščen, tako da je bilo delo
precej naporno, saj je trajalo v
petek, od 15. do 22. ure, v soboto od
8. do 22. ure (z odmoroma za kosilo
in večerjo) ter v nedeljo od 8. do
13. ure.

Izobrazbo glasu v zboru je prika-
zoval glasbeni pedagog iz Zagreba
Dinko Fio, analizo zborovskih partit-
tur dirigent Uroš Lajovic, o obrato-
vanju dinamike in besedila je govoril
skladatelj Lojze Lebič, o praktičnem
delu z zborom vsi trije naštetih, znan-
stveni prikaz družbenih razmer in
glasbenega delovanja na Sloven-
skem v obodboju čitalnic, pa je podal
muzikolog Borut Loparnik. Poudari-
ti je treba, da to niso bila pred-
avanja, kjer bi seminaristi le pasivno
poslušali, sproti so se vključevali v
delo, pritrjevali ali oporekali posa-
meznim mišljenjem. Tako so svoje
znanje, svoj način dela praktično
lahko primerjali, ga ocenjevali za
primerne ali neprimerne. Sploh
je bila osnovna značilnost seminarja
v soočanju različnih izkušenj, v kre-
sanju mnenj, za okroglo mizo, kot bi
se lahko reklo. Prav v tem je bila
posebna odlika seminarja.

Tudi petkov koncert Tria lorenz
je potrdil prej povedano. Ne prav-
zaprav koncert sam, pač pa načrto-
vani razgovori po njem. Namen tega
je bil primerjati izkušnje izvajalcev
instrumentalne in vokalne glasbe.
Sproščen pogovor je bil zanimiv in
poučen, saj je poleg potrditev že
znanih dejstev, privedel tudi do ne-
katerih novih spoznanj, na katere
nihče od prisotnih običajno niti ni
pomislil, pa čeprav so bili prisotni
sami poklicni glasbeniki. Samo za
primer naj navedem ugotovitve,
kako malo mislimo na fizične napore
glasbenikov pri vodenju in nastopa-
nju. Znanstvene raziskave, seveda
ne slovenske, kažejo, da ti napor
daleč presega tisto, kar bi si človek
lažno mislil. Ali ni res, da se vsi
skupaj čudimo, če slišimo, naj bi se
koncertni pianist za svoje nastopa-
nje moral pripravljati tudi športno
kondicijsko?

Seminar je bil namenjen dirigen-
tom zborov prve kategorije iz vse
Slovenije. Ker je bil tokrat v Kra-
nju, smo Gorenjci imeli dve lepi
priložnosti, a obe žal zanemarili in
tudi za lep čas zamudili. Občinske
ZKO so povabile — vsaj nekatere —
tudi dirigente slabših zborov, prav
tako šolskih zborov. Kakšni so vzroki
in izgovori, da je bila udeležba iz
radovljiske in jeseniške občine
preskromna?

Drugega zamujena priložnost je bil
sobotni večerni pogovor o našem
glasbenem in zborovskem življenju,
nanj so bili povabljeni tudi pred-
stavniki KUS in ZKO gorenjskih
občin, a so se vabilu odzvali le Dom-
žalčani, čeprav je bila to edinstvena
možnost, da se v tako širokem
sestavu srečajo in pogovorijo o skup-
nih težavah in ciljih poklicni organi-
zatorji in glasbeniki na eni ter
amaterski organizatorji in glasbe-
niki na drugi strani. Problematika,
ki naj bi jo razprava tega večera

EPILOG

ali

kako bi Jesenice mogle doživeti
premiero slovenskega celovečerca

Milan Ljubič ponuja premiero
PRAZNOVANJE POMLADI vsem
slovenskim mestom. Jesenicam še
posebej.

Filmska premiera ni poceni stvar.
Ampak, moje mesto, moja kulturna
baza, to bi bil za nas dogodek! Nov
Stigličev slovenski celovečerni film
brez posebnega družbenega pomena
prvič predvajam na Jesenicah!

Bi me hotela pooblastiti, da glasu-
jem:

»Za!«
Resnično spoštovana kulturna
baza, za takšno pooblastilo bi ti bil
zares hvaležen.

Jesenice so kulturno mesto. Bi si
ne mogle privoščiti premiere sloven-
skega celovečerca? Če ga je režiral
Francé Stiglic?

POST SCRIPTUM

ali

kako se je zgodilo, da že četrthi
pišem tole, kar ste prebrali.

V prejšnjih treh zapisih se mi je
zapisalo toliko takšnih stavkov, da
bi preveč razburili duhove. Prvih
sedem strani sem prečital: zanič.
Drugih devet strani sem prečikal:
slabo. Ob tretjih dveh straneh sem
že obupal.

Kar zdajle bereš, moja resnično
spoštovana baza, je zadnji poskus,
da bi na Jesenicah doživeli premiero
slovenskega celovečerca. Boš pri-
maknila potrebni dinar, baza?

DOLIK RAZSTAVLJA V NOVI GORICI

Preteklo soboto, 25. fe-
bruarja, so v galeriji hotela
Argonavti v Novi Gorici od-
prli kolektivno slikarsko
razstavo članov likovnega
kluba DOLIK pri DPD Svo-
boda Tone Čufar Jesenice.
Za razstavo, ki bo odprta
ves mesec, je likovna dela
izbral umetnostni zgodovinar
in likovni kritik Avgu-
stin Cena. S to razstavo se
jeseniški dolikovci prvič
predstavljajo na Primor-
skem, s tem pa so k števil-
nim krajem, kjer so že raz-
stavljali, na Slovenskem, v
Jugoslaviji in v zamejstvu,
dodali še enega in to toliko
bolj pomembnega, ker je ob
meji s sosedno Italijo in
kjer poteka živahen malo-
obsejni promet.

V Novi Gorici se pred-
stavlja 17 dolikovcev s 34
likovnimi deli in sicer:
Janez AMBROŽIČ (2), Ru-
dolp ARH (4), Danica Bem-
Gala (1), Franc BERCE (2),
Branko ČUŠIN (2), Jože
DAKSOFER (1), Franc
DOLINŠEK (2), Aleksander
GALA (1), Nika HAFNER
(1), Janko KOROŠEC (3),
Zdravko KOTNIK (1), Fran-
ce KREUZER (2), Pavel
LUŽNIK (3), Tine MARKEŽ
(1), Tone TOMAZIN (4),
Čveto VELIKAJNE (1) in
Tomaž ŽELEZNIK (3).

Irwin SHAW: Večer v Bizancu.
Založba Obzorja 1977.

Irwin Shaw spada v ozadje ameriških pisateljev, ki so zasloveli v letih po drugi svetovni vojni z obsežnimi romani na vojne teme. To so bila večinoma nova imena: Norman Mailer, Herman Wouk, James Jones. I. Shaw je bil sicer med rojaki znan že prej, pa ne kot romanopisec. Že pred vojno in med njo se je uveljavil z gledališkimi deli in krajšo prozo. Za prej omenjene in še za druge pa je značilno, da uspeha, ki so ga imeli s svojim prvim vojnim romanom pozneje niso mogli ponoviti. To je vsekakor zgovoren dokaz za tezo, da ni vse odvisno od posameznika — umetnika: vse kaže, da velika dela pomagajo ustvarjati tudi okolje, čas, zgodovina. Mailer ni napisal ničesar, kar bi se dalo primerjati z romanom **Goli in mrtvi**. Podobno Wouk, ki se je šele desetletja kasneje, ko se je spet vrnil k vojni tematiki, povzpela na raven romana **Upor na ladji Caine**. Isto velja za Irwina Shawa: romani, ki jih je napisal za **Mladimi levi** so v glavnem čitljivi, dosti več pa ne. Tudi slovenski bralci jih poznajo naslove **Lucy Crown**, **Glasovi poletnega dne** in končno **Bogataš in revež** (slednjega predvsem po televizijski nadaljevalki).

In zdaj je pred nami nov Shawov roman, po svoje bolj oseben od drugih, saj nas glavni junak Craig, ta starajoči se mož iz filmskega sveta nehoti spomni na avtorja. Tudi Shaw je namreč še najbolj doma v svetu igralcev, režiserjev, producentov. Kakor smo že sili zgodbi in filmov na to temo pa vendar moramo priznati naslednje: tisti, ki pišejo o teh rečeh, se prejkone ravna po znanem realističnem pravilu, da naj pisatelj govori o ljudeh in rečeh, ki jih pozna iz lastne izkušnje.

Končno pa pisatelj ne more skočiti iz lastne kože. V **Večeru v Bizancu** je prav toliko odtičnosti in resignacije, kot je v **Mladimi levih** mladostnega zagona: pri šestdesetih letih se piše drugače kot pri petintridesetih.

No, glavni junak **Večera** Jesse Craig naj bi jih imel osemindeset. Kot nekoč uspešni producent je prišel na filmski festival v Cannesu. Bralcu postane kaj kmalu jasno, da je prišel sem zato, da bi se spet povzpela na vrh, da bi spet vohal slavo. Mu bo to uspelo? Spoznamo tudi, da mu ni spodletelo samo v poklicu. Še slabše se je obrnilo v prijateljstvu in v družinskem življenju: najboljši prijatelj ga je izdal, žena,

BOLJ RAZGIBANA KULTURNA DEJAVNOST V KS DOVJE — MOJSTRANA

V krajevni skupnosti Dovje-Mojstrana se v zadnjem času čuti bolj razgibana dejavnost na kulturnem področju. To je bilo razbrati tudi iz nedavne volilno-programske konference kulturnoumetniškega društva Jaka Rabič Dovje-Mojstrana.

Predsednik društva Mirko Rabič je v kratkem, predvsem pa v konkretnem poročilu navedel celotno aktivnost društva v preteklem letu. Kot je poudaril, mora kulturna politika rasti iz ljudi, predvsem pa ne sme biti domena posameznikov. Kljub določenim spodbudnim rezultatom, s kulturno-umetniškim društvom še vedno sodeluje preozek krog krajanov. Nekeč so bili ljudje na Dovjem, ki je še danes precej kmečka vas, bolj povezani s kulturnim življenjem, predvsem z igrami na domačem odru. Sedanja vrzel bo brez dvoma treba odpraviti in v društvo pritegniti še več delovnih članov. Dejavnost bo treba predvsem usmeriti na glasbeno in dramsko sekcijo, kjer so žal najmanj vidni rezultati v preteklem, oziroma sedanjem obdobju.

Lani so člani društva pripravili več uspešnih plovov ob različnih prilikah, predvsem ob državnih praznikih in ob krajevnem prazniku KS Dovje-Mojstrana. Društvo je tudi stalno sodelovalo s krajevnimi družbenopolitičnimi organizacijami in osnovno šolo »16. decembra« v Mojstrani. Ob uspehih pa predvsem ne gre prezreti folklorne skupine, ki je zabeležila lepe rezultate doma in v drugih krajih.

Na volilno-programski konferenci so navzoči člani društva izvolili nov 13-članski upravni odbor. Za predsednika so ponovno izvolili Mirko Rabiča, za podpredsednika pa Andreja Jalna.

J.R.

od katere se je ločil, ga nesramno izkorišča.

In zdaj gre za to: se mu bo spet nasmehnila sreča? Bo spet lahko snemal? To, kar govori ta roman, je pravzaprav nekakšen epilog junakovega (in morda tudi avtorjevega) življenja.

Zadnji poskus pred smrtjo, da bi spet delal — in živel. (Delo bi namreč prineslo s sabo tudi vse drugo). V tem je vsekakor nekaj pretresljivega. Seveda to ne bi bil roman, če se ta zadnji junakov poskus ne bi zrcalil tudi v erotiki. Zadnja leta smo dobili v roke vrsto romanov, v katerih se dogaja romanca med moškimi »srednjih let« in žensko, ki bi mu bila lahko hčerka. Starejše realistično romanopisje je ta motiv obravnavalo večinoma satirično, danes pa se o tem piše drugače, brez posmeha. Je v tej točki I. Shaw kaj drugačen od drugih? Vsekakor je manj sentimental. — Craigovo srečanje z mlado reporterko pa ima v tem romanu tudi čisto tehnično funkcijo: dekle namreč pozna junakovo preteklost in o njej izčrpno poroča.

Pravzaprav pa je pisatelj odnos do čustev v tem romanu prav tak kot v večini novejših romanov: v tem svetu vlada nekakšen cinizem,

ljubezen ni nikoli na prvem mestu med motivi, ki določajo ravnanje oseb; sicer pa se za opis spolnosti porabi dosti več besed kot za slikanje erotičnih čustev. Marsikateri starejši bralca bojo kajpak spet motile »grde« besede, ki jih v dialogu ne manjka. Pa vendar, če vzame take reči v zakup in mirno bere dalje, bo spoznal, da nežna čustva v tem svetu niso še izumrla. Mogoče so se umaknila v globlje pripovedne plasti, so pa še vedno prav ona tista, ki dajejo ton in barvo nekemu življenju oziroma zgodbi, ki nam to življenje pripoveduje.

Ze ko smo omenili grde besede v dialogu, smo s tem priznali, da se Irwin Shaw s pridom uči pri nekaterih mlajših uspešnih kolegih. Pri tem ne gre le za pogovorni jezik, ampak tudi za temeljno zamisel romana kot nečesa, kar nas lahko pouči o dejanskem življenju. Tak roman je časovno natančno lokaliziran — in pisatelj vsaj o nekaterih stvareh ve dosti več od večine bralcev. V teh rečeh se **Večer v Bizancu** bliža delom nekaterih novejših ameriških pisateljev uspešnic, recimo Haileya in Benchleya: pri čemer pa moramo vseeno reči, da ostaja vsaj za eno klaftro nad Heileym in pet klaftrov nad Benchleyem.

LETNA KONFERENCA ZDRUŽENJA PIHALNIH ORKESTROV SRS

V soboto, 25. februarja, je bila v Štorah redna letna konferenca združenja pihalnih orkestrrov Slovenije. V izredno prijetnem okolju doma Železarjev — železarne Štore je vse delegate konference najprej pozdravil pihalni orkester štorskih železarjev s krajšim koncertom. To je bila prav gotovo lepa spodbuda za uspešno delo konference.

V uvodnem delu konference sta delegate 67 pihalnih orkestrrov pozdravila generalni direktor železarne Štore in mladinec, član pihalnega orkestra iz Štor ter v kratkem orisu razvoja Železarne in orkestra izrazila trdno povezanost in potrebo po tesnem sodelovanju železarjev in godbenikov.

Iz poročila predsednika in tajnika združenja je bilo razvidno, da je združenje od zadnje skupščine delalo dobro in povsem uresničilo pričakovanja orkestrrov iz vse Slovenije. Lahko govorimo o pravem preporodu delovanja pihalnih orkestrrov, nastajajo pa še novi orkestri po Sloveniji. Pa ne samo to. Povsod je opazen velik premik k višji kakovosti, boljši programski usmeritvi, predvsem pa pri dnevni prisotnosti orkestrrov v amaterskem kulturnem in družbenem življenju. To se odraža predvsem pri številnih nastopih, proslavah, akademijah in podobno. Posebno živahno in množično delo orkestrrov je bilo v lanskem letu, ko smo praznovali partijske in Titove jubileje.

Vrh vsega pa je bilo peto tekmovanje pihalnih orkestrrov Slovenije na področnih tekmovaljih v Velenju, Slovenskih Konjicah, Mariboru, Trzinu, Domžalah, Anahovem, Artičah in končno na finalnem delu v Rogaški Slatini. Po splošni oceni in oceni strokovne žirije je tekmovalje dokazalo velik umetniški napredek vseh sodelujočih orkestrrov, hkrati pa tudi množičnost, saj do sedaj še ni tekmovalo tako veliko število pihalnih orkestrrov. Po tekmovalju je bilo tudi posvetovanje strokovne komisije in predstavnikov gostiteljev področnih tekmovalj, kjer so ugotavljali nekatere pomanjkljivosti, ki so se pokazale pri izvedbi tekmovalja. Predvsem bi v prihodnje kazalo večjo pozornost posvetiti izbiri dvoran saj v nekaterih krajih niso ustrezale pogojem in orkestri zaradi slabe akustike niso mogli v polni meri prikazati prave izrazitosti in kvalitete. Prevladovalo je tudi mnenje da so za naše razmere dovolj tri težavnostne stopnje in ne štiri, kot so bile na tem tekmovalju. Odpadlo naj bi umetniška skupina in to iz razloga, ker so nekateri orkestri, ki so tekmovali v tej skupini, prikazali manj kot drugi iz prve težavnostne stopnje. Vse to prav gotovo lahko negativno vpliva na nadaljnji razvoj dejavnosti naploh.

V poročilu je bila posebej poudarjena vzgoja in izobraževanje. Na tem področju je bilo malo storjenega. Ugotavlja se, da z reorganizacijo osnovnega in srednjega šolstva glasbeni pouk nazadnje, saj se število ur glasbenega pouka stalno zmanjšuje. Vzgoja kadrov za amaterske glasbene skupine preko glasbenih šol ni zadostna, zato v Sloveniji, razen redkih izjem, ni mladinskih godb. Tudi pri vzgoji strokovnih kadrov se čuti vrzel, saj teh ni zadosti niti ne kvaliteto dovolj usposobljenih. Dodatna izobraževanja dirigentov do sedaj ni bilo. Tudi na akademiji za glasbo ni smeri za tovrstno pridobivanje znanja. Zaradi tega bo v letošnjem letu organiziran enotedenski seminar, na

katerem naj bi dirigenti izpopolnili svoje znanje.

Na pobudo združenja je osnovan tudi pododbor za založniško dejavnost, katerega naloga je, da skrbi in pripravlja notni material za orkestre. Že v letošnjem letu bo izšlo deset skladb borbenih in revolucionarnih pesmi za zbor ob spremljavi pihalnega orkestra. Razen tega je v pripravi nekaj novih skladb in ponatis uspešnih del slovenskih in jugoslovanskih avtorjev. S tem bi vsaj delno zapolnili veliko vrzel v pomanjkanju domače glasbene literature. Pripravlja se tudi katalog vseh obstoječih skladb jugoslovanskih avtorjev z označbo težavnostne stopnje.

Poročilo je sledila zelo plodna razprava. Kljub nekaterim pripombam so v razpravi poudarili visoko delovno zavest in ustvarjalno pripadnost vseh orkestrrov, saj udeležba 2500 godbenikov na tekmovalju prav gotovo to tudi potrjuje. Ugotavlja se močna želja po povezovalju orkestrrov, izmenjavo izkušenj, izmenjavo gostovanj in podobno, seveda pa je vse to odvisno od finančnih možnosti. Izredno kritično so delegati obravnavali sredstva javnega informiranja, saj se o delu slovenskih pihalnih orkestrrov zelo malo bere in sliši. Tudi radio in televizija le redko navedeta interes za vključevanje te zvrsti glasbene dejavnosti v svoje programe, kljub temu, da je kvaliteta nekaterih orkestrrov vsaj tako visoka kot inozemskih, ki jih večkrat lahko poslušamo na valovih radia Ljubljana.

Bilo je še več predlogov in misli, ki naj bi jih združenje v prihodnje skušalo uresničiti. Najvažnejši sklep pa je bil, da tudi pihalni orkestri dajo svoj prispevek k uspešnemu delu bližnjega kongresa ZKS, s tem da se vključijo v program kulturnih prireditev. Vrhunec pa naj bi dosegli ob otvoritvi ali zaključku kongresa, ko naj bi se vsi slovenski pihalni orkestri zbrali v Ljubljani in s paradami iz različnih koncev Ljubljane prikoralili pred kongresno dvorano in s skupnim krajšim nastopom pozdravili kongres slovenskih komunistov. Izvedba tega predloga je seveda odvisna od organizatorjev, vendar kljub temu je sprejetjem takega sklepa močno poudarjena pripadnost orkestrrov našemu samoupravnemu socialističnemu sistemu z željo, da bi bližnji kongres ZKS kar najbolj uspešno deloval in sprejel čim bolj prodorne zaključke za naš nadaljnji razvoj.

Po končani konferenci so se delegati še nekaj časa zadržali v pogovoru, si izmenjali nekaj izkušenj, ter se zadovoljni vrnili domov, saj so opravili veliko delo.

Na koncu naj se kot delegat zahvalim kolektivnu železarne Štore in pihalnemu orkestru štorskih železarjev za zelo skrbno organizacijo konference in vso pozornost, ki so jo nam izkazali. Mislim, da nisem preskromen če rečem, da so kolegi iz Štor s tako vzorno organizacijo dvignili ugled vseh godbenikov SOZD Slovenskih železarn, ki ni ravno majhen.

M. Skube

25 RAZSTAVLJALK NARODNIH VEZENIN IN GOBELINOV

Letos se bodo članice odseka za ročna dela pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, že šestič zapored ob dnevu žena predstavile s svojimi ročnimi izdelki. Za letos so pripravile razstavo izdelkov z narodnimi vezeninami in gobelinov. Naj ob tem poudarimo, da odsek deluje organizirano od marca 1974 in da združuje okrog 40 članic, ki se redno, razen nekaj poletnih tednov, sestajajo vsak ponedeljek pri skupinskem delu, razpravah in kritičnih ocenah posameznih izdelkov. Skupina je tako po starostni kot poklicni strukturi zelo različna, od srednješolk do upokojenk, od administrativnih in fizičnih delavk do gospodinj.

Z narodnimi vezeninami se na tej razstavi predstavljajo: Danica BERNARD, Lojzka BOŽIČ, Kati ČUŠIN, Nada DRAGOJEVIČ, Ana DROBIČ, Ivanka JELOVČAN, Marica JERŠEK, Anica KALAN, Sonja KOS, Vlasta KOS, Francka KOVAČIČ, Helena KRAMAR, Ivanka LAVRENCIČ, Zinka MAREŠ, Marija OBLAK, Francka REŠEK, Rozka SARACEVIČ, Zofka ŠKULJ, Milena TEPINA, Gilda TRATNIK, Marjana VATOVEC, Zofka VIDIC, Anica VISTER, Majda VISTER in Anica VOLK. Kot gostja pa se bo z gobelini predstavila Pavla KLEČ.

Skupaj se bo s svojimi izdelki predstavilo 26 razstavljal, ki so v svoje izdelke vložile ogromno svojega prostega časa, potrpljenja pa tudi lastne iznajdljivosti. Še posebna vrednost njihovega dela pa je v ohranjanju in razvijanju narodnega veza v vsej svoji izvirnosti in čistosti.

Razstavo bodo v počastitev dneva žena odprli v soboto, 4. marca ob 18. uri v mali dvorani in čitalnici Delavskega doma na Jesenicah. Ob otvoritvi bo krajši kulturni program izvajal ženski pevski zbor pevskega društva Jesenice, pod vodstvom Milka Škoberneta.

Razstava bo odprta do vključno 15. marca vsak dan od 9. do 12. ure in od 16. do 19.30.

Z OBČNEGA ZBORA PEVSKEGA DRUŠTVA JESENICE

V petek, 24. februarja, je bil v Kazini redni letni občni zbor pevskega društva Jesenice. Poleg pevki in pevcev, sta se občnega zbora udeležila tudi predsednik pihalnega orkestra Jeseniških železarjev Miroslav Skube in tajnik ZKO Jože Sušnik.

O opravljenem delu sta občnemu zboru poročala predsednica ženskega pevskega zbora Marija Zupančič-Vičar in Franc Jelenc za moški pevski zbor. V obeh poročilih je bilo obravnavano stanje v pevskem društvu in problematika zborovskega petja. Iz poročila predsednice ženskega zbora povzemamo da ženski zbor uspešno deluje pod vodstvom Milka Škoberneta že deseto leto in bodo pevke obletnico ustanovitve in delovanje počastile s samostojnim koncertom. Iz podatkov je razvidno, da so za izvedbo programa pevke imele v lanskem letu 70 pevskih vaj ali dve pevski vaji na teden. Sicer poročilo ugotavlja, da so v minulih letih imele pevke od 18 do 20 nastopov letno.

V lanskem letu je bil ženski zbor zelo uspešen, kljub temu, da nekatere pevke delajo v več izmenah. Največji uspeh so dosegle v Novem mestu na srečanju prvouvrščenih pevskih zborov.

Bolj težaven je položaj v moškem pevskem zboru Jeklar. Pod vodstvom zborovodje Romana Ravniča je pevski zbor deloval le v prvem polletju lanskega leta.

Razprava je obravnavala nekatere vprašanja, ki so za področje zborovskega petja že kar tradicionalna in na dnevnem redu več let. Vseeno pa ostaja odprtih več vprašanj. Da bi izboljšali stanje bo potrebno v

odrasle pevske zборе vključiti več mladih ljudi, da bi obdržali stalno raven odraslih pevskih zborov. To še posebej velja za tiste kraje v jeseški občini, kjer ni odraslih pevskih zborov kot, na primer, na Javorniku, kjer že nekaj let pevski zbor ne deluje, vendar pa so prizadevanja za poživitev dela na tem področju pri DPD Svoboda France Mencinger Javornik — Koroška Bela zopet v ospredju. Marsikje se srečujejo s kadrovskimi problemi in so zato na občnem zboru tudi omenjali možnost, da bi na Jesenicah dobili poklicnega zborovodjo, ki bi nudil strokovno pomoč tudi drugim pevskim zborom v občini.

Pevsko društvo Jesenice je prek svojega delegata vključeno v pevsko skupnost Gorenjske, ki bi tudi lahko prispevala svoj delež k izboljšanju razmer na tem področju. Ob sklepu občnega zbora so z glasovanjem sprejeli poročilo o finančnem poslovanju in izvolili novo društveno vodstvo. Za predsednika pevskega društva Jesenice je bil ponovno izvoljen Mitja Medvešek. Tajniške posle bo tudi v prihodnje opravila Marija Noč, blagajniške pa Pavla Eržen.

Na prvi seji odbora ženskega zbora bodo pevke izvolile predsednico zbora, med tem ko bo predsednik moškega pevskega zbora Jeklar tudi v prihodnje Franc Jelenc.

Občni zbor pevskega društva Jesenice je bil zaključen z željo, da bi razmere na področju zborovskega petja izboljšali. Članicam ženskega pevskega zbora pa ob jubileju iskreno čestitamo in želimo uspešnega dela tudi v prihodnje.

PROGRAM OBČINSKEGA DRAMSKEGA SREČANJA

11. MARCA OB 19.30 Amatersko gledališče Tone Čufar Jesenice v režiji Vere Smukavčeve — M. Benetovič: HVARCANKA

11. MARCA OB 17. URI DPD Svoboda France Mencinger Javornik — Koroška Bela v režiji Francija Tušarja — M. Achorda: HOČETE IGRATI Z MENOJ

12. MARCA OB 16. URI DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica — Breznica v režiji Julke Dolžan — ZMEŠNJAVA NA ZMEŠNJAVO

17. MARCA OB 20. URI DPD Svoboda Ivana Krivca Hrušica v režiji Janka Vebra — RAJ POTEPUHOV.

Vse predstave bodo v kraju izvajalca

»To so gadi« — najbolj gledani film v Ljubljani, je te dni na sporedu tudi v naših kinematografih

Le-
dal-
nin
vie-
Jak
8. a
bod
moj
Tri
T
zgo-
ni i
Sta
erk
trig
P
naš
ved
cev
L
stvi
prv
F
in i
zav
2
LU

KOMISIJA ZA INTERNIRANCE VABI NA PETDNEVNI IZLET

Komisija za internirance pri občinskem odboru ZZB NOV Jesenice, prireja v dnevi od 27. aprila do 1. maja petdnevni izlet za svoje člane po naslednjem razporedju:

PRVI DAN: Ob 14.11 odhod z brzovlakom z Jesenic v Skopje (potovanje v ležalniki);

DRUGI DAN: potovanje z avtobusom od železniške postaje do Tetova, mesta pod Šar planino, kjer bo zajtrk. Po zajtrku nadaljevanje poti ob Vardaru do Gostivara in dalje v Mavrovo. Pri Rostuži bo ogled svetovno znanega manastira Jovan Bigorski, od tu pa nadaljevanje vožnje proti Debarju in ob Crnem Drimu mimo Globačice v Strugo in Ohrid, kjer bo kosilo, namestitve v hotelu in prenočišče.

TRETI DAN: Med zajtrkom in kosilom ogled ohridskih znamenitosti in muzejev, po kosilu pa odhod proti Ohridskemu jezeru do znamenitega samostana sv. Nauma, od tu preko Golice na Prespansko jezero, kjer bo kratek postanek v Oteševu, nato pa vožnja v Bitolo, ogled mesta in antične Herakleje. Pot bo zatem vodila do Kruševa, enega najvišje ležečih mestec v Jugoslaviji, še bolj pa pomembnega za makedonsko zgodovino. V tem kraju bo večerja in prenočišče.

CETRTI DAN: Po zajtrku odhod proti Prilepu in dalje v Titov Veles, kjer bo kosilo. Po kosilu odhod v Skopje, ogled mesta in zaključna večerja. Ob 23.30 odhod z vlakom s Skopja (ležalniki) in prihod na Jesenice 1. maja ob 16.09.

Cena potovanja je 1.800 din, kamor so vključene vse usluge navedene v programu. V ceno je že vračunan 25 % popust, poseben popust pri vožnji z vlakom pa lahko uveljavljajo še upokojenci, vojaški vojni invalidi, nosilci Spomenice 1941 in drugi uživalci popusta.

Prijave s vplačilom sprejema občinski odbor ZZB NOV Jesenice, cesta Maršala Tita 86 do zasedbe mest.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 4. marca, bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta

SPECERIJA BLED - SUPERMARKET UNION, Titova 22

SVET KRAJEVNE SKUPNOSTI IN KRAJEVNA KONFERENCA SZDL PLANINA POD GOLICO vabita v okviru praznovanja

MEDNARODNEGA DNEVA ŽENA

na zdravniško predavanje za žene, ki bo jutri, 3. marca, ob 19. uri v Domu pod Golico.

Predaval bo prof. dr. Marjan Pajnter.

VABILO NA PRAZNOVANJE DNEVA ŽENA

Občanke, ki živijo v krajevni skupnosti Podmežaklja, vabimo na praznovanje dneva žena, ki bo **V SREDO, 8. MARCA OB 16. URI V DVORANI KRAJEVNE SKUPNOSTI**

Podmežaklja, Mencingerjeva 1. Program bodo pripravili ciberni vzgojno-varstvene organizacije - oddelek Podmežaklja s svojo vzgojiteljico ter člani osnovne organizacije ZSMS Podmežaklja.

Vabijo SZDL in ostale družbenopolitične organizacije v krajevni skupnosti Podmežaklja

RAZPIS PROSTIH DELOVNIH MEST V PLANINSKIH POSTOJANKAH

Upravni odbor Planinskega društva Jesenice objavlja delovna mesta:

1. ERJAVČEVA KOČA NA VRŠIČU: oskrbnik, kuharica (zakonski par) in pomožna moč - za nedoločen čas s polnim delovnim časom.
2. KOČA PRI IZVIRU SOČE V TRENTI: oskrbnik, kuharica (zakonski par) in pomožna moč - za določen čas s polnim delovnim časom (od 25. aprila do 25. oktobra).
3. TIČARJEV DOM NA VRŠIČU: oskrbnik, receptor, kuharica, pomočnica kuharice, sobarica, točalka, servirka, kletar - za določen čas s polnim delovnim časom. Za delovno mesto oskrbnik, receptor in servirka zaželeno vsaj delno znanje nemškega in italijanskega jezika. Osebnih dohodkov po pravilniku. Pismene prijave pošljite v 15 dneh po objavi na naslov: Planinsko društvo Jesenice, Jesenice, Cesta železarjev 1. Objava velja do zasedbe delovnih mest.

ZAHVALA

Vsem sodelavcem TOZD Transport se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč ob smrti očeta. Jaka in mama Marija Razinger

ZAHVALA

Društvu upokojencev Javornik - Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za izrečene čestitke ob mojem življenjskem jubileju. Peter Gogala

ZAHVALA

Krajevni organizaciji ZB NOV Blejska Dobrava in društvu upokojencev Javornik - Koroška Bela se zahvaljujem za čestitke, ki sem jih prejel ob mojem življenjskem jubileju. Matko Fon

ZAHVALA

Zahvaljujem se osnovni organizaciji sindikata TOZD Jeklarna za prejeti denar. Franc Uršič

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

4. marca, francosko italijanski barvni film MEČ ZA BRANDOA ob 15. uri, režija Alfio Kalabiano, v glavni vlogi Pol Vinton

4. in 5. marca, italijanski barvni pust. film AFRIKA EXPRESS ob 17. in 19. uri, režija Michele Lupo, v glavni vlogi Giuliano Gemma

6. in 7. marca, japonski barvni pustolovski film BOMBA V SUPEREXPRESU ob 17. in 19. uri, režija Junia Sato, v glavni vlogi Ken Takakura

8. marca, ameriški barvni kavbojski film BIC ob 17. in 19. uri, režija John Sturges, v glavni vlogi Richard Widmark

9. marca, ni predstava
10. marca, britansko francoski film - melodrama OTALIA IZ BAHJE ob 17. in 19. uri, režija Marcel Camus, v glavni vlogi Zena Pereira

11. in 12. marca slovenski barvni film - komedija TO SO GADI ob 17. in 19. uri, režija Jože Bevc, v glavni vlogi Bert Sotlar, Majda Potokar. Film To so gadi si je samo v Ljubljani ogledalo preko 100.000 obiskovalcev, to je najbolj gledan film vseh časov, dve uri vragolij in smeha.

KINO PLAVŽ

4. in 5. marca japonski barvni pustolovski film BOMBA V SUPEREXPRESU ob 18. in 20. uri

5. marca francosko italijanski pustolovski film MOČ ZA BRANDOA ob 10. uri

6. in 7. marca, italijanski barvni pust. film AFRIKA EXPRESS ob 18. in 20. uri

8. marca, ni predstava

9. marca, angleški barvni film - komedija CLOVEK SREČNE ROKE ob 18. in 20. uri

10. marca, ameriški barvni kavbojski film BIC ob 18. in 20. uri

11. in 12. marca ameriški barvni superspektakel POTRES ob 18. in 20. uri. Zaradi izrednih kvalitet in zahtevo distribucijskega podjetja je cena vstopnicam zvišana.

KINO KRANJSKA GORA

4. marca, ameriški barvni kavbojski film BUCH CASIDY IN KID ob 20. uri

5. marca, ameriški barvni film - ljubezenska drama ROMANCA NA RIVIERI ob 20. uri

8. marca, japonski barvni pustolovski film BOMBA V SUPEREXPRESU ob 20. uri

11. marca, italijanski barvni pust. film AFRIKA EXPRESS ob 20. uri
12. marca, angleški barvni film - komedija CLOVEK SREČNE ROKE ob 20. uri

KINO DOVJE MOJSTRANA

4. marca, ameriški barvni film - drama GOLI V SEDLU ob 19. uri

5. marca, ameriški barvni kavbojski film BUCH CASIDY IN KID ob 19. uri

11. marca, japonski barvni pustolovski film BOMBA V SUPEREXPRESU ob 19. uri

12. marca, italijanski barvni pustolovski film AFRIKA EKPRESS ob 19. uri

Vse šole, TOZD in OZD obveščamo, da predvajamo v času od 11. do 19. marca najbolj gledan slovenski barvni film TO SO GADI, v režiji Jožeta Bevca. V glavnih vlogah nastopajo: Bert Sotlar, Majda Potokar, Boris Cavazza, Dare Valič, Radko Polič in drugi. Film je samo v Ljubljani gledalo preko 100.000 gledalcev ali vsak tretji Ljubljančan. Za šole, TOZD in OZD, bomo po želji organizirali kolektivne ogled v dopoldanskem ali popoldanskem času. Za vse informacije se lahko obračate na kinematografsko podjetje Jesenice, telefon 81-473. Če se želite dve uri zabavati, si oglejte film TO SO GADI, ne bo Vam žal.

PREMIERA NA JAVORNIKU

Člani dramskega odseka DPD Svoboda France Mencinger Javornik - Koroška Bela bodo v nedeljo, 5. marca, ob 19. uri v dvorani Delavskega doma Julke in Albina Fibernik uprizorili komedijo v treh dejanjih HOČETE IGRATI Z MENOJ. Komedijo je napisal Marcell Achard, režiral pa Franci Tušar.

ZAHVALA

Ob smrti očeta

JANEZA LANGUSA

upokojenca železarne Jesenice se iskreno zahvaljujemo sosedom kolektivu SGP Gradbinec in vsem ostalim, ki so nam kakorkoli pomagali v teh težkih trenutkih.

Hčerka Marta in sin Pavel z družinama ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki ste ob izgubi naše ljube mame

LEOPOLDINE KOROŠEC

čutili z nami, ji darovali cvetje ter jo spremljali na njeni zadnji poti, iskrena hvala.

Vsi njeni otroci z družinami

ABC POMURKA - TRGOVSKA PROIZVODNA ORGANIZACIJA »GOLICA« JESENICE - TOZD ZARJA

objavlja prosta dela in naloge za:

pomočnika poslovođje pri prodaji gradbenega materiala v prodajalni DOMOPREMA - na Jesenicah, Titova 1

Pogoji: - zaključena poslovodska šola,
- dve leti ustreznih delovnih izkušenj,
- trimesečno poskusno delo,
- odslužen vojaški rok.

Delo se združuje za nedoločen čas s polnim delovnim časom.

Kandidati naj ponudbe z dokazili o strokovnosti ter opisom dosedanjih zaposlitev pošljejo na naslov: Trgovsko proizvodna organizacija »GOLICA« Jesenice - kadrovska služba - Jesenice, Titova 1, najkasneje do vključno 10. marca 1978.

PODALJŠANJE VELJAVNOSTI REGISTRACIJE MOTORNIH VOZIL

Oddelki za notranje zadeve skupščin občin Gorenjske in oddelka za notranje zadeve skupščine občine Kamnik

OBVEŠČAJO

lastnike motornih vozil, da bodo delovne organizacije v Kranju in na Jesenicah, ki so pooblašene za tehnične preglede motornih vozil, pričele s 1. marcem podaljševati veljavnost registracije motornih vozil v lasti občanov.

Opravile bodo tudi del postopka za tehnično spremembo na motornih vozilih (spremembo barve in števila sedežev). Lastniki motornih vozil bodo pri omenjenih organizacijah plačali tudi vse predpisane davkatve (cestnino, obvezno zavarovanje, upravno takso itd.).

Lastniki motornih vozil iz občin Kranj, Škofja Loka in Trzin lahko opravijo podaljšanje veljavnosti registracije motornega vozila in našete tehnične spremembe le pri pooblaščenih delovnih organizacijah v Kranju, lastniki motornih vozil iz občine Jesenice pri pooblaščenih delovnih organizacijah na Jesenicah, VIATOR - TOZD Jesenice, lastniki motornih vozil iz občine Radovljica pri pooblaščenih delovnih organizacijah na Jesenicah in v Kranju, lastniki motornih vozil iz občine Kamnik pa pri pooblaščenih delovnih organizacijah v Kranju in Ljubljani.

Delovni čas pooblaščenih delovnih organizacij je vsak dan od 6. do 14. ure, v sredo pa od 6. do 16. ure. V sobotah se ne dela.

Za prenos teh zadev na pooblaščenih delovnih organizacijah so se organi za notranje zadeve odločili predvsem iz razloga, da bi se postopek opravil na enem mestu in da bi s tem prihranili pota občanom.

IZ NARODA, ZA NAROD ... 85 LET SLOVENSKE PLANINSKE ORGANIZACIJE

2

Le-ti so s pomočjo župnika Ivana Žana nadaljevali spodbudno delo naših prvih planincev, Valentina Staniča, ki je bil že tedaj visoko ocenjen v alpskem svetu, bratov Jakoba in Janeza Dežmana, ki je že 8. avgusta 1809 napisal na vrhu Triglava bodrilne in pognane besede: Nervezhi moje veselje je na gorah!

Triglavske prijatelje so na Ledinah, na južni strani Triglava, kjer danes stoji in gostoljubno sprejema številne goste Planika (2408) postavili in zgradili prvo slovensko planinsko postojanko, Triglavski tempelj. Oče in sin Jože in Lovrenc Škantar, Sestova, pa sta z Ledin nadelala in z lesnimi klini in komarčami zavarovala skozi stopce, Triglavsko vrata pot na mali Triglav, hči in sestra Jože in Lovrenca, Rozalija Škantar, Sestova, pa se je sredi poletja 1870, kot prva ženska povzpela na vrh Triglava.

Triglavske prijatelje so bili torej v najzgodnejših časih našega planinstva odlični nasledniki starih srčnih mož Valentina Staniča in bratov Dežman, ki so z velikimi črkami pisali najzgodnejšo planinsko in triglavsko zgodovino.

Po teh drznih in neučakanih korakih, je naše planinstvo osvajalo in navduševalo vedno večji krog ljubiteljev in obiskovalcev gora.

Leta 1890 je naše najzgodnejše planinstvo za Triglavskimi prijatelji doživel prvo preporod in poživljajočo renesanso.

France Kadilnik je v Ljubljani prebudil in navdušil za planinstvo veliko narodno zavednih ljubiteljev gora.

Trije navdušeni in narodno zavedni hriboolazi, Josip Hauptman, Ivan Korenčan in Anton Škof, Piparji, so se sredi poletja leta 1892 slučajno zbrali na najvišjem vrhu Karavank, Stolu in zaklicali vsemu slovenskemu narodu: Tuja roka zaznamuje pota po našem planinskem svetu, postavljaj koče (Malnarjeva pod Črno prstjo, pri Utah v Zajezerski dolini, na Ledinah in nad Kotom in Peklom pod Triglavom, pod Stolum in pod Golico) in postavljaj tuje napise in kazipota. Vzdravimo se! Objubili so si, da ne bodo nehali preje, dokler se ne ustanovi samostojno slovensko planinsko društvo. S tem je bil na Zabrškem Stolu pred 86 leti dan znak za začetek organiziranja planinskega dela v Sloveniji.

Takoj po polni poletni sezoni leta 1892, so se začeli zbirati v Ljubljani in drugih krajih Slovenije navdušeni ljubitelji planinstva, ki so zahtevali ustanovitve slovenskega planinskega društva. Zanimanja in navdušenja je bilo dovolj širom Slovenije, še posebno med delovnimi ljudmi v industrijskih središčih in med mladino. Že 22. septembra istega leta je bil prvi zbor (shod) navdušenih planincev v Ljubljani. 13. novembra 1892, je bil v Ljubljani izvoljen začasni, pripravljalni odbor, ki je bil zadolžen, da pripravi pravila za novo slovensko planinsko organizacijo. 10. januarja 1893 so bila pravila potrjena in 27. februarja 1893 je bil ustanovni občni zbor Slovenskega planinskega društva, SPD v Ljubljani v vrtnem salonu pri Malici (sedanjem hotelu Slon).

Ob ustanovitvi, 27. februarja 1893 je štela slovenska planinska organizacija 225 članov.

Da je slovenska planinska organizacija že takoj ob ustanovitvi naletela na izredno zanimanje in navdušenje se jasno vidi iz hvale našega planinskega sveta, ki so ga že davnej preje izrekli najboljši poznavalci gora. Leta 1833 je slavni Anglež Humphry Davy, ki je letoval v Podkorenju napisal »Ne poznam lepših in veličastnejših gorskih krajev od Kranjske! 1854, je znameniti nemški geograf in popotnik dr. Peters

Starosta slovenskih planincev France Kadilnik (zgodovinski arhiv)

vzhičen rekel: »V Slovenijo, Julijske Alpe bi poslal slikarje, krajinarje, da naslikajo nekaj edinstvenega in veličastnega! Tudi drugi svetovni popotniki, raziskovalci in občeudovalci enkratnih naravnih lepot, zanimivosti in znamenitosti, so se skupaj z Rudolfom Baumbachom navduševali nad zlatorogovim kraljestvom.

Za Triglavskimi prijatelji in Piparji je slovensko planinstvo po letu 1906, ko je bila po Ivanu Bergincu (1890) prvič preplezana severna triglavska stena, z Drenovci doživelo tretji preporod. Drenovci so z bratoma Kunaverjema (Jožetom in Pavelom) Bogomilom Brinškom in Rudolfom Badjrom, vnesli v naše klasične in narodno obrambne oblike planinstva tudi plezalni in smučarski sport, propagandno planinsko fotografijo in jamarstvo.

Na čelu planinske organizacije so se naglo vrstili za Francetom Kadilnikom veliki planinci s prvim predsednikom Francem Orožnom, na čelu, kateremu so sledili prof. dr. Johannes Frischant, Triglavski kralj Matjaz, Jakob Aljaz, Franc Koebek, dr. Josip Tičar, ustanovitelj naše gorske reševalne službe, Hugo Roblek in mnogi, mnogi drugi, ki se nikoli in nikjer niso stramovali znoja in krvavih žuljev, kadar je bilo treba kjerkoli kaj lepega, dobrega in koristnega storiti za napredek, vzpon in zdravo rast množičnega, rekreativnega, ljudskega planinstva, plezalnega športa in alpinizma.

Planinci so skupaj s Triglavskimi prijatelji, Piparji in Drenovci odigrali vidno in pomembno vlogo v našem narodnem preporodu, še prav posebej pa so člani T. K. Skala med obema vojnoma dvignili zastavo našega planinstva, plezalnega in smučarskega športa in vrhunškega, ekstremnega alpinizma. Prof. Janko Ravnik, Miha Čop, dr. Klemen Jug, brata Kajzelja, Tomiški, zlata naveza in mnogi drugi, so med obema vojnoma žrtvovali veliko, vse za svetovno afirmacijo slovenskega in jugoslovanskega planinstva.

Novi val našega množičnega planinstva, vrhunškega plezalnega športa in ekstremnega alpinizma je vztrajno sledil korakom in prijemom starih srčnih mož, bodrilnemu geslu Janeza Dežmana iz leta 1809, upošte-

val je besede staroste slovenskih planincev, izrečene na vrhu Triglava leta 1866, še prav posebej pa se je zavedal oporoke treh Piparjev z vrha Stola. Skušal in trudil se je, da vztraja na poti in v smeri, ki so jim jo kazali Skalaši, ki so se znali boriti za srečo, zadovoljstvo in posebno doživljanje v previših nad prepadi, pred obličjem same smrti.

Naše množično, rekreativno, ljudsko planinstvo se v počastitve 200-letnice prvega pristopa na Triglav in 85-letnice organiziranja planinstva v Sloveniji in 75-letnici planinstva v Dolini pod Triglavom, Škrlatno, Razorano, Prisojno in Jalovno goro, lahko upravičeno ponaša z lepimi, velikimi in spodbudnimi dosežki. 100.000 organiziranih, marljivih, prizadevnih, delovnih in uspešnih planincev, je zadosten dokaz in jamstvo, da je naše planinstvo od nekdaj do današnjih dni na pravi poti in plezalni sport in alpinizem v pravi smeri.

V jubilejnim letu morajo ljubitelji in obiskovalci gora vztrajno hiteti proti visoki postavljeno, pa čeprav težko dosegljivim ciljem. Vzorno morajo vzdrževati 200 planinskih bivakov, koč, domov in drugih planinskih objektov. Gosta mreža planinskih poti mora biti skrbno vzdrževanih in zavarovanih, čuvati morajo planinsko okolje, cvetano in favno, prvo in glavno skrb morajo vsi gorniki posvetiti preventivni varnosti vseh obiskovalcev gora, izletnikom, smučarjem, turistom, plezalcem in še prav posebej alpinistom. Enkratni planinski svet mora biti vreden, telovadnica, stadion in arena, šola pishine in fizične rekreacije delovnih ljudi in mladine. Plezalcem in alpinistom pa želimo obilo znanja, sreče in uspehov pri nadaljevanju uspehov v kognih, globoko zasneženih in v led ukovanih domačih najbolj prevesnih stenah, še prav posebej pa sredi načrtnih in dobro usmerjenih in vodenih poti in uspešno povzpne na streho sveta Mount Everest 8.848 m.

Uroš Župancič

PIONIRSKO ALPSKO SMUČANJE V EVROPSKEM VRHU

Jugoslovanska reprezentanca, v kateri je bilo kar sedem Jeseničanov, se je udeležila devetnajstega »trofeja Topolino«, ki je ob enem že deveti evropski kriterij zapored. Prvenstvu jo je tokrat močno zagodilo vreme. Megla, veter in dež pomešani s snegom, so onemogočili izvedbo veleslaloma. Nedeljski slalom ni bil nič boljši, razen da je bila megla manj gosta. Tekmovalci so bili popolnoma premočeni in že pred začetkom prvega teka so na startu ozemeli rokavice, da o bundah in puloverjih sploh ne govorimo.

Proga je bila odlično pripravljena s snežnim cementom tako, da so tudi tekmovalci s slabimi številkami lahko pokazali svoje znanje. Žreb je na tekmar pioniirjev nepravičen. V vsaki jakostni skupini je le po en tekmovalac iz vsake države, pri čemer kvalitete ne igra vloge. Tako so mnogi dobri tekmovalci obšli, ali dve v primeru, da je proga dobro pripravljena, drugače pa je še mnogo slabše. Če vzamemo za primer Oblaka, ki je startal v tretji skupini in mu od doseženega časa odzvamemo samo eno sekundo, s petnajstega mesta napreduje na sedmo. Če pa upoštevamo to, da je tekmoval prvič med starejšimi pioniirji, v svojem letniku pa je bil četrti, drugo leto lahko računamo na odlično uvrstitev. Mateja je doletela še ena neveselost, pred startom se mu je na tekmovalnih smučeh pokrvarila vez. Startati je moral s nenamazanimi, le malenkost preizkušenimi smučmi.

Udeležba na tem evropskem prvenstvu je bila najmočnejša doslej. Na startu je bilo kar 17 reprezentanc: Andora, Avstrija, Belgija, Bolgarija, Češkoslovaška, Finska, Francija, Zvezna republika Nemčija, Italija, Jugoslavija, Nizozemska, Poljska, Švedska, Švica, Madžarska, Sovjetska zveza in Združene države Amerike.

O boju za vrh je odločalo le pet reprezentanc. Kot vedno najmočnejša, je bila tudi tokrat Avstrija, z rami ob rami pa so se borile ZR Nemčija, ČSSR, Jugoslavija in Italija. Naše je od drugega mesta ločila malenkost, dve sekundi in pol. Za to je »kriva« bolezni Peterlna pri starejših pioniirjih in slabo smučanje mlajših pioniir. Jeseničanka Kunčeva je žrtve slabe kvalitete v tej kategoriji doma. Za zmago doma ne potrebuje posebnega naprežanja, zato se to vcepi v podzvest in še tako koncentracija ne pomaga. Z ozirom na njene izjemne fizične kvalitete bo z ustreznim delom pomankljivost verjetno odpravljena. Kljub »neuspehu« lahko ugotovimo, da je naše alpsko pioniirsko smučanje naredilo fantastičen napredek.

Zaostanek za ekipnim zmagovalcem se je od leta 1970 naprej gibal takole:

1970	- 20,1 %
1971	- 13,0 %
1972	- 15,2 %
1973	- 9,4 %
1974	- 10,3 %
1975	- 8,5 %
1976	- 4,0 %
1977	- 0,6 %
1978	- 2,2 %

Če te rezultate primerjamo z zaostanki Križaja takrat, ko se uvršča med prvih deset, potem vidimo, da je poprček cele pioniirske reprezentance boljši od njegovega.

JEMEC TRETJI NA PRVENSTVU SFRJ

V nedeljo, 26. februarja, so starejši mladinci in člani nastopili v Ljubnem ob Savinji.

Starejši mladinci so imeli tekmovalce za prvenstvo SFRJ. Iz naših občin sta nastopila le Jemec in mlajši mladinec Stanko Baloh. Jemec je dobro skakal in s svojimi skoki potrdil, da je eden najbolj perspektivnih mladincev pri nas in da zasluži mesto v ekipi za mladinsko evropsko prvenstvo, ki bo v začetku marca v Murau. Upamo, da o sestavi te ekipe ne bo spet odločala »skuhinja«, kar je že običaj pri skokih. Mlajši mladinec Stanko Baloh, ki je zaradi dobrega razreda lahko nastopil tudi na prvenstvu SFRJ za starejše mladince, je skakal izredno in sta mu je smola in nezanesljivost preprečili, da se ni uvrstil na najmanj četrto mesto. V prvi seriji je imel celo najdaljši skok, vendar ni

vega, ki se giblje okrog treh odstotkov. Če pa izločimo najboljše dosežke, potem vidimo, da prihaja več novih Križajev in da lahko računamo na še boljše uspehe alpskih smučarjev, ker močna ekipa pogojuje uspeh posameznika.

Zaostanki naših so bili naslednji: 1. Petrovič 0,0 %, 2. Leskovšek 1,5 %, 3. Čizman 3,9 %, 4. Erbežnik 4,3 %, 5. Oblak 5,0 %, 6. Naglič 7,4 %, 7. Kunc 8,4 %, 8. Blažič 8,5 % itd.

Posebno razveseljivo je to, da so od drugega do petega mesta tekmovalci, ki ostanejo v svojih kategorijah. Prvih pet bi moralo biti deležno maksimalnega strokovnega in finančnega vlaganja, če hočemo obdržati obstanek v vrhu. Vsi, ki so dosegli rezultate boljše od 10 % zaostanka, lahko z resnim delom še veliko dosežejo. To še posebej velja za mlajše pioniirje, ker mlajši je tekmovalac, manjša je možnost zanesljivega predvidevanja. Pohvalno lahko ocenimo tudi nastop Nagliča. Po lanskem pavzi, zaradi zloma noge, je uvrstitev v deseterico več kot dobra. Še pred nekaj leti smo se veselili uvrstitev med prvih trideset, uvrstitev med dvajset najboljših je bila senzacija.

Napredek alpskih smučarjev je torej plod trdega dela, ki se vse bolj obrestuje, kljub ne najboljšim pogojem. Treba je narediti vse, da s prehodom v mladinske in članske vrste ne bomo zaostali tako, kot se godi skakalcem. Rezultat Norčiča v Lahitju je kar 13,2 % za zmagovalcem, Tajnikarja 10,8 %. Njuni zaostanki so bili pred leti manjši. Vzrok v zaostajanju je v delu, ki ga mora organizacija zagotoviti, pa naj bo to klub ali smučarska zveza. V nasprotju primeru je do otrok bolj pošteno, da jih ne vodimo skozi taka samoodrekanja.

REZULTATI:
Starejši pioniirke: 1. Stotz - ZR Nemčija - (40,90, 43,82) 84,52, 5. Leskovšek - Jugoslavija - (42,23, 43,80) 85,83, 20. Blažič - (45,60, 46,17) 91,77, 23. Vesek - (44,53, 48,65) 93,18, (Vesekova padec v drugem teku) itd.

Starejši pioniirji: 1. Kaufmann - Avstrija - (41,18, 42,82) 83,80, 7. Čizman - Jugoslavija - (43,02, 44,03) 87,05, 8. Erbežnik - (43,51, 43,89) 87,40, 15. Oblak - (43,73, 44,24) 87,97, 40. Jakopin - (45,75, 46,39) 92,14 itd.

Mlajše pioniirke: 1. Wallinger - Avstrija - (45,95, 38,62) 84,57, 18. Kunc - Jugoslavija - (47,32, 44,05) 91,37, 22. Česnik - (47,93, 44,89) 92,82, 23. Hafner - (48,81, 44,65) 93,46 itd.

Mlajši pioniirji: 1. Petrovič - Jugoslavija - (42,49, 38,18) 80,37, 10. Naglič - (45,28, 41,41) 86,69, 11. Podnar - (45,33, 41,80) 87,13, 14. Bergant - (46,23, 42,06) 88,29, 18. Ravnik - (47,13, 42,83) 89,96, 21. Žan - (48,51, 42,98) 91,49 - vsi SFRJ, 22. Sturzenbecher - Avstrija (49,88, 41,67) 91,55 itd.

Petrovičev rezultat govori o izjemnosti njegovih sposobnosti. Natanko za tri sekunde je premagal drugouvrščenega in s tem tudi močno razvedrilni uspeh Nagliča in ostalih. Naglič je bil komaj 3,6 % za drugouvrščenim. Avstrijska Sturzenbecherja navajamo zato, ker je bil na FIS tekmovalju v Škofji Loki v veleslalomu prvi, v slalomu drugi. V Škofji Loki je bil sneg mehak, v Monte Bondoneju trd.

obstal na nogah. Kljub padcem v obeh serijah, se je uvrstil na 18. mesto med 40 nastopajočimi. Škoda, ker je padel, saj bi si lahko dokončno zagotovil mesto v mladinski reprezentanci. Pri njem bo v pripravljalnem obdobju potrebno poudarjati doskok, saj bo le z doskokom lahko obstal pri dolžinah, ki so že kritične za skakalnice.

REZULTATI: 1. Miran Tepež 238,4 (57, 59), 2. Vajsa Bajec 233,0 (56, 57, 5) oba Ilirija, 3. Bogdan Jemec 229,8 (57, 57) ... 18. Stanko Baloh (57, 5) p oba Jesenice.

Člani so v Ljubnem ob Savinji imeli meddržavno tekmo, kjer je bil spet najboljši Župan.

REZULTATI: 1. Župan (JLA), 2. Peterln (Triglav), 3. Čeh (Velenje), 4. Kajzer (Ilirija) itd. Stane Lučnik

SMUČARSKIM DELAVCEM Z BLEJSKE DOBRAVE JE ODPOVEDALA ELEKTRONIKA

Gorenjska tekmovalna skupnost je smučarskim delavcem na Blejski Dobravi zapela izvedbo smučarskega tekmovalca v veleslalomu za prehodni razred. Zelo pohvalno je, da so se Dobravčani odločili izvesti to tekmovalje, saj za to kategorijo tekmovalcev v letošnjem letu v naši občini še ni bilo tekmovalcev. Zaradi prezasedenosti smučarskih terenov v Kranjski gori je bil pričetek tekmovalca na Blejski Dobravi v soboto, 25. februarja, ob 13. uri.

Kljub izredno neugodnemu vremenu, saj je ves dan močno deževalo, iz 14 gorenjskih klubov. Tik pred pričetkom tekmovalca pa se je zataknilo - odpovaldele so zveze za elektronske merilne naprave. Organizatorji so poskušali vse, da bi tekmo vendarle rešili, toda zaman. Potrpeljivi tekmovalci so na hudem dežju čakali več kot eno uro in pol, vendar se organizatorji ni posrečilo uveljaviti normalnih pogojev za merjenje. Jože Oblak, ki je bil na tem tekmovalju delegat, je moral objaviti neregularnost tekmovalca. Res škoda.

Proga za veleslalom je bila kljub neugodnemu vremenu odlično pripravljena in so jo pohvalili prav vsi tekmovalci. Žal pa je bilo to tokrat premalo. Organizator je moral priznati neuspeh. Zamera gre predvsem na račun še nerušene merilne ekipe in vodstva tekmovalca, ki bi morala poskrbeti vsaj za vzporedno ročno merjenje, kot to zahtevajo predpisi. Še bolje pa bi bilo, ko bi se dobavala merilna ekipa postopoma usposabljala z vzporednim merjenjem skupaj z odlično merilno ekipo iz Mojstrane in šele nato samostojno prevzemala odgovornost.

Kakorkoli že, napako bo treba popraviti. Že v prihodnjih dneh bodo dobavski organizatorji delali popravni izpit. Razveljavljeno tekmovalje bo na stroške organizatorja treba izpeljati v prvem prostem terminu. Prepričani smo, da bo takrat vse v najlepšem redu in da bomo tako v naši občini dobili še enega sposobnega organizatorja smučarskih prireditvev. E.

PROGRAM DRSANJA IN DRŠALNIH PRIREDITEV

REKREACIJSKO DRSANJE:
- petek, 3. marca, od 20. do 22. ure za železarno Jesenice,
- sobota, 4. marca, od 14. do 16. ure,
- nedelja, 5. marca, od 14. do 16. ure in od 17. do 19. ure.

HOKEJSKE PRIREDITVE:
- sobota, 4. marca, ob 17. uri zaključna tekma pioniirskih in mladinskih moštev HK Jesenice in HK Kranjska gora.

UMETNOSTNO DRSANJE:
- petek in sobota, 3. in 4. marca, klubsko prvenstvo v umetnostnem drsanju.

KEGLJANJE NA LEDU:
- nedelja, 5. marca, ob 7. uri mednarodni turnir.

GORENJSKA LIGA - TRENINGI:
- četrtek, 2. marca, od 21.45 do 22.45 HK Podmežaklja,
- petek, 3. marca, od 22. do 23. ure HK Ljubno.
HK Blejska Dobrava po dogovoru. Iz pisarne SD Jesenice

ZAKLJUČENO PRVENSTVO V ODOBJKI

V mesecu januarju in februarju je v telovadnici ŽIC potekalo prvenstvo železarn v obojki za leto 1977. Ves čas prvenstva so se vrstile napete borbe, najprej v predtekmovalnih skupinah, zatem pa še v finalu. Udeležba je bila tudi tokrat zelo dobra, saj so se prvenstva udeležili obojkarji doma iz vseh temeljnih organizacij in delovnih skupnosti.

Na finalnem delu prvenstva, ki je bil pretekli teden, so prvaki železarn v obojki za leto 1977 postali obojkarji delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje.

KONČNI VRSTNI RED: 1. DS za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje 6 točk, 2. DS za ekonomiko, TKR in novogradnje 4, 3. TOZD Remontne delavnice 2, 4. TOZD Livarna. J.R.

Odbojka

ZIMSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

V začetku februarja je priredila obojarska zveza Slovenije v počastitev 55-letnice odbojke v Sloveniji zimsko prvenstvo za člane in članice. Prvenstva se je udeležila tudi članska ekipa ŽELEZAR iz Zirovnice, ki je dosegla v konkurenci 18 najboljših slovenskih ekip lep uspeh - tretje mesto.

V predtekmovalju je Železar na Brezovici premagal ekipe: OK Salonit iz Anhovega (član II. zvezne lige) z rezultatom 2:1, OK Izola z rezultatom 2:0 in selekcijo občine Vič z rezultatom 2:0.

S tem uspehom se je ekipa uvrstila v zaključni del tekmovalca, ki je bil 12. februarja v telovadnici študentskega naselja v Ljubljani. Razen ekipe Železara, so se v zaključni del uvrstile še tri ekipe, ki tekmujejo v drugi zvezni ligi - zahod: Fužinar Ravne, Bled in Enotnost Ljubljana.

Že v uvodni tekmi je ekipa Železar po začetni nervozni premagala domačo ekipo Enotnost z rezultatom 2:1. V drugi tekmi so po težerni igri ekipe Železar zmagali igralci Bleda z rezultatom 2:0. Na koncu je bilo treba zaradi utrujenosti po razburjavi igri priznati zmago Fužinarju, ki je zmagal z rezultatom 2:1.

SLOVENSKA ODOBJKARSKA LIGA

ŠEMPETER: ŽELEZAR 2:3 (15:9, 12:15, 9:15, 12:15, 14:16)

V soboto, 25. februarja je igrala ekipa Železar v okviru desetega kola SOL v Šempetru proti prvouvršeni ekipi Jesenskega dela.

Sam začetek tekme je bil zaradi pomembnosti - obe ekipi se borita za prvo mesto, zelo nervozen. Domači so povedli gostje izenačevali, na koncu pa po seriji napak dovolili domačinom zmagati. V drugem setu se je igra ekipe Železar umirila. Igralci so zaigrali tako kot znajo in s hitrimi in duhovitimi akcijami nadigrali domačine ter osvojili set. Podobno se je odvijal tudi tretji set, le da je bilo na strani Železara storjenih več napak. Kljub temu so gostje osvojili tretji set in povedli z rezultatom 2:1. V četrtem setu so domačini zaigrali bolje, gostje pa nekoliko popustili, tako da je bil na koncu rezultat v setih izenačen 2:2. Peti set se je začel za ekipo Železar porazno, saj so domačini kaj hitro povedli z rezultatom 8:1, 11:2 in na koncu celo 14:6. Šele tedaj pa se je začela prava borba. Igralci Železara so naenkrat zaigrali z vsem žarom, čeprav je bila igra praktično že izgubljena. Rezultat se je začel počasi nagibati na stran Železara. Domačini so se zmedli in nikakor niso mogli poteka igre spremeniti tako, da jim na koncu ni preostalo drugega, kot da so priznali zmago boljšim in v tem trenutku srečnejšim gostom.

Za zmago lahko pohvalimo celotno ekipo, saj so se vsi igralci borili do zadnjih moči.

Zoran Mekina

SODELAVCI SO SE POMERILI V VELESALOMU

Prejšnji petek je komisija za rekreacijo sindikalnega odbora DS za ekonomiko, tehnično kontrolo in raziskave ter novogradnje izvedla za svoje člane v Mojstrani tekmovalje v veleslalomu.

REZULTATI SO BILI NASLEDNJI:
ŽENSKO DO 30 LET (8 TEKMOVALK): 1. Metka Grlic, 2. Bogdana Aleš - obe novogradnje, 3. Milica Segar - SEO.

ŽENSKO NAD 30 LET (TRI TEKMOVALKE): 1. Mima Petrič - OTK, 2. Anica Kavčič - SEO, 3. Cveta Koblar je odstopila zaradi poškodbe noge.

MOŠKI DO 30 LET (13 TEKMOVALCEV): 1. Janez Kovač - OTK, 2. Janez Bobič - novogradnje, 3. Roman Svetina - RO.

MOŠKI OD 30 DO 40 LET (ENAJST TEKMOVALCEV): 1. Alojz Krauthaker, 2. Lovro Markež - oba novogradnje, 3. Janez Kunstelj - OTK.

MOŠKI NAD 40 LET (8 TEKMOVALCEV): 1. Janez Žlebir, 2. Branko Ban, 3. Franc Benedičič - vsi OTK. B.

TEKMOVANJE V VELESALOMU DELAVCEV KO-OP MOJSTRANA

Osnovna organizacija sindikata v Kovinski opremi Mojstrana je pretekli četrtek izvedla na smučišču v Mojstrani tekmovalje v veleslalomu. Zmagal je Franci Mertelj, na naslednja mesta pa so se uvrstili Drago Vilman, Janez Medja, Anton Stražisar, Milan Mrkša in Jurij Langus.

Med sodelavkami je nastopila edinolet Marija Smolej. Najboljši smučarji iz Kovinske opreme Mojstrana pa se bodo v soboto udeležili šestih zimsko-sportnih iger občinskega sindikalnega sveta, Jesenice. J.R.

DRUŽINSKO PRVENSTVO SD TRIGLAV JAVORNIK-KOR. BELA

Prizadevni strelci strelske družine Triglav Javornik - Koroška Bela so pripravili v mesecu februarju dve tekmovalji v streljanju z zračno puško. 11. februarja je v delavskem domu na Javorniku potekalo družinsko prvenstvo SD Triglav, 18. februarja pa družinsko tekmovalje za trofejo »Zlata puščica«.

Na družinskem prvenstvu je nastopilo več kot 20 tekmovalcev, tekmovalje pa je bilo ob enem tudi kot izbirno tekmovalje za nastop na občinskem prvenstvu, ki ga bo organizirala v mesecu aprilu OBSZ Jesenice. Na tekmovalju so bili doseženi zelo dobri rezultati, tako da je zelo visoko norma za nastop na občinskem tekmovalju izpolnilo sedem tekmovalcev.

Najboljši v družini za leto 1978 so: Marjan Barbo 359 krogov od 400 možnih, Franci Bizjak 356, Janez Otrin 352, Pavel Jezeršek 335, Drago Kotnik 335, Danilo Svetlin 334 in Bojan Svetlin 331 krogov. Ti strelci so dosegli tudi normo za nastop na občinskem prvenstvu za leto 1978.

Tudi ostali, ki so nastopili na prvenstvu, so dosegli dobre rezultate, kar nam jamči, da bo naša strelska družina ob urejenih ostalih pogojih kmalu razpolagala z velikim številom dobrih strelcev.

Tekmovalje za trofejo »zlata puščica« pa je najbolj masovno strelsko tekmovalje pri nas. Začne se pri osnovnih organizacijah - strelskih družinah in se nato širi prek občinskih tekmovalj do republiškega finala. Zaradi velikega števila nastopajočih so norme za nastop na višjem rangu tekmovalja zelo visoke, tako da je potrebno za nastop na občinskem tekmovalju doseči povprečen rezultat 84 krogov od 100 možnih, za nastop na republiškem tekmovalju pa 90 krogov od 100 možnih.

Nastop naših strelcev je pokazal, da so v letošnjem letu z rednim treningom zelo napredovali, saj je normo za nastop na občinskem tekmovalju doseglo istih sedem tekmovalcev kot na družinskem prvenstvu.

Najboljši v družini za leto 1978 je bil Janez Otrin z 528 od 600 možnih krogov, sledijo pa Drago Kotnik 524, Franci Bizjak 522, Pavel Jezeršek 508, Danilo Svetlin 507, Marjan Barbo in Bojan Svetlin 500 krogov. Na naslednja mesta do desetega so se uvrstili še: Tomo Česnik 465, Dejan Svetlin 439 in Jože Otrin 429 krogov.

Doseženi rezultati in dejstvo, da na Javorniku redno trenira preko 30 občanov, nam kažejo, da je strelska družina Triglav Javornik - Koroška Bela zelo delavna.

Strelci in funkcionarji so že pokazali dovolj volje in pripravljenosti za delo in napredek tega športa. Menimo, da so sedaj na potezi tisti, ki bi morali tudi materialno podpirati delo organizacij v krajevnih skupnostih. Strelska družina Triglav namreč za svoje delovanje ni dobila niti najmanjših finančnih sredstev, ki pa jih za razširitev svoje dejavnosti predvsem med mladino, nujno potrebuje.

Menimo, da bi strelce morala materialno podpreti tako krajevna skupnost Javornik - Koroška Bela, kot tudi ostala društva, katerim je skrb za dvig družbene samozavednosti in njihovo delovanje (ZRVŠ, ZB). Prav tako pa pogrešamo tudi potrebno podporo TTKS Jesenice, ki kljub uspehom naših strelcev tako v republiškem, zveznem in mednarodnem merilu ne kaže nobenega zanimanja za še večji razmah strelskega športa. S.D.

VI. ZIMSKE IGRE V MOJSTRANI

Komisija za športno rekreacijo pri občinskem svetu zveze sindikatov Slovenije - Jesenice si stalno prizadeva, da se delavci iz posameznih TOZD in OZD v jeseniški občini čimbolj množično udeležujejo tudi na področju športa in rekreacije. Med delavci-sportniki so posebno priljubljene zimske in letne športne igre, ki jih že nekaj let organizirajo pri občinskem sindikalnem svetu.

Letošnje zimske-sportne igre, že šeste po vrsti, bodo v soboto, 4. marca, s pričetkom ob 9. uri na smučišču v Mojstrani. Ekipa osnovnih organizacij sindikata iz TOZD in OZD jeseniške občine, se bodo pomerile v veleslalomu in tekih. Tekmovalce in tekmovalke bodo v veleslalomu razdeljeni v štiri tekmovalne razrede in sicer do 25 let, od 25 do 35, od 35 do 45 in nad 45 let starosti. Pri tekih pa bosta dva tekmovalna razreda, in sicer pri tekmovalcih do 35 let in nad 35 let starosti, pri tekmovalkah pa do 30 let in nad 30 let starosti. J.R.

RATEŠKI PLANINCI SO ZBOROVALI

Člani planinske sekcije so imeli v četrtek, 23. februarja, svoj občni zbor. Na zboru so rateški planinci dali razrešnico nedelavnemu staremu odboru in izvolili novega v upanju, da bo v bodoče šlo bolje. Pričakujejo pa tudi, da se bo njihovih aktivnosti v bodoče udeleževalo več članov, predvsem pa mladine. Podana so bila tudi poročila o delu, na koncu pa je Jože Rožič pokazal serijo barvnih diapozitivov iz lanskega leta.

In kakšno je bilo lanskega leto planinske sekcije iz Rateš? V sekciji, ki je bila ustanovljena pred dvema letoma, je zbranih 80 članov, kar je s ponosom povedano več kot 10 % vsega prebivalstva v Ratešah, in je ena izmed najštevilnejših društev na vasi.

Že spomladaj, ko je bilo za njimi troje uspešnih predavanj, so se udeležili pohoda na Stol, kjer so najmlajši planinci poslušali besede starejših, ki so obujali spomine na borbo z Nemci pred 35 leti. Žal niso bili z njimi mnogi, ki bi lahko šli in bi tudi morali iti. Obnovili so tudi tradicijo nekotelo obiskanih smučarskih tekem na plazu pod Ciprnikom. Da pa pripadnost goram, snegu in smučem ni zamrla, se je tekmovalja udeležilo 40 planincev.

Navezali so stike s planinci PD RTV Ljubljana in skupaj izvedli dva izleta. Skupaj so bili na Lomih v Karavankah in šli poleti skozi dolino Pišnice na Slemo in v Tamar.

Postaja GRS je v juliju organizirala zelo uspešno vajo z mnogimi privratinami, ki bi lahko koristile marsikomu, predvsem pa civilni zaščiti in gasilcem. Planinska sekcija je v ta namen organizirala skupni izlet k vasi, kjer je ta vaja potekala. Kljub vabilu vsem organizacijam, sta si vajo ogledala samo dva pioniirja, če odštejemo one, ki so vanjo vložili trud in svoj prosti čas.

Na praznik mladosti pa so člani sekcije pripravili kres na Mojstrovki in tako proslavili Titovo in partijske jubileje. Dolgotrajno dogovarjanje o skupnem izletu na Triglav jim je tokrat uspelo. Na našem očaku je stalo kar 14 Ratečanov, kar je za majhno vas lepo številka.

Mnogo let je GRS opozarjala o slabem stanju poti na območju Jalovca. V lanskem letu so skupaj z rateško postajo GRS obnovili del poti. Toda delo je opravljeno le delno in za popolno varnost planincev bo potrebno opraviti še marsikaj.

To je nekaj uspehov in dela rateške planinske sekcije. Toda mnogim načrtom so

TUDI PLANINEC MORA BITI VESTEN IN DELAVEN

Sem član planinskega društva Jesenice. Zelo sem zadovoljen z našimi vodniki, ki nas vabijo na sestanke, nas poučujejo in vzgajajo, da bi postali res dobri in vestni planinci in nas vodijo na izlete. Poučujejo in vzgajajo nas kakšen mora biti pioniir planinec.

Za udeležbo na izletih prejmemo priznanje v obliki značke. Za šest izletov dobimo bronasto značko, za dvanajst srebrno, s pogojem, da pioniir uspešno opravi tudi izpit prve pomoči in izpit planinske šole, za dvajset izletov pa zlato značko.

Vsako leto se udeležimo pohodov na Stol, v Dražgoše, Porezen in v druge kraje in gore. Na pohodih se spominjamo naših padlih borcev partizanov in naše narodnoosvobodilne borbe.

Udeležujemo se tudi očistevalnih akcij, da bi ohranili naše okolje, predvsem pa naše lepe gore čiste.

Vojko Krmelj,

7. c razred os. Prežihov

Voranc Jesenice

Letošnja ugodna zima privablja v Mojstrano smučarje iz najrazličnejših krajev. Kapaciteta vlečnice je včasih premajhna, tako da se nabere dolga vrsta smučarjev. Na tem smučišču je vedno veliko tudi športnikov iz našega kolektiva, ki prosti čas izkoristijo za veselo pa tudi cenejši smuko. Na sindikatu Železarne namreč lahko vsi smučarji iz kolektiva nabavijo karte za vlečnico po nižani ceni. (Foto in tekst: J. Rabič)